

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ»

Η Αμυντική Συμφωνία της Ελλάδας με τη Γαλλία. Δυνατότητες, Προοπτικές και Δεσμεύσεις της Χώρας. Η Γεωστρατηγική Αξία της Συμφωνίας για την Ελλάδα.

The Greece-France Defence Agreement. State's Potentials, Prospects and Covenants. The Geostrategic Value of the Agreement for Greece.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Νικόλαος Παπαχρήστος

Αθήνα, 2022

Τριμελής Επιτροπή:

Κωνσταντίνος Λάβδας, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Κωνσταντίνος Κολιόπουλος, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Νικόλαος Παπαχρήστος, 2022

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτή την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι όπως απαιτείται από τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποίησα και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

16 Δεκεμβρίου 2022

Νικόλαος Παπαχρήστος

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο Πρώτο: Ελλάδα - Γαλλία - Τουρκία και η Ανατολική Μεσόγειος.....	11
Η Θέση της Τουρκίας.....	11
Η Μεσογειακή Πολιτική της Γαλλίας.....	15
Η Ελληνική Θέση.....	21
Κεφάλαιο Δεύτερο: Η Συμμαχία της Ελλάδας με τη Γαλλία	24
Η Ελληνογαλλική Προσέγγιση	24
Η Ελληνική Στρατηγική Εξισορρόπηση.....	25
Οι Ενδεχόμενες Συνέπειες της Συμμαχίας	26
Η Αναγκαιότητα για την Αναθεώρηση της Πολιτικής της Ελλάδας	27
Η Συνεργασία Ελλάδας και Γαλλίας επί Προεδρίας Ε. Μακρόν	29
Η Ανασφάλεια της Ανατολικής Μεσογείου.....	31
Ο Εξοπλιστικός Ρεαλισμός	32
Κεφάλαιο Τρίτο: Οι Συνεργασίες Στρατηγικών Διαστάσεων Ελλάδας και Γαλλίας ..	34
Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Φρανσουά Μιτεράν (1981-1995)	34
Φ. Μιτεράν – Α. Παπανδρέου και η Κοινή Σοσιαλιστική Πολιτική	35
Η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)	36
Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Ζακ Σιράκ (1995-2007)	37
Η Διαστημική Συνεργασία	39
Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Νικολά Σαρκοζί (2007-2012)	40
Η «Ένωση για τη Μεσόγειο»	41
Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Φρανσουά Ολάντ (2012-2017).....	43
«Ελλάς - Γαλλία Συμμαχία 2014»	44
Η Αύξηση των Μεταναστευτικών Ροών το 2015	45
Κεφάλαιο Τέταρτο: Η Αμυντική Συμφωνία Ελλάδας και Γαλλίας.....	47
Δυνατότητες, Προοπτικές και Δεσμεύσεις της Ελλάδας	47
Η Γεωστρατηγική Αξία της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας	55
Συμπεράσματα	61
Προτάσεις.....	64
Βιβλιογραφία - Πηγές.....	67
Παράρτημα «Α»: ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ.4841/2021 – ΦΕΚ 187/Α/08-10-2021.....	75
Παράρτημα «Β»: Δυνατότητες, Προοπτικές και Δεσμεύσεις της Ελλάδας	88

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια και έχει σκοπό την εξέταση της αμυντικής συμφωνίας της Ελλάδας με τη Γαλλία, τις δυνατότητες, προοπτικές, δεσμεύσεις και την γεωστρατηγική αξία της για τη χώρα μας.

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η θέση της Τουρκίας, η πολιτική της Γαλλίας και η θέση της Ελλάδας στην Ανατολική Μεσόγειο. Η αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας, η προσπάθεια αύξησης της επιρροής της στην Αφρική και οι επιδιώξεις της για την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων της Ανατολικής Μεσογείου, έχουν προκαλέσει την σύγκρουση της με την Ελλάδα και με τη Γαλλία. Η Γαλλία με την αύξηση της παρουσίας της στην Ανατολική Μεσόγειο επιθυμεί να αναδείξει και να αναβαθμίσει τον ηγεμονικό της ρόλο σε περιφερειακό και σε διεθνές επίπεδο. Η Ελλάδα προσπαθεί να εξισορροπήσει τις τουρκικές απειλές, ενδυναμώνοντας την στρατιωτική της ισχύ και το πλέγμα των συμμαχιών της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζονται τα αίτια της ελληνογαλλικής συμμαχίας, οι ενδεχόμενες συνέπειές της, καθώς και η ελληνογαλλική συνεργασία επί Προεδρίας Ε. Μακρόν. Η επιδίωξη της περιφερειακής ηγεμονίας και ο αναθεωρητισμός της Τουρκίας προκαλούν την αύξηση της έντασης των σχέσεων μεταξύ των τριών χωρών, καθώς είναι ένας από τους βασικούς λόγους της συμμαχίας Ελλάδας και Γαλλίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο πραγματοποιείται ανάλυση των πολιτικών, οικονομικών και στρατηγικών συνεργασιών της Γαλλίας με την Ελλάδα κατά τη διάρκεια της θητείας τεσσάρων διαφορετικών Γάλλων Προέδρων (Φρανσουά Μιτεράν, Ζάκ Σιράκ, Νικολά Σαρκοζί, Φρανσουά Ολάντ). Κατά τη διάρκεια των σαράντα περίπου χρόνων (από το 1981 έως 2017), αποτυπώνονται οι σημαντικότερες διπλωματικές δράσεις σε διμερές, περιφερειακό και Ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι οικονομικές και πολιτικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των δύο χωρών περιορίστηκαν σε θετικές ή ουδέτερες αποτιμήσεις, αποφεύγοντας τις απευθείας αντιπαραθέσεις, ακόμη και σε περιπτώσεις που τα εθνικά συμφέροντά τους αποκλίνουν.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται οι δυνατότητες, οι προοπτικές και οι δεσμεύσεις της χώρας μας από την ελληνογαλλική συμφωνία, καθώς επίσης και η γεωστρατηγική της αξία για την Ελλάδα. Με την ελληνογαλλική συμφωνία

επισφραγίζεται η στενή συμμαχική σχέση των δύο χωρών, αναβαθμίζεται το γεωπολιτικό αποτύπωμα της χώρας μας στην Ευρώπη και στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ενισχύεται η αποτρεπτική δυνατότητα της Ελλάδας με την απόκτηση υπερσύγχρονων γαλλικών οπλικών συστημάτων.

Συμπερασματικά, η ελληνογαλλική Συμφωνία αναβαθμίζει και ενισχύει τη συνεργασία της Ελλάδας με τη Γαλλία στην ασφάλεια και την άμυνα, έχοντας απώτερο στόχο να προστατεύσει και να διαφυλάξει την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα, και την ανεξαρτησία των δύο συμβαλλόμενων χωρών. Επιπρόσθετα, στόχος της Συμφωνίας είναι η ενίσχυση και η προώθηση της ευημερίας και της ασφάλειας σε περιοχές με κοινό ενδιαφέρον για τις δυο χώρες, όπως τα Βαλκάνια, η Αφρική, η Μέση Ανατολή και η Ανατολική Μεσόγειος. Τέλος, η ελληνογαλλική Συμφωνία αποτελεί την αρχή για να αναβαθμιστεί ο ρόλος της Ελλάδας στην Μεσόγειο, στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και γενικότερα στην Ευρώπη.

Λέξεις Κλειδιά: Ελλάδα, Γαλλία, Συμμαχία,, Rafale, Belhara.

Abstract

The present dissertation consists of four (4) chapters and aims to examine the defense agreement between Greece and France, its potentials, prospects, covenants and geostrategic value for our country.

In the first chapter, the position of Turkey, the policy of France and the position of Greece in the Eastern Mediterranean, are analysed. Turkey's revisionist policy, its attempt to increase its influence in Africa and its pursuit of the exploitation of the hydrocarbon deposits of the Eastern Mediterranean, have caused its conflict with Greece and with France. By increasing its presence in the Eastern Mediterranean, France wishes to highlight and upgrade its hegemonic role at a regional and international level. Greece is trying to counterbalance the Turkish threats by strengthening its military power and network of alliances.

In the second chapter, the reasons of the Greece-France alliance, its possible consequences, as well as the Greece-France cooperation during the Presidency of E. Macron, are examined. The pursuit of regional hegemony and the revisionism of Turkey cause the tension of relations between the three countries to increase, as it is one of the main reasons for the alliance between Greece and France.

In the third chapter, an analysis is made of the political, economic and strategic cooperation between France and Greece during the tenure of four different French Presidents (François Mitterrand, Jacques Chirac, Nicolas Sarkozy, François Hollande). During the approximately forty years (from 1981 to 2017), the most important diplomatic actions at bilateral, regional and European level are captured. Economic and political interactions between the two states were limited to positive or neutral assessments, avoiding direct confrontations, even when their national interests diverged.

In the fourth chapter, the potentials, prospects and covenants derived from the Greece-France defence agreement, as well as its geostrategic value for Greece, are analysed. With the Greece–France agreement, the close alliance relationship between the two states is sealed, the geopolitical footprint of Greece is upgraded in Europe and in the wider region of the Eastern Mediterranean, Greece's deterrent capability is strengthened by the acquisition of state-of-the-art French weapon systems.

In conclusion, the Greece-France Agreement upgrades and strengthens the cooperation between Greece and France in security and defence, with the ultimate goal, to protect and safeguard the sovereignty, territorial integrity, and independence of the two contracting states. Additional aim of the Agreement is to enhance and promote prosperity and security in areas of common interest to both states, such as the Balkans, Africa, the Middle East and the Eastern Mediterranean. Finally, the Greece-France Defence Agreement is the beginning of upgrading the role of Greece in the Mediterranean, in the Eastern Mediterranean region and in Europe in general.

Keywords: Greece, France, Alliance, Rafale, Belhara.

Εισαγωγή

Η Μεσόγειος θάλασσα αποτελεί διαχρονικά την σημαντικότερη γέφυρα επικοινωνίας των πολιτισμών και των λαών που βρίσκονται γύρω από αυτή. Επιπρόσθετα, αποτελεί το μέσο δημιουργίας αλληλεξαρτήσεων και αλληλοεπιδράσεων σε πολλούς διακρατικούς τομείς. Μέσω της ιστορίας της ξαναζωντανεύουν λαοί, κουλτούρες και μύθοι, διαμορφώνοντας το πιο αντιφατικό πληθυσμιακό μωσαϊκό σε ολόκληρη τη γη. Η παγκόσμια ιστορία εξελίχθηκε, σμιλεύτηκε στον αέρα και τα νερά της Μεσογείου και καθορίστηκε από το αποτέλεσμα των μικρών και μεγάλων αερομαχιών και ναυμαχιών. Η εξέταση των διεθνών ιστορικών γεγονότων δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη σημασία που προκάλεσε διαχρονικά η κυκλική περιστροφή των λαών και των πολιτισμών γύρω από τη Μεσόγειο θάλασσα. Η ακμή καθώς και η παρακμή των ισχυρότερων αυτοκρατοριών εξαρτήθηκε αποκλειστικά από την έκταση της εξάρτησης και της επένδυσης στη Μεσόγειο, την κοινή αυτή θάλασσα που ενώνει τόσους διαφορετικούς λαούς και πολιτισμούς.

Η σχέση και η συνεργασία της Ελλάδας με την Γαλλία είναι διαχρονική και αμοιβαία, υπό το πρίσμα που ταυτίζονται τα γεωπολιτικά τους εθνικά συμφέροντα και επιδιώξεις. Η ταύτιση κοινών στόχων μεταξύ των δύο χωρών είναι διαχρονική και προκύπτει από τις κοινές δημοκρατικές αξίες και τον πολιτισμό των δύο λαών. Στο πέρασμα της ιστορίας, η συμβίωση Ελλάδας και Γαλλίας καλλιεργήθηκε από γεγονότα που δημιούργησαν κοινό επίπεδο επικοινωνίας σε πολλά στάδια της εξέλιξής τους στρατηγικά. Στο σταυροδρόμι των εθνικών τους συμφερόντων οι πολλαπλές ελληνογαλλικές συναντήσεις, συνέβαλαν στην ενίσχυση του οικοδομήματος της εταιρικής σύμπλευσης και συνεργασίας. Οι διαχρονικά φιλικές σχέσεις τους ενθάρρυναν ακόμη περισσότερο την προσπάθεια ενίσχυσης των δεσμών, φυσικά μέσα από διαφορετικές εθνικές οπτικές, οι οποίες επιβάλλουν η εξυπηρέτηση περιφερειακών στρατηγικών συμφερόντων, η ασφάλεια της επιβίωσης και η μεγιστοποίηση του κέρδους για την κάθε χώρα.

Ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η εξέταση της αμυντικής συμφωνίας της Ελλάδας με τη Γαλλία, που υπογράφηκε το 2021, η ανάλυση των δυνατοτήτων, των προοπτικών και των δεσμεύσεων της Ελλάδας, η γεωστρατηγική

αξία της για τη χώρα μας, καθώς και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και προτάσεων που προκύπτουν από την αξιολόγηση της διακρατικής τους συνεργασίας.

Για τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας ελήφθησαν υπόψη οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Θα παραμείνει αμετάβλητη η υφιστάμενη πολιτική και στρατιωτική ισορροπία στην περιοχή της Μεσογείου.

β. Κύρια πηγή ενέργειας θα συνεχίσουν να αποτελούν το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο, σε ολόκληρο σχεδόν τον πλανήτη.

γ. Η πολιτική που ακολουθείται από τις ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο θα παραμείνει αμετάβλητη

δ. Η Ρωσία θα συνεχίσει να ενδιαφέρεται και να επιζητεί ευκαιρίες στην περιοχή της μεσογείου, αποφεύγοντας όμως την ευθεία αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ.

ε. Η Γαλλία παρακινούμενη από την αποικιακή πολιτική του παρελθόντος, ως, σύμφωνα με την άποψή της, μία υπερδύναμη και μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, θα επιδιώξει τη συνέχιση της περιφερειακής της ηγεμονικής πολιτικής στη Μεσόγειο.

στ. Η Τουρκία θα παραμείνει η κύρια απειλή για την ασφάλεια της Ελλάδας.

ζ. Τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα, η έλλειψη του κράτους δικαίου και η αδυναμία ενσωμάτωσης των εσωτερικών μειονοτήτων, θα αυξήσουν τις αποσταθεροποιητικές τάσεις στο εσωτερικό της Τουρκίας.

η. Η πολιτική, η ισχύς και η αποτελεσματικότητα της Γαλλίας δύναται να κλιμακώσει ή να αποκλιμακώσει μια συγκεκριμένη κατάσταση.

θ. Οι εφαρμοζόμενες πολιτικές και οι υπάρχουσες σχέσεις μεταξύ της Γαλλίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας θα παραμείνουν αμετάβλητες.

Κεφάλαιο Πρώτο: Ελλάδα - Γαλλία - Τουρκία και η Ανατολική Μεσόγειος

Η Θέση της Τουρκίας

Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα γενικά στη Μεσόγειο και ειδικότερα στην Ανατολική Μεσόγειο χαρακτηρίζεται από αστάθεια. Το ξέσπασμα της Αραβικής Άνοιξης το 2011 προκάλεσε αλυσιδωτές αναταράξεις και συγκρούσεις από την Αλγερία έως τη Συρία, τα γεγονότα που συνέβησαν ανέδειξαν τις πολιτικές διαφωνίες και διαφορές που υπήρχαν μεταξύ των χωρών. Το γεγονός αυτό επιδείνωσε το κύμα των προσφυγικών ροών προς την Ευρώπη. Το μεταναστευτικό πρόβλημα και η εξεύρεση του τρόπου αντιμετώπισής του προκάλεσε έντονες διαφωνίες, διαξιφισμούς και αντιπαραθέσεις στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Επιπρόσθετα, η αλλαγή πολιτικής των ΗΠΑ και η μεταφορά του κύριου ενδιαφέροντος προς την Ασία, έδωσε την ευκαιρία σε άλλες χώρες για να εκμεταλλευτούν το κενό που δημιουργήθηκε¹. Πέρα των ανωτέρω, η ανακάλυψη νέων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, αύξησε περαιτέρω το ήδη τεταμένο κλίμα που επικρατεί στην περιοχή².

Η αναθεωρητική πολιτική που ακολουθεί η Τουρκία, οι διεκδικήσεις που αξιώνει στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, οι επιδιώξεις της να μετατραπεί σε μια ισχυρή περιφερειακή δύναμη και να αναλάβει ηγετικό ρόλο ανάμεσα στις μουσουλμανικές χώρες, έπαιξε καταλυτικό ρόλο στη δημιουργία της ελληνογαλλικής συμμαχίας. Οι τουρκικές επιδιώξεις για την πραγματοποίηση ερευνητικών γεωτρήσεων σε περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου που δεν ανήκουν στην υφαλοκρηπίδα της, προκάλεσαν την έντονη ανησυχία της Ελλάδας. Το ψευτομνημόνιο κατανόησης που υπεγράφη μεταξύ Τρίπολης και Άγκυρας το 2019, θα ακολουθήσει ενδεχομένως η χορήγηση νέων αδειών στην τουρκική εταιρία πετρελαίου για αναζήτηση υδρογονανθράκων, σε μια περιοχή που δεν ανήκει στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) κανενός εκ των δύο κρατών. Από την πλευρά της η Ελλάδα με επιστολή της στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ),

---

¹ Pierini, M. (2020). New Power Struggles in the Mediterranean. Carnegie Europe. [New Power Struggles in the Mediterranean - Carnegie Europe - Carnegie Endowment for International Peace](#), (Πρόσβαση στις 2 Φεβ 22).

² EURACTIV, Euractiv.com with AFP (2020). Gas Fields and tensions in the Mediterranean. [Gas fields and tensions in the eastern Mediterranean – EURACTIV.com](#), (Πρόσβαση στις 2 Φεβ 22).

χαρακτηρίζει τις αξιώσεις της Τουρκίας ως μη τεκμηριωμένες και χωρίς νομική βάση. Η εν λόγω επιστολή αναφέρεται επίσης στην παραβίαση του αδιαιρέτου της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Ελλάδας από τις τουρκικές αξιώσεις³.

Αποτέλεσμα των προαναφερθέντων είναι η κλιμάκωση των εντάσεων στις σχέσεις της Τουρκίας με την Ελλάδα και την ΕΕ. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι η Τουρκία χρησιμοποιεί το μεταναστευτικό ζήτημα ως μέσο πίεσης προς την ΕΕ, για την προώθηση των συμφερόντων της. Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ και κυρίως τα κράτη μέλη του νότου βρίσκονται αντιμέτωπα με ένα ζήτημα το οποίο είναι δύσκολο να επιλυθεί, καθώς ο αριθμός των μεταναστών που φτάνουν στα εδάφη των κρατών του νότου είναι πολύ μεγάλος και δύσκολα διαχειρίσιμος, εξαιτίας της έλλειψης των κατάλληλων πόρων, ενώ η κατάσταση γίνεται ακόμη δυσκολότερη όταν οι χώρες της βόρειας Ευρώπης αρνούνται ουσιαστικά να συνδράμουν στο πρόβλημα.

Παράλληλα, το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν συμβεί πολλά ναυτικά συμβάντα μεταξύ ελληνικών, γαλλικών και τουρκικών πλοίων, όπως επίσης και ο αυξημένος αριθμός των στρατιωτικών ασκήσεων που διεξάγονται στην Ανατολική Μεσόγειο, έχουν αυξήσει σε ανησυχητικό βαθμό τον κίνδυνο πρόκλησης στρατιωτικής αντιπαράθεσης, παρόλο που και τα τρία κράτη είναι μέλη του ΝΑΤΟ. Ωστόσο, η Τουρκία συνέχισε τις παράνομες εξερευνήσεις και δραστηριότητές της σε ελληνικά ύδατα, παρά της όποιες προσπάθειες διαμεσολάβησης, μέχρι την υπογραφή και την πρωτοκόλληση στον ΟΗΕ της συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου για μερική οριοθέτηση της ΑΟΖ, ενώ οι ευρωπαϊκές διαφωνίες αναφορικά με τη φύση της απάντησης της ΕΕ προς την Τουρκία γίνονται όλο και πιο εμφανής⁴.

Η Τουρκία και η πολιτική που ακολουθεί αποτελεί την κύρια αιτία της ενίσχυσης της συμμαχίας Ελλάδας και Γαλλίας. Η σημερινή πολιτική της Τουρκίας προέρχεται από την φιλοδοξία και το όραμα του Προέδρου της Έρντογαν για την ανασύσταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η προσπάθεια ανάδειξης της Τουρκίας ως η ηγέτιδα δύναμη του Ισλαμικού Κόσμου, στην αρχή μέσω της Αραβικής Άνοιξης

---

³ China-CEE Institute (2020). Greece External Relations Briefing: Greece and France come closer. [Greece external relations briefing: Greece and France come closer – China-CEE Institute](#), (Πρόσβαση στις 2 Φεβ 22).

⁴ Varvelli, J.P., Jose Ignatio Torreblanca, George Tzogopoulos, tara Varma, Arturo (2020). Views from the Capitals: Gas Conflict in the Eastern Mediterranean-European Council on Foreign Relations. ECFR. [Views from the capitals: Gas conflict in the eastern Mediterranean – European Council on Foreign Relations \(ecfr.eu\)](#), (Πρόσβαση στις 3 Φεβ 22).

(2011), αλλά και στη συνέχεια με τη ανάμειξή της στα εσωτερικά ζητήματα στη Λιβύη, η οποία εξυπηρετεί το δόγμα της «Γαλάζιας Πατρίδας», είναι απτή απόδειξη της ακολουθούμενης αναθεωρητική της πολιτικής. Η προσπάθεια άσκησης επιρροής ή ακόμη και ανάκτησης παλιών εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και η αναζήτηση ζωτικού χώρου από την Τουρκία επανέφερε στο προσκήνιο τις διεθνείς διαμάχες⁵.

Οι κύριοι παράγοντες της αναθεωρητικής πολιτικής της Τουρκίας είναι η ανέλιξή της ως κυρίαρχη περιφερειακή δύναμη, η ανάγκη ενίσχυσης της αμυντικής της βιομηχανίας και η ενεργειακή εξάρτηση λόγω των μεγάλων αναγκών της. Η συγκέντρωση τόσων πολλών εξουσιών στον θεσμό του Προέδρου της επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την επιθετική εξωτερική πολιτική που ακολουθείται, ενώ ταυτόχρονα συγκαλύπτονται τα σοβαρά εσωτερικά προβλήματα που αντιμετωπίζει⁶. Η Τουρκία προβάλλεται στην Ανατολική Μεσόγειο ως κυρίαρχη περιφερειακή δύναμη, μέσω της επίδειξης της ισχυρής στρατιωτικής της ισχύς και κυρίως μέσω της παρουσίας ισχυρών δυνάμεων του Πολεμικού Ναυτικού που διαθέτει. Επιπρόσθετα, η παρουσία των τουρκικών ερευνητικών πλοίων, συνοδευόμενα από τουρκικά πολεμικά πλοία σε περιοχές της ελληνικής επικράτειας που τις θεωρεί αμφισβητούμενες είχε ως αποτέλεσμα να ξεσπάσει μια ακόμη διαμάχη με την Ελλάδα.

Η συνεργασία Ελλάδας, Κύπρου, Ισραήλ και Ιταλίας (δηλώθηκε με επιστολή η στήριξή της στο σχέδιο) για την κατασκευή του αγωγού EastMed και η απομόνωσή της από το σχεδιασμό, έχει προκαλέσει μεγάλη ανησυχία στην γείτονα χώρα, η οποία προσπαθεί, να το αποτρέψει με κάθε τρόπο, αγνοώντας τα κυριαρχικά δικαιώματα τόσο της χώρας μας, όσο και της Κύπρου, διατείνοντας ότι ο EastMed είναι επιζήμιος και δεν είναι επωφελής. Το μνημόνιο για την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών που υπεγράφη με τη Λιβύη το 2019, είναι η απόδειξη της επιθυμίας της να ακυρώσει τα ελληνικά σχέδια. Αποτέλεσμα των τουρκικών ενεργειών είναι η συσπείρωση των

---

⁵ Liberal Gr. (2020). Ο «αιερός πόλεμος του Ερντογάν: Περικύκλωση των Αράβων και επέκταση στη Μεσόγειο. Διαθέσιμο στο: [Ο «αιερός πόλεμος» του Ερντογάν: Περικύκλωση των Αράβων και επέκταση στη Μεσόγειο | Liberal.gr](#), (Πρόσβαση στις 3 Φεβ 22).

⁶ ΕΛΙΑΜΕΠ, Αθανασόπουλος Α. Policy Paper 42 (2020). Το τρίγωνο Παρίσι-Αθήνα-Άγκυρα: Ένα παιχνίδι επιρροής στην Ανατολική Μεσόγειο. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : ΕΛΙΑΜΕΠ \(eliamep.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 3 Φεβ 22).

μελών του East Gas Forum, δηλαδή της Ελλάδας, Κύπρου, Αιγύπτου και Ισραήλ, καθώς και της Γαλλίας.

Σημαντικό ρόλο στη πολιτικής της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο διαδραματίζει η συνεργασία της με την Ιταλία⁷. Η εν λόγω συνεργασία αποτελεί μια σύμβαση γεωπολιτική μεταξύ Τουρκίας και Ιταλίας, με την οποία δημιουργείται ένας διάδρομος μεταφορών μεταξύ Τουρκίας, Ιταλίας, Τυνησίας και Μάλτας, ενώ η τουρκική εταιρία Yilport Holding διευθύνει το λιμάνι του Ταράντο, το οποίο αποτελεί το κομβικό και το πιο σημαντικό σημείο σε αυτή τη συνεργασία. Επισημαίνεται ότι, απέναντι στην υπεροχή της Γαλλίας, η Ιταλία δημιουργεί σχέσεις συνεργασίας με την Τουρκία, καθώς επιθυμεί τον περιορισμό και την μείωση γενικότερα της επιρροής της Γαλλίας στη Μεσόγειο.

Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση της επιρροής της Τουρκίας σε περιοχές της Αφρικής, τη Σομαλία και το Κατάρ, μέσω της στρατιωτικής διπλωματίας με την ανάπτυξη εκεί στρατιωτικών βάσεων. Ο χώρος της Αφρικής, το Σαχέλ και το Κέρασ της Αφρικής αποτελούν σημεία με μεγάλη στρατηγική σημασία, ενώ στη Λιβύη η εμφανής υποστήριξη της Τουρκίας με στρατιωτικά μέσα, προσωπικό και οπλισμό στην «Κυβέρνηση Εθνικής Συμφωνίας» καθόρισε την εξέλιξη του εμφυλίου πολέμου. Επισημαίνεται ότι, στην προσπάθειά της να ενισχύσει την οικονομική και πολιτική επιρροή της στην Αφρική, η Τουρκία ίδρυσε σημαντικό αριθμό πρεσβειών, ο οποίος, σύμφωνα με δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων, αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο με στόχο την τουρκική παρουσία σε όλο τον κόσμο. Αποτέλεσμα της επιθετικής πολιτικής της Τουρκίας είναι η συσπείρωση των αντιπάλων της και η δημιουργία στενότερων συνεργασιών εναντίον της. Ο ανταγωνισμός της Τουρκίας με τη Γαλλία, την Αίγυπτο, τα Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα, για τον έλεγχο των περιοχών στο Σαχέλ, το Κέρασ της Αφρικής, το Νίγηρα και την Αιθιοπία είναι μια από τις κυριότερες γεωπολιτικές αντιπαλότητες στην Αφρική⁸.

---

⁷ Tanchum M. (2020). Italy and Turkey's Europe-to-Africa Commercial Corridor: Rome and Ankara's Geopolitical Symbiosis is Creating a New Mediterranean Strategic Paradigm. Austrian Institute for European and Security Policy (AIES), Fokus 10/2020,. Διαθέσιμο στο: <https://www.aies.at/download/2020/AIES-Fokus-2020-10.pdf>, (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).

⁸ Tanchum M. (2020). Turkey Advances in Africa against Franco-Emirati-Egyptian Entente. Διαθέσιμο στο: [Turkey Advances in Africa against Franco-Emirati-Egyptian Entente \(turkeyanalyst.org\)](https://turkeyanalyst.org), (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).

Συμπερασματικά, είναι εμφανής η φιλοδοξία του Τούρκου Πρωθυπουργού Έρντογαν με την εφαρμογή μιας αναθεωρητικής πολιτικής, ενδυναμώνοντας την θέση της Τουρκίας σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι, η αύξηση της τουρκικής επιρροής δεν επιτυγχάνεται μόνο μέσω ειρηνικών διαδικασιών όπως για παράδειγμα η σύναψη κάποιων συμφωνιών, αλλά και με την πραγματοποίηση στρατιωτικών επεμβάσεων σε Συρία, Ιράκ (ενάντια στο PKK) και τη Λιβύη. Αποτέλεσμα της αναθεωρητικής της πολιτικής είναι η εκδήλωση αντιπαραθέσεων, όχι μόνο σε Ευρωπαϊκό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο, καθώς επίσης και η απομάκρυνσή της από την προοπτική της ένταξής της στην ΕΕ⁹.

Η Μεσογειακή Πολιτική της Γαλλίας

Η βελτίωση των σχέσεων και η συνεργασία της Γαλλίας με την χώρα μας στην Ανατολική Μεσόγειο εξυπηρετεί πλήρως τα γαλλικά εθνικά συμφέροντα και δεν είναι συγκυριακό ή τυχαίο γεγονός. Η πολιτική του Σαρλ Ντε Γκολ συνέβαλε αποφασιστικά στην αναβίωση της Γαλλίας ως μεγάλη δύναμη και την υπεράσπιση των γαλλικών αποικιών. Η συνεισφορά του στην διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής είναι ιδιαίτερος σημαντική για την ίδρυση της Πέμπτης Γαλλικής Δημοκρατίας. Με την πάροδο του χρόνου η γαλλική εξωτερική πολιτική επικεντρώθηκε στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ενιαίο σύνολο χωρών, αποτελούσε το κατάλληλο μέσο για την διατήρηση και την προβολή της δυνάμεώς της.

Το γαλλικό ενδιαφέρον για την ευρωπαϊκή ιδέα ήταν εμφανές και μετά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου. Η ενοποίηση και η ενδυνάμωση της Γερμανίας, η ανεπιτυχής προσπάθεια να δημιουργηθούν ευρωπαϊκές δυνάμεις, καθώς και στρατιωτικές συνεργασίες μεταξύ των χωρών της Ευρώπης, συνετέλεσαν στη μείωση του κύρους της Γαλλίας. Για το λόγο αυτό, για την αναβάθμιση του ρόλου της η Γαλλία επικεντρώθηκε στην δημιουργία κοινής εξωτερικής πολιτικής ασφάλειας στην Ευρώπη, καθώς και τη δημιουργία μιας διευρυμένης ΕΕ. Ταυτόχρονα, θα επιδίωκονταν η συνεργασία με το NATO, λειτουργώντας συμπληρωματικά στην

---

⁹ Euronews (2017). Turkey is no longer an EU candidate, MEP says. Διαθέσιμο στο: ["Turkey is no longer an EU candidate", MEP says | Euronews](#), (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).

ενίσχυση της ασφάλειας στην Ευρώπη¹⁰. Συνεπώς, διακρίνεται η προσπάθεια σύνδεση και ανάδειξης της πολιτικής της Γαλλίας, μέσω των θεμάτων εξωτερικής ασφάλειας και των ευρωπαϊκών αξιών.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η αποικιοκρατική κληρονομιά της Γαλλίας τερματίστηκε και μετέπειτα μεταμορφώθηκε σε ζώνες επιρροής στην Αφρική¹¹, οι οποίες επηρέασαν την εξωτερική της πολιτική. Διαχρονικά επιδιώκεται η ανάδειξη του ρόλου και της θέσης της Γαλλίας στη διεθνή σκηνή, μέσω της σύσφιξης των σχέσεων με τον αραβικό κόσμο. Επιπρόσθετα, η επιρροή στις πρώην γαλλικές αποικίες της Αφρικής, η προώθηση των δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αξιών, αποτελούσαν κύριοι στόχοι της γαλλικής πολιτικής. Σύμφωνα με τις γαλλικές απόψεις, οι παραπάνω στόχοι θα επιτυγχάνονταν μέσω της ηγεσίας της ΕΕ.

Με την επιρροή της Γαλλίας, η προσπάθεια της επέκτασης της ΕΕ προς τα νοτιοανατολικά είχε ως αποτέλεσμα να υλοποιηθεί μια ενιαία μεσογειακή πολιτική. Ο στόχος αυτός ξεκίνησε με τη Διακήρυξη της Βαρκελώνης (2005), με την οποία δώδεκα κράτη της Νότιας και Ανατολικής Μεσογείου υιοθέτησαν και εφάρμοσαν τη διαδικασία της Βαρκελώνης¹². Η δράση αυτή επικεντρώθηκε σε τρεις τομείς: α) την πολιτική εταιρική σχέση και ασφάλεια, β) την οικονομική συνεργασία, γ) την κοινωνική πολιτιστική και ανθρωπιστική εταιρική σχέση¹³. Η Τουρκία δεν συμμετείχε στο προαναφερθέν φόρουμ, έχοντας επικεντρωθεί στην προσπάθεια ένταξης στην ΕΕ, γεγονός το οποίο ανησυχούσε τη Γαλλία εξαιτίας του φόβου της ότι μια πιθανή ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ θα είχε αρνητικές επιπτώσεις στη διεθνή θέση της Γαλλίας.

Το μεταναστευτικό, ο ισλαμισμός, καθώς και μια ενδεχόμενη υποβάθμιση της Γαλλίας σε τρίτη δύναμη της ΕΕ, ήταν ένα σενάριο που προβλημάτιζε την γαλλική

---

¹⁰ Belkin, P. (2011). France: Factors Shaping Foreign Policy, and Issues in U.S.-French Relations. CRS Report for Congress. Διαθέσιμο στο: <https://fas.org/sgp/crs/row/RL32464.pdf>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

¹¹Bozo, F. (2016). French Foreign Policy since 1945. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.2307/j.ctvr695wm>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

¹²Barcelona Process: Union for the Mediterranean. Διαθέσιμο στο: https://eeas.europa.eu/archives/docs/euromed/docs/com08_319_en.pdf, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

¹³ Koszel, B. (2014). The Union for the Mediterranean in the policy of France and Germany. Rocznik Integracji Europejskiej, 8, 63. Διαθέσιμο στο: [Widok The Union for the Mediterranean in the policy of France and Germany \(amu.edu.pl\)](http://Widok.TheUnionfortheMediterraneaninthepolicyofFranceandGermany(amu.edu.pl)), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

ηγεσία¹⁴. Η προστασία της ζώνης επιρροής και η ανανέωση του γαλλικού ενδιαφέροντος για την Αφρική, οδήγησαν τον Πρόεδρο της Γαλλίας Σαρκοζί στην δημιουργία της «Ένωσης για τη Μεσόγειο», μια πρωτοβουλία που δεν υλοποιήθηκε, εξαιτίας αντιρρήσεων των κρατών μελών της ΕΕ και κυρίως της Γερμανίας, αλλά και του ξεσπάσματος των επεισοδίων που συνόδευσαν την Αραβική Άνοιξη. Επιπρόσθετα, η εκδήλωση έντονου ενδιαφέροντος από την Κίνα και οι επισκέψεις αξιωματούχων των ΗΠΑ στο Μαγκρέμπ, αύξησαν ακόμη περισσότερο την ανησυχία της Γαλλίας για πιθανή μείωση ή απώλεια της επιρροής της στην περιοχή.

Ταυτόχρονα, οι τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι (2015) και τη Νίκαια (2016) οδήγησαν την Γαλλία να ενισχύσει τη συμμετοχή της σε οργανισμούς για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όπως επίσης σε συνεργασία με κράτη που καταπολεμούν τα δίκτυά της. Για το λόγο αυτό, η Γαλλία απέστειλε δυνάμεις τόσο στη Συρία, όσο και σε άλλα μέρη του κόσμου, για την ενίσχυση των δυνάμεων εναντίον της Αλ-Κάιντα και του Ισλαμικού Κράτους. Παράλληλα, συμμετέχει σε πρωτοβουλίες που έχουν ως στόχο να παρεμποδίσουν την χρηματοδότηση των τρομοκρατικών οργανώσεων¹⁵.

Το τελευταίο διάστημα, η αντιμετώπιση των ασύμμετρων απειλών αποτελεί έναν από τους βασικούς άξονες της γαλλικής εξωτερικής πολιτικής, επιχειρώντας την προώθηση σχετικών πολιτικών σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, η Τουρκία, για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, φαίνεται να συνδράμει οικονομικά και με την παροχή εξοπλισμού, διάφορες ισλαμιστικές οργανώσεις στο Ισραήλ, την Συρία και την Αφρική.

Επιπρόσθετα, μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016, την εφαρμογή μιας αναθεωρητικής πολιτικής και την αύξηση της πολιτικής δύναμης του Έρντογαν, ο αρχικός στόχος της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ άρχισε να απομακρύνεται. Οι συνεχείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία, με τους διωγμούς πολιτών που αντιτίθενται στον Τούρκο Πρόεδρο, καθώς επίσης η εργαλειοποίηση του μεταναστευτικού ζητήματος, με την απειλή να αφήσει ελεύθερους τους μετανάστες

---

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères. (2018). Terrorism: France's International Action. France Diplomatie: Ministry for Europe and Foreign Affairs; France Diplomatie - Ministry for Europe and Foreign Affairs. Διαθέσιμο στο: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/security-disarmament-and-non-proliferation/terrorism-france-s-international-action/> , (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

να εισέλθουν ανεξέλεγκτα στην Ευρώπη, ως μοχλός πίεσης στα κράτη της ΕΕ για την ικανοποίηση των τουρκικών επιδιώξεων, αποτελούν απτά παραδείγματα της Τουρκικής αναθεωρητικής πολιτικής. Παράλληλα, τα Μεσογειακά κράτη που δέχονται το κύμα των μεταναστών αδυνατούν να διαχειριστούν από μόνα τους την κατάσταση και επιζητούν τη συνδρομή όλων των μελών της ΕΕ. Το γεγονός αυτό ανέδειξε την ανάγκη για την άμεση βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών, με στόχο τον καλύτερο έλεγχο των συνόρων της ΕΕ και την αντιμετώπιση των απειλών της Τουρκίας για το μεταναστευτικό.

Έντονο είναι επίσης το ενδιαφέρον της Γαλλίας για την Υποσαχάρια Αφρική, μετά από την κρίση που εκδηλώθηκε στη περιοχή του Σαχέλ και την παροχή στρατιωτικής βοήθειας¹⁶. Εκτός της στρατιωτικής συνδρομής για την διεξαγωγή αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων, η Γαλλία συμμετέχει στην επιχείρηση «Ειρήνη» της ΕΕ για την επιβολή του εμπάργκο όπλων στην Λιβύη και την επιχείρηση «Θαλάσσιος Φρουρός» του ΝΑΤΟ. Συνεπώς, η Γαλλία διαθέτει τα απαραίτητα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την πολιτική της επιρροή και εκτός των ορίων της ΕΕ, όπως είναι η θέση της ως Μόνιμο Μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, το πυρηνικό της οπλοστάσιο, καθώς και την «ήπια ισχύ», μέσω του πολιτισμού και της γλώσσας της.

Ο Πρόεδρος της Γαλλίας Μακρόν προσπαθεί να αναβιώσει το όραμα του Σαρλ Ντε Γκωλ και να επαναφέρει την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου στη Γαλλική σφαίρα επιρροής. Η άνοδος της επιρροής της Γερμανίας στην ΕΕ, διάφορα εσωτερικά προβλήματα, καθώς και οι επερχόμενες προεδρικές εκλογές το 2022, οδήγησαν τον Μακρόν να προωθήσει σε εξωτερικά ζητήματα την γαλλική αξιοπρέπεια. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και η γαλλική πρωτοβουλία «Summit of the Two Shores»¹⁷, που έχει ως στόχο την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των Μεσογειακών χωρών. Το στρατηγικό κενό που έχει δημιουργήσει η αλλαγή πολιτικής των ΗΠΑ και η μειωμένη δραστηριότητα τους στην περιοχή, αποτελεί κίνητρο για

---

¹⁶ Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères. (2018). Terrorism: France's International Action. France Diplomatie: Ministry for Europe and Foreign Affairs; France Diplomatie - Ministry for Europe and Foreign Affairs. Διαθέσιμο στο: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/security-disarmament-and-non-proliferation/terrorism-france-s-international-action/>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

¹⁷ Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères (2019). Summit of the Two Shores, Mediterranean Forum. Διαθέσιμο στο: <https://dk.ambafrance.org/Summit-of-the-Two-Shores-Mediterranean-Forum>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

άλλες χώρες, όπως η Κίνα και η Ρωσία, για να το καλύψουν, επεκτείνοντας με τον τρόπο αυτό την επιρροή τους. Η αδράνεια που επιδεικνύει η ΕΕ, έχει οδηγήσει τη Γαλλία στην χρήση και την επίδειξη της στρατιωτικής της ισχύς, προκειμένου να διασφαλίσει τα εθνικά του συμφέροντα¹⁸. Από παράδειγμα των προαναφερθέντων ήταν η επέμβαση της Γαλλίας στην ακτή Ελεφαντοστού, το Μαλί και στην Ελλάδα.

Οι διαφορές που υπάρχουν μεταξύ της Γαλλίας και της Τουρκίας αρχίζουν από την εποχή της σύγκρουσης Γαλλικής και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το ενδιαφέρον της Γαλλίας για τα ενεργειακά κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου, εκφράζεται μέσω της συμμετοχής και της δραστηριοποίησης της Total στην περιοχή, γεγονός το οποίο είναι σύμφωνο με τα ελληνικά αλλά αντίθετο με τα τουρκικά συμφέροντα. Η γαλλική και η τουρκική αντιπαλότητα ενισχύεται ακόμη περισσότερο από διαφορές σε ενεργειακά ζητήματα στην Ανατολική Μεσόγειο¹⁹. Η εταιρία γαλλικών συμφερόντων Total συνεργάζεται με την εταιρία ιταλικών συμφερόντων Eni για την αναζήτηση και την εκμετάλλευση ενεργειακών φυσικών πόρων στην ΑΟΖ της Κύπρου. Η αποστολή των ερευνητικών πλοίων Yanuz και Oguc Reis με την ακολουθία τουρκικών πολεμικών πλοίων, σε περιοχές που ανήκουν στην ελληνική υφαλοκρηπίδα και στην Κυπριακή ΑΟΖ, είναι δείγμα της επιθετικής πολιτικής της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο και απειλή όχι μόνο σε φιλικές προς τη Γαλλία χώρες αλλά και τα οικονομικά της συμφέροντα.

Η Τουρκία ακολουθεί μια πολιτική εκτόξευσης απειλών εναντίον της Ελλάδας, της Κύπρου αλλά και κατά της ΕΕ, ενώ με τη συνεργασία της και την απόκτηση των S400 από τη Ρωσία απειλεί και τη συνοχή της Συμμαχίας. Η γενικότερη στάση της στο μεταναστευτικό, η επιθετική της συμπεριφορά στη Μέση Ανατολή, καθώς και η επέμβαση της στα εσωτερικά της Λιβύης, έχει προκαλέσει την οργή του Μακρόν, ο οποίος επιδιώκει, κυρίως μέσω της ΕΕ, να υπερασπίσει τα γαλλικά συμφέροντα²⁰.

---

¹⁸ Barkey, H. J. (2020, September 16). France vs. Turkey: A Showdown in the Mediterranean Is Brewing. *The National Interest*. Διαθέσιμο στο: [France vs. Turkey: A Showdown in the Mediterranean Is Brewing | The National Interest](#), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

¹⁹ Athanasopoulos, A. (2020). The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean – Angelos Athanasopoulos. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : ΕΛΙΑΜΕΠ \(eliamep.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

²⁰ Kemal Inat. (2020, Αύγουστος 2020). ANALYSIS - Making sense of Eastern Mediterranean policy of France. (n.d.). [www.aa.com.tr](#). Διαθέσιμο στο: [ANALYSIS - Making sense of Eastern Mediterranean policy of France \(aa.com.tr\)](#), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

Η ηγετική φύση που επιδεικνύει η Γαλλία στα θέματα εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες αντιπαλότητες οδήγησαν σε περαιτέρω αύξηση της έντασης μεταξύ της Τουρκίας και της Γαλλίας. Η Γαλλία προσπαθεί να πείσει τα κράτη μέλη της ΕΕ ότι είναι αναγκαία η επιβολή κυρώσεων στην Τουρκία, σε περίπτωση που συνεχίσει να προκαλεί την αποσταθεροποίηση της Ανατολικής Μεσογείου με την συμπεριφορά της²¹. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των γαλλικών θέσεων είναι η συνάντηση κορυφής «MED7» που διεξήχθη στην Κορσική τον Σεπτέμβριο του 2020 μεταξύ Γαλλίας, Ελλάδας, Κύπρου, Ισπανίας, Πορτογαλίας, Ιταλίας και Μάλτας, στην οποία ο Μακρόν τόνισε την ανάγκη δημιουργίας μιας «Pax Mediterranea», όπως επίσης ότι ο στόχος της Τουρκίας είναι η χρήση της ναυτικής ισχύς της για την επιβολή μιας νέας τάξης πραγμάτων στην ανατολική Μεσόγειο^{22 23}. Ωστόσο, δεν υπήρξε σύμπλευση απόψεων με τα άλλα μέλη της ΕΕ, τα περισσότερα από τα οποία επικεντρώθηκαν στην αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19 και των συνεπειών της, ενώ η Γερμανία αντιμετωπίζει με επιφύλαξη τις γαλλικές φιλοδοξίες και επιθυμεί την προσέγγιση με την Τουρκία, δυσκολεύοντας το έργο της Γαλλίας²⁴.

Η Γαλλία με την αύξηση της παρουσίας της στην Ανατολική Μεσόγειο επιθυμεί να παίζει ηγεμονικό ρόλο στην ευρωπαϊκή πολιτική ασφάλειας, την εμπάθυνση των θεμάτων που αφορούν την άμυνα και την ασφάλεια μεταξύ των χωρών της ΕΕ, καθώς επίσης την ανεξάρτηση από το NATO και τις ΗΠΑ. Η συμμετοχή της Γαλλίας σε αεροναυτικές ασκήσεις, όπως η άσκηση Μέδουσα στην Ανατολική Μεσόγειο, καθώς επίσης και η πώληση των μαχητικών Rafale και των φρεγατών Belhara στην Ελλάδα, αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα της ηγεμονικής θέσης της Γαλλίας.

---

²¹ Athanasopoulos, A. (2020). The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean – Angelos Athanasopoulos. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : EΛIAMEΠ \(eliamep.gr\)](https://www.eliamep.gr/en/analysis/the-paris-athens-ankara-triangle-a-game-for-influence-in-the-eastern-mediterranean), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

²² Ibid.

²³ RYM MOMTAZ. (2020, September 10). Macron criticizes Turkey but raises prospect of dialogue. POLITICO. Διαθέσιμο στο: <https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-calls-out-turkey-while-extending-dialogue-branch>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

²⁴ Athanasopoulos, A. (2020). The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean – Angelos Athanasopoulos. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : EΛIAMEΠ \(eliamep.gr\)](https://www.eliamep.gr/en/analysis/the-paris-athens-ankara-triangle-a-game-for-influence-in-the-eastern-mediterranean), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

Μέσα από την συνεργασία Ελλάδας και Γαλλίας ο Μακρόν επιχειρεί να υπερασπιστεί τα γαλλικά εθνικά συμφέροντα. Η πώληση γαλλικού στρατιωτικού εξοπλισμού στην Ελλάδα αποσκοπεί στην συνοχή και την οικονομική υποστήριξη των βιομηχανιών πολεμικού υλικού της Γαλλίας, καθώς επίσης και την πιθανή προσφορά ως αντάλλαγμα στρατιωτικής βοήθειας σε επιχειρήσεις στο Σαχέλ και το Μάλι²⁵. Επιπρόσθετα, η στρατιωτική ενίσχυση της Ελλάδας θα συμβάλει και στην προάσπιση των οικονομικών συμφερόντων των γαλλικών εταιριών πετρελαίου που δραστηριοποιούνται στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η Ελληνική Θέση

Οι σχέσεις της Ελλάδας με την Τουρκία αποτελούν μια από τις κύριες προτεραιότητες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στον 21^ο αιώνα. Για την αποτροπή των απειλών που προέρχονται από την Τουρκία, η χώρα μας βασίζεται στην εσωτερική εξισορρόπηση με τη διατήρηση ισχυρών ενόπλων δυνάμεων, καθώς και στην εξωτερική εξισορρόπηση με τη συμμετοχή της στον ΟΗΕ, το ΝΑΤΟ, την ΕΕ και σε άλλους Διεθνείς Οργανισμούς. Η οικονομική κρίση επηρέασε αρνητικά το κύρος και την ισχύ της Ελλάδας και κατά συνέπεια επηρεάστηκαν αρνητικά και οι δυνατότητες των ενόπλων δυνάμεων μας. Επιπρόσθετα, η χώρα μας δεν έχει καταφέρει να αναπτύξει σε μεγάλο βαθμό τις δυνατότητες της εγχώριας πολεμικής βιομηχανίας, με αποτέλεσμα να βασίζεται στην αγορά ξένων οπλικών συστημάτων για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων. Το δημογραφικό και η γήρανση του πληθυσμού αποτελεί ένα ακόμη πρόβλημα που επηρεάζει τη χώρα σε πολιτικό, οικονομικό και στρατιωτικό επίπεδο.

Η Ελλάδα βλέποντας την αδράνεια που επιδεικνύει η ΕΕ για να αντιμετωπίσει την αναθεωρητική πολιτική και τις απειλές της Τουρκίας, οδηγήθηκε στην δημιουργία συμμαχιών για την αντιμετώπιση της Τουρκίας. Η χώρα μας έχει ακολουθήσει μια στρατηγική εξισορρόπησης στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, με την περαιτέρω βελτίωση των σχέσεων και την υπογραφή συμφωνιών με χώρες όπως η Αίγυπτος και το Ισραήλ, οι οποίες μοιράζονται τις ίδιες ανησυχίες με την χώρα μας, όσον αφορά την τουρκική προκλητικότητα στην ανατολική Μεσόγειο. Επιπρόσθετα, η Ελλάδα έχει ενισχύσει τις σχέσεις της με φιλοδυτικές χώρες του Αραβικού κόσμου, όπως τη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, οι

---

²⁵ Ibid.

οποίες αντιμετωπίζουν εξίσου προβλήματα στη σχέση τους με την Τουρκία. Εκμεταλλεζόμενη τη γεωγραφική της θέση, η χώρα μας προσπαθεί να παίξει σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις στη Βόρεια Αφρική και στη Μέση Ανατολή. Έτσι, συνεργαζόμενη με τον Χαλίφα Χάφταρ συμμετείχε πολιτικά στον εμφύλιο της Λιβύης, ενώ και η παροχή βοήθειας στο Λίβανο, μετά την έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυτού, αποτελούν δείγματα της ακολουθούμενης ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Στα ενεργειακά ζητήματα άξια αναφοράς είναι η σύμπλευση συμφερόντων Ελλάδας και Αιγύπτου με την πρόσφατη συμφωνία μερικής οριοθέτησης της ΑΟΖ, η οποία καταργεί ουσιαστικά το Τουρκολιβικό ψευτο-μνημόνιο, ενισχύει περαιτέρω την συνεργασία των δύο χωρών και αποτελεί στοιχείο εξισορρόπησης της Τουρκίας.

Η τριμερής συνεργασία της χώρας μας με την Κύπρο και το Ισραήλ αποτελεί μια ακόμη σημαντική προσπάθεια περιφερειακής συνεργασίας. Η ενίσχυση των σχέσεων της Ελλάδας με το Ισραήλ με την υπογραφή αμυντικής συμφωνίας το 2021, ενίσχυσε περαιτέρω τις σχέσεις των δύο χωρών. Η διεξαγωγή κοινών στρατιωτικών ασκήσεων σε ετήσια βάση με τη συμμετοχή στρατιωτικών δυνάμεων των δύο χωρών, καθώς και η συνεργασία τους στο πρόγραμμα της κατασκευής του αγωγού East Med, αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα του επιπέδου συνεργασίας των δύο χωρών.

Επιπρόσθετα, η Ελλάδα διατηρεί στενές σχέσεις και αμυντικούς δεσμούς με τις ΗΠΑ, λόγω ιστορικών δεσμών και της ελληνικής ομογένειας. Διατηρεί επίσης, ισχυρούς αμυντικούς δεσμούς με τη Γαλλία, η οποία αποτέλεσε σύμμαχο της χώρας μας στην ΕΕ, ενώ μοιράζεται κοινές πολιτικές και πολιτιστικές αξίες και δεσμούς. Η παροχή στρατιωτικής βοήθειας στην κυβέρνηση του Κ. Καραμανλή ανανεώνεται με την προμήθεια των νέων μαχητικών Rafale για την Πολεμική Αεροπορία, καθώς και την προμήθεια των νέων φρεγατών Belharra για την ενίσχυση του Πολεμικού Ναυτικού²⁶.

Σημαντική είναι επίσης η συμβολή της Ελλάδας τόσο στο NATO, όσο και στη δημιουργία μιας κοινής αμυντικής ευρωπαϊκής ταυτότητας της ΕΕ. Στη χώρα μας εδρεύει το Νατοϊκό στρατηγείο NRDC-GR (Θεσσαλονίκη), καθώς και το Ελληνικό Στρατηγείο Επιχειρήσεων της ΕΕ (Λάρισα). Οι ελληνικές ένοπλες Δυνάμεις συμμετείχαν σε πολλές αποστολές του NATO (Αφγανιστάν), καθώς και σε επιχειρήσεις της ΕΕ στη Λιβύη (επιχείρηση Ειρήνη). Επιπρόσθετα, η χώρα μας

---

²⁶ Νέδος, Β. (2021, Απρίλιος 05). Αμυνα: Συμμαχία δύο αιώνων. Η Καθημερινή. Διαθέσιμο στο: [Αμυνα: Συμμαχία δύο αιώνων | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ \(kathimerini.gr\)](https://www.kathimerini.gr), (Πρόσβαση στις 14 Φεβ 22).

διαθέτει στρατιωτικές εγκαταστάσεις (π.χ. Ναύσταθμος Σούδας, Πεδίο Βολής Κρήτης), που είναι ιδιαίτερης στρατηγικής σημασίας για τους συμμάχους μας και το ΝΑΤΟ γενικότερα.

Υπό το πρίσμα αυτό, η χώρα μας, λειτουργώντας ως προπύργιο της Δύσης, δημιουργεί νέα γεωπολιτική ταυτότητα και αναδεικνύεται ως σημαντικής σημασίας στρατηγικός εταίρος στην Ανατολική Μεσόγειο. Η Ελλάδα δύναται να αναλάβει περισσότερες αρμοδιότητες και ευθύνες εντός της ΕΕ και της Συμμαχίας, στα ζητήματα περιφερειακής ασφάλειας. Με αυτό τον τρόπο, η Χώρα μας μπορεί να μετατραπεί σε πυλώνα ασφάλειας, προστατεύοντας τα συμφέροντα της δύσης, σε μια περιοχή που χαρακτηρίζεται ως ασταθής. Με τις κατάλληλες διπλωματικές κινήσεις η Ελλάδα θα αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή και θα αναδειχθεί σε πυλώνα σταθερότητας, ασφάλειας και συνεργασία, με αντίστοιχες θετικές επιπτώσεις στα εθνικά μας συμφέροντα.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Η Συμμαχία της Ελλάδας με τη Γαλλία

Η Ελληνογαλλική Προσέγγιση

Η Ελλάδα προκειμένου να αντιμετωπίσει την Τουρκική απειλή είναι αναγκασμένη να αυξήσει την ισχύ της. Επιπρόσθετα, για να επιτύχει την ισορροπία ισχύος με την Τουρκία έχει προσανατολιστεί στην εξωτερική και την εσωτερική αύξηση της ισχύος της.

Με την ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) με προσωπικό και μέσα επιτυγχάνεται η εσωτερική αύξηση της ισχύος της χώρας μας. Η πρόσληψη σημαντικού αριθμού Επαγγελματιών Οπλιτών σε όλους τους κλάδους των ΕΔ, θα συμβάλει στην ενίσχυση και την ανανέωση του προσωπικού, συμβάλλοντας στην αύξηση της αποτροπής κατά της Τουρκίας. Η αύξηση της στρατιωτικής θητείας αποτελεί ένα ακόμη μέτρο που θα βελτιώσει την επιχειρησιακή ετοιμότητα των ΕΔ. Η αναβάθμιση των υπαρχόντων συστημάτων, η προμήθεια των μαχητικών Rafale και των φρεγατών Belharra, θα αυξήσει ακόμη περισσότερο την αποτρεπτική ισχύ της χώρας μας.

Η εξωτερική αύξηση της ισχύος επιτυγχάνεται με την δημιουργία νέων συμμαχιών και την ενδυνάμωση των υπαρχόντων, όπως η συνεργασία Ελλάδας Γαλλίας. Οι δύο χώρες είχαν διαχρονικά καλές σχέσεις και κοινά ενδιαφέροντα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, όμως η αυξημένη τουρκική επιθετικότητα ήταν μια από τις αιτίες για περαιτέρω ενίσχυσης των σχέσεων στο τομέα της ασφάλειας, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις τουρκικές εκατέρωθεν απειλές.

Επιπρόσθετα, οι δύο χώρες μοιράζονται κοινές αξίες για τη δημοκρατία και των πολιτισμό, οι οποίες σε συνδυασμό με τη γλώσσα, η γαλλική γλώσσα διδάσκεται στα ελληνικά σχολεία, αποτελούν ακόμη ένα βασικό λόγο για την στενότερη συνεργασία τους. Η Χώρα μας αποτελεί βασικό και ενεργό μέλος της Francophonie (Γαλλοφωνία), η οποία έχει ως στόχους την προάσπιση της ειρήνης, της ασφάλειας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας, όντας κοινοί στόχοι των δύο χωρών²⁷.

---

²⁷ Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών. Francophonie - Greece in International Organizations. Διαθέσιμο στο: [Francophonie - Greece in International Organizations \(mfa.gr\)](http://mfa.gr), (Πρόσβαση στις 14 Φεβ 22).

Η εξωτερική βοήθεια που παρέχει η Γαλλία στην Ελλάδα μετουσιώνεται με την πώληση στρατιωτικού εξοπλισμού, όπως επίσης και με την παρουσία των γαλλικών ενόπλων δυνάμεων στην περιοχή και η συμμετοχή σε στρατιωτικές ασκήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο, όπως η άσκηση Μέδουσα. Η αγορά των μαχητικών Rafale αποτελεί αναμφίβολα σημαντική συνδρομή στην επιχειρησιακή αναβάθμιση της Πολεμικής αεροπορίας, ομοίως η προμήθεια των φρεγατών Belharra θα συμβάλει αποφασιστικά στην επιχειρησιακή ενίσχυση και την αύξηση της αποτρεπτικής ισχύς του Πολεμικού Ναυτικού. Επιπρόσθετες αναβαθμίσεις του ελληνικού στρατιωτικού υλικού είναι η αναβάθμιση των γαλλικών μη επανδρωμένων αεροχημάτων Sperwer, η τεχνική υποστήριξη των ελικοπτέρων Apache, η συντήρηση των βλημάτων Penguin MK2, η εν συνεχεία υποστήριξη των αντιαεροπορικών πυραύλων S-300 και Patriot²⁸.

Συμπερασματικά, βασική αιτία των σύγχρονων συμμαχιών αποτελεί η εξισορρόπηση των διαφόρων απειλών. Η επιδίωξη της περιφερειακής ηγεμονίας και ο αναθεωρητισμός της Τουρκίας προκαλούν την αύξηση της έντασης των σχέσεων Ελλάδας, Γαλλίας και Τουρκίας, καθώς είναι ένας από τους βασικούς λόγους της συμμαχίας Ελλάδας και Γαλλίας.

Η Ελληνική Στρατηγική Εξισορρόπησης

Η Ελλάδα έχοντας ως σύμμαχο την Γαλλία ακολουθεί μια στρατηγική εξισορρόπησης της τουρκικής απειλής. Ενδεχόμενη επιβολή των Τουρκικών επεκτατικών σχεδίων αντιτίθεται στα εθνικά συμφέροντα και των δύο χωρών. Η χώρα μας προσπαθεί να πετύχει την εσωτερική εξισορρόπηση εκσυγχρονίζοντας και ενισχύοντας τις Ένοπλες Δυνάμεις της, η οποία όμως απαιτεί τη διάθεση σημαντικών κρατικών πόρων. Η οικονομική κρίση που βιώνει η Χώρα μας σε συνδυασμό με την άμεση ανάγκη για στρατιωτική ενίσχυση, δύναται να περιορίσει την οικονομική της ανάπτυξη και να οδηγήσει την οικονομία σε ύφεση.

Η εξωτερική εξισορρόπηση που επιτυγχάνεται μέσα από τη δημιουργία διάφορων συμμαχιών με άλλα κράτη, αποτελεί επιπρόσθετο όπλο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Εν προκειμένω, η ελληνογαλλική συμμαχία συμβάλλει αθροιστικά στην αύξηση της στρατιωτικής ισχύς των δύο χωρών, δημιουργώντας μια

---

²⁸ Νέδος., Β. (2020, Νοέμβριος 26). Αναβαθμίζεται η αμυντική σχέση Ελλάδας-Γαλλίας. | Η Καθημερινή. Διαθέσιμο στο: [Αναβαθμίζεται η αμυντική σχέση Ελλάδας – Γαλλίας | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ \(kathimerini.gr\)](https://www.kathimerini.gr/1777767/αναβαθμίζεται-η-αμυντικη-σχηση-ελλαδας-γαλλιας/), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).

ασπίδα προστασίας απέναντι στην επεκτατικότητα της Τουρκίας. Η συχνή παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο του αεροπλανοφόρου Charles de Gaulle αποδεικνύει έμπρακτα την γαλλική συμπαράσταση και την πιθανή ενίσχυση στρατιωτικά της Ελλάδας σε ενδεχόμενο επεισόδιο με την Τουρκία²⁹.

Οι Ενδεχόμενες Συνέπειες της Συμμαχίας

Μια συμμαχία ενδέχεται να επιφέρει ορισμένες συνέπειες στο πιο αδύναμο κράτος (Ελλάδα) της Συμμαχίας, ενώ αντίθετα το ισχυρό κράτος (Γαλλία) έχει τα περισσότερα κέρδη. Έτσι, η Ελλάδα κινδυνεύει να χάσει την πολιτική ελευθερία και την ελευθερία των επιλογών της, καθώς θα είναι δεσμευμένη με τις γαλλικές επιλογές. Η πιθανότητα συμμετοχής ελληνικών ενόπλων δυνάμεων στην Αφρική, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας αποτελεί πιθανό σενάριο³⁰. Η πώληση γαλλικού στρατιωτικού εξοπλισμού, εξυπηρετώντας τις γαλλικές ανάγκες, δεν θα πρέπει να εκληφθεί από τη χώρα μας ως ένα ευκαιριακό και πρόσκαιρο συμφέρον της Γαλλίας.

Η μακροχρόνια διατήρηση της συμμαχίας αποτελεί κρίσιμο στάδιο, στο οποίο οι δύο χώρες καλούνται να βρουν περισσότερα κοινά σημεία και εθνικά συμφέροντα. Η ανάδειξη της σημασίας δημιουργίας ευρωπαϊκής ασφάλειας αποτελεί έναν σημαντικό κοινό στόχο. Η αβεβαιότητα που δημιουργήθηκε εντός της Συμμαχίας με την αγορά από την πλευρά της Τουρκίας των ρωσικών S-400, καθώς επίσης και το επεισόδιο μεταξύ Γαλλίας και Τουρκίας μετά από επιθεώρηση σε φορτηγό πλοίο ύποπτο για λαθρεμπορία όπλων, προκάλεσαν ακόμη μεγαλύτερη δυσαρέσκεια και ανησυχία στη Γαλλία, η οποία προκάλεσε την αντίδραση του Γάλλου Προέδρου με τη δήλωση περί ενός NATO «κλινικά νεκρού», προκαλώντας ισχυρούς τριγμούς στη Συμμαχία³¹.

Η ενίσχυση της γαλλοτουρκικής σύγκρουσης ενισχύει τους δεσμούς και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα της ελληνογαλλικής συμμαχίας. Η πρόσφατη

---

²⁹ Liberal (2020, Αύγουστος 31). Στην Αν. Μεσόγειο το Charles de Gaulle - Νέα μηνύματα από τον Γάλλο Υπ. Εξ. Διαθέσιμο στο: [Στην Αν. Μεσόγειο το Charles de Gaulle - Νέα μηνύματα από τον γάλλο ΥΠΕΞ | Liberal.gr](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).

³⁰China-CEE Institute (2020). Greece external relations briefing: Greece and France come closer.. Διαθέσιμο στο: [Greece external relations briefing: Greece and France come closer – China-CEE Institute](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).

³¹ Αθανασόπουλος, Α. (2020). The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : ΕΛΙΑΜΕΠ \(eliamep.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).

γαλλική υποστήριξη στην επιβολή κυρώσεων από πλευράς ΕΕ στην Τουρκία ενδυναμώνει τη εμπιστοσύνη μεταξύ των δυο κρατών. Τυχόν διαφωνίες που υπάρχουν, όπως για παράδειγμα η ύπαρξη αντίθετων απόψεων στο θέμα της ένταξης των βαλκανικών χωρών στην ΕΕ, για το οποίο η Χώρα μας επιθυμεί μέσω της ένταξή τους στην ΕΕ, τη σταθερότητα και την απόκτηση ηγετικού ρόλου στην περιοχή, είναι απαραίτητο να επιλυθούν, προκειμένου να επιτευχθεί περαιτέρω ταύτιση των εθνικών συμφερόντων των δύο χωρών³².

Η ανάδειξη κοινών στόχων είναι απαραίτητο συστατικό για τη σωστή λειτουργία της συμμαχίας, όπως επίσης και η ισο-κατανεμημένη προώθηση των εθνικών συμφερόντων των δύο χωρών θα προάγει τα οφέλη της, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό να χαθεί το ενδιαφέρον των μελών της και να υπονομευθεί η προάσπιση των ελληνικών συμφερόντων.

Χρειάζεται όμως ιδιαίτερη προσοχή διότι ελλοχεύει ο κίνδυνος η Ελλάδα να μετατραπεί σε τοπικό δορυφόρο της Γαλλίας, απορροφώντας τις γαλλοτουρκικές διαφορές. Μια ενδεχόμενη σύγκρουση της Γαλλίας με την Τουρκία δύναται να δημιουργήσει μια κατάσταση μη αναστρέψιμη για τη Χώρα μας, η οποία θα πρέπει να εμπλακεί στο πλευρό της Γαλλίας. Επιπρόσθετα, η χώρα μας θα κυριαρχείται από το φόβο της εγκατάλειψης δίνοντας συνεχώς έμφαση στο εάν η προκλητικότητα της Τουρκίας είναι αντίθετη με τα συμφέροντα της Γαλλίας. Πέραν των τουρκικών ζητημάτων, η παρακίνηση των γαλλικών συμφερόντων, ως ισχυρού παίκτη του διεθνούς συστήματος, πρέπει να αποτελεί βασικό όπλο της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας. Τέλος, η διατήρηση και η περαιτέρω ενίσχυση της συμμαχίας με την Γαλλία αποτελεί πρόκληση την χώρα μας, η οποία δεν πρέπει να μείνει εφησυχασμένη από τις παρεχόμενες εγγυήσεις της Γαλλικής πλευράς.

Η Αναγκαιότητα για την Αναθεώρηση της Πολιτικής της Ελλάδας

Η δημιουργία της ελληνογαλλικής συμμαχίας αποτελεί μεγαλύτερη ανάγκη για την «αδύναμη» Ελλάδα από ότι για τη Γαλλία. Η γεωγραφική μας εγγύτητα, η αναθεωρητική πολιτική, καθώς και η μικρότερη στρατιωτική ισχύ της χώρας μας, είναι μερικοί από τους λόγους που απειλείται η εθνική μας ασφάλεια. Επιπλέον, λόγω και των εσωτερικών προβλημάτων της Τουρκίας, ο Έρντογαν προβαίνει σε

---

³² China-CEE Institute (2020). Greece external relations briefing: Greece and France come closer.. Διαθέσιμο στο: [Greece external relations briefing: Greece and France come closer – China-CEE Institute](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).

προκλητικές ενέργειες, οι οποίες θα συνεχιστούν σε περίπτωση που δεν υπάρξει εξισορροπητική αντίσταση.

Για το λόγο αυτό μια νέα, προσαρμοσμένη στις νέες εξελίξεις, στρατηγική για την χώρα μας είναι επιβεβλημένη. Το πρώτο βήμα πρέπει να είναι η άμεση ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεων, με τη χρησιμοποίηση όσο το δυνατόν οικονομικότερων λύσεων. Το δεύτερο βήμα είναι η δημιουργία ενός διευρυμένου δικτύου περιφερειακών στρατηγικών συμμαχιών εναντίον της Τουρκίας, καθώς και η αναθεώρηση των σχέσεων της με την ΕΕ. Με αυξημένη την ισχύ της χώρας μας και μέσα από τη συνεργασία με τη Γαλλία, δύναται να προωθηθούν τα εθνικά μας συμφέροντα. Επιπρόσθετα, η εξυπηρέτηση των γαλλικών συμφερόντων, μέσω της προώθησης της διεξαγωγής γεωτρήσεων της γαλλικής Total στην Κυπριακή ΑΟΖ, είναι απαραίτητη, για την προσέλκυση του γαλλικού ενδιαφέροντος και την υποστήριξη των ελληνικών θέσεων. Ωστόσο, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή, ώστε η χώρα μας να μην μετατραπεί σε εργαλείο εξυπηρέτησης μόνο των γαλλικών συμφερόντων.

Η ανάδειξη των προτερημάτων της χώρας μας, όπως η στρατηγική γεωγραφική της θέση, θα προκαλέσει ακόμη περισσότερο το ενδιαφέρον της Γαλλίας. Η στρατηγική θέση της Κρήτης, καθώς και οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις που διαθέτει αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα στρατηγικά πλεονεκτήματα των ΗΠΑ και της Συμμαχίας. Η διάθεση των εγκαταστάσεων της Κρήτης για χρήση σε γαλλικά πολεμικά πλοία και υποβρύχια, η διεξαγωγή κοινών στρατιωτικών ασκήσεων και η παρουσία γαλλικών δυνάμεων στην περιοχή, θα δώσει στη Γαλλία μεγάλο στρατηγικό πλεονέκτημα. Με τον τρόπο αυτό, θα αναδειχθούν τα οφέλη της συμμαχίας και θα προβληθεί η Γαλλία ως μια ισχυρή δύναμη και κράτος με μεγάλη επιρροή στο περιφερειακό και το διεθνές σύστημα. Οι σχέσεις αλληλεξάρτησης που θα αναπτυχθούν μεταξύ των δύο χωρών, αποτελούν σημαντικό εφόδιο και θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν από την χώρα μας με ιδιαίτερη προσοχή και με γνώμονα το εθνικό μας συμφέρον.

Η χώρα μας, με την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των Ενόπλων Δυνάμεων, την επένδυση σε νέες κρίσιμες τεχνολογίες και τον ηλεκτρονικό πόλεμο θα αυξήσει την αποτρεπτική της ισχύ. Η αναβάθμιση του υπάρχοντος στρατιωτικού υλικού, καθώς και η εγχώρια κατασκευή ή η αγορά νέου εξοπλισμού για τις Ένοπλες Δυνάμεις, εκτός της αύξησης της στρατιωτικής της αποτρεπτικής ισχύος, θα

συμβάλει στην τόνωση της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, της οικονομίας και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Επιπρόσθετα, η επένδυση στη χρήση των UAVs θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις Ένοπλες Δυνάμεις της χώρα μας. Μια πιθανή συνεργασία με το Ισραήλ και τη Γαλλία στο τομέα των UAV θα ενισχύσει την τεχνογνωσία μας και θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για την Τουρκία.

Με τη δημιουργία περιφερειακών σχημάτων συνεργασίας, ειδικά με χώρες που έχουν αντίθετα συμφέροντα με την Τουρκία, θα προωθηθούν τα εθνικά μας συμφέροντα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν το East Med Gas Forum και το σχήμα «3+1» (Ελλάδα-Κύπρος, Ισραήλ + ΗΠΑ). Η ενίσχυση των συνεργασιών όπως με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα θα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τη χώρα μας. Ειδικότερα, μέσα από την συνεργασία της Χώρα μας με τη Γαλλία, τονίζεται η ανάγκη δημιουργίας μιας ενιαίας κοινής ευρωπαϊκής ασφάλειας, πείθοντας κυρίως την Γερμανία, την Ιταλία και τα άλλα κράτη της ΕΕ ότι η αντιπαλότητά της με την Τουρκία δεν είναι διμερές αλλά ευρωπαϊκό ζήτημα ασφάλειας. Συνεπώς, με την πολιτική των συνεργασιών και με ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις, η Χώρα μας θα μετατραπεί σε στρατηγικό εταίρο και πάροχο ασφάλειας της ΕΕ.

Η Συνεργασία Ελλάδας και Γαλλίας επί Προεδρίας Ε. Μακρόν

Ο Εμμανουέλ Μακρόν εκλέχθηκε, ως ανεξάρτητος, στο προεδρικό αξίωμα της Γαλλίας το 2017, εξαγγέλλοντας ένα πρόγραμμα με διευρυμένες οικονομικές μεταρρυθμίσεις, καλλιεργώντας υψηλές προσδοκίες στους Γάλλους πολίτες. Με την εφαρμογή κατάλληλων μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, καθώς και τη μείωση της φορολογίας, ο Μακρόν επεδίωξε να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Χαρακτηρίζοντας τον εαυτό του ως φιλελεύθερο, είναι ένθερμος οπαδός της ελεύθερης αγοράς και της μείωσης του γαλλικού δημοσιονομικού ελλείμματος. Ο ίδιος ίδρυσε το 2016 το κόμμα του με την ονομασία «En Marche», καταφέροντας να συμβιβάσει τις αντίθετες πολιτικές απόψεις της δεξιάς και της αριστεράς παράταξης, υποστήριξε μια ανεξάρτητη συλλογική αλληλεγγύη.

Στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και διπλωματίας, ο Γάλλος Πρόεδρος Ε Μακρόν επεδίωξε την υπεράσπιση των συμφερόντων της χώρας του, κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο. Επιπρόσθετα, προσπαθώντας να διασφαλίσει τα γαλλικά γεωοικονομικά συμφέροντα, δεν έδειξε κανένα ενδοιασμό στην προβολή της πανίσχυρης στρατιωτικής ισχύς της χώρας του, εφαρμόζοντας την στρατηγική του

πειθαναγκασμού εναντίων των δρώντων που αντιτίθονταν ή αμφισβητούσαν τα γαλλικά συμφέροντα. Υπό το φως των εθνικών της συμφερόντων, η Γαλλία επιδίδεται στην προσπάθεια διευθέτησης των ανισορροπιών που επικρατούν στη Μεσόγειο και γενικότερα στην περιφερειακή της προβολή.

Στη διάρκεια της θητείας του Μακρόν, στην Ελλάδα εξελέγησαν δύο κυβερνήσεις, πρώτα η κυβέρνηση του Α. Τσίπρα και μετέπειτα, έως και σήμερα, του Κ. Μητσοτάκη. Η πρώτη κυβέρνηση (Α. Τσίπρα) προσπάθησε να διατηρήσει τη θερμότητα των σχέσεων των δύο χωρών επιδεικνύοντας διαλλακτική διάθεση, αλλά μετά και το τρίτο μνημόνιο η οικονομική κατάσταση της χώρας δεν άφηνε μεγάλα περιθώρια για μηνύματα αισιοδοξίας. Η επιβολή νέων δημοσιονομικών μέτρων έφεραν στασιμότητα στις προσπάθειες προσέλκυσης του γαλλικού επιχειρηματικού ενδιαφέροντος. Αντίθετα, οι διακρατικές φιλικές σχέσεις δεν διαταράχθηκαν στο επίπεδο της μαλακής ισχύος (soft power) και των συνεργασιών που είχαν ήδη υπογραφεί. Σήμερα, κυρίως εξαιτίας της αναθεωρητικής πολιτικής της Τουρκίας και των συνεχών απειλών προς τη χώρα μας, η κυβέρνηση του Κ. Μητσοτάκη ενίσχυσε και βελτίωσε τις σχέσεις των δύο χωρών στο μέγιστο βαθμό.

Η παρέμβαση της Γαλλίας σε θέματα ασφαλείας και σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο σηματοδοτεί μια νέα εποχή στη συμμαχία των δύο χωρών, έχοντας ως δεδομένο την γαλλική περιφερειακή κυριαρχία. Η αμυντική συμφωνία Ελλάδας - Γαλλίας επισφραγίζει και ενισχύει περαιτέρω την συμμαχία των δύο χωρών, ενδυναμώνοντας την αποτρεπτική ισχύ της χώρας μας με την προμήθεια σύγχρονου στρατιωτικού εξοπλισμού και μέσων.

Οι μέχρι τώρα εξελίξεις σηματοδοτούν την επιστροφή της γεωπολιτικής στο επίκεντρο των πολυμερών οργανισμών και των διακρατικών σχέσεων. Στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, στη Βόρεια Αφρική, στη Μέση Ανατολή και γενικότερα στην ευρύτερη γειτονία της χώρας μας, εξελίσσεται ένα σημαντικό μέρος του παγκόσμιου γεωπολιτικού παιχνιδιού, το οποίο ενέχει ευκαιρίες και κινδύνους για την Ελλάδα. Η γενική συμπεριφορά της ΕΕ δείχνει αμηχανία και ουσιαστική απουσία, ενώ πρώτιστος η Γαλλία και ακολούθως η Ιταλία έχουν τον πλέον ενεργό ρόλο και παρουσία, εξαιτίας των εθνικών τους συμφερόντων στην περιοχή και η Γερμανία επιζητεί την εμπλοκή της στις εξελίξεις με ρόλο διαμεσολαβητή. Η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με διάφορες απειλές και προκλήσεις σε διακρατικό και σε περιφερειακό επίπεδο. Η επιθετική ρητορική της Τουρκίας, η αναθεωρητική της πολιτική, σε

συνδυασμό με την προσπάθεια εργαλειοποίησης του μεταναστευτικού έχουν προκαλέσει έντονες συζητήσεις για την κοινή αντιμετώπιση των θεμάτων εξωτερικής πολιτικής και άμυνας στην ΕΕ. Η πολυφωνία όμως που επικρατεί στην ΕΕ, σε συνδυασμό με τη φιλική προς την Τουρκία στάση της Γερμανίας, δεν αφήνουν περιθώρια για την ανάπτυξη μια ενιαίας Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής Άμυνας και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) με σαφής έντονη διάθεση υποστήριξης των χωρών του ευρωπαϊκού νότου. Η Γαλλία δεν φαίνεται ικανοποιημένη με τον τρόπο που η ΕΕ αντιμετωπίζει τις προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο, ενώ προκρίνει τα εθνικά της συμφέροντα ως μέρος των αντίστοιχων συμφερόντων της Ευρώπης. Τέλος, περίοπτη θέση στην ατζέντα του Μακρόν κατέχει η εξάπλωση του πολιτικού ριζοσπαστικού Ισλάμ, το οποίο θεωρείται υπεύθυνο για τις αποσταθεροποιητικές τάσεις που εμφανίζονται στη μέση Ανατολή και στις χώρες της Βορείου Αφρικής, όπου παραδοσιακά η Γαλλία έχει ρόλο περιφερειακής δύναμης.

Η Ασφάλεια της Ανατολικής Μεσογείου

Αδιαμφισβήτητα η παρέμβαση της Γαλλίας αποτελεί ασπίδα προστασίας στα θέματα ασφάλειας και σταθερότητας της που αντιμετωπίζει η χώρας μας στην Ανατολική Μεσόγειο, ωστόσο και η Γαλλία με τη σειρά της επιζητεί την στήριξη της Ελλάδας σε πολλά γεωπολιτικά και γεωοικονομικά ζητήματα, όπως για παράδειγμα τα τελευταία χρόνια η Γαλλία αναζητά την ελληνική παρουσία στο Μαλί, με στόχο την αντιμετώπιση του ισλαμικού ριζοσπαστισμού στην περιοχή του Σαχέλ. Επιπροσθέτως, η χώρα μας αποτελεί πολύτιμη γέφυρα των γαλλικών συμφερόντων στην Ανατολική Μεσόγειο. Η συμμετοχή της Ελλάδας στα τριμερή και πενταμερή σχήματα συνεργασίας με κράτη της Ανατολικής Μεσογείου, μέχρι τη Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, αυξάνει τη γεωπολιτική αξία της Χώρας μας για τα γαλλικά εθνικά συμφέροντα και επιδιώξεις. Ειδικότερα, όταν οι ελληνικές πολυμερείς συνεργασίες τυγχάνουν της απόλυτης αποδοχής και της ενθάρρυνσης των ΗΠΑ.

Οι γενικόλογες και αόριστες διατυπώσεις της ρήτρας αμοιβαίας αμυντικής συνδρομής της ελληνογαλλικής Συμφωνίας (Άρθρο 2) δεν παρέχουν τη βεβαιότητα μιας έγκαιρης γαλλικής στρατιωτικής βοήθειας σε περίπτωση που η Τουρκία κλιμακώσει τις επιθετικές της ενέργειες. Η ελληνογαλλική συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης στην ασφάλεια και την άμυνα δεν είναι κάτι το καινούργιο, ωστόσο οι συνθήκες που επικρατούν επιταχύνουν την εφαρμογή της. Ανταποκρινόμενη στις

ανησυχίες της Ελλάδας, η Γαλλία ενίσχυσε την στρατιωτική της παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο. Η στάθμευση γαλλικών αεροσκαφών Rafale σε αεροδρόμια της ελληνικής Πολεμικής αεροπορίας, η παρουσία του αεροπλανοφόρου Charles de Gaulle και του ελικοπτεροφόρου Tonnerre στην Ανατολική Μεσόγειο, αποδεικνύουν έμπρακτα το γεωπολιτικό ενδιαφέρον της Γαλλίας για την επιβολή ισορροπίας στην περιοχή, χρησιμοποιώντας ισχυρή στρατιωτική αποτρεπτική δύναμη. Το ίδιο πολιτικό μήνυμα εκπέμπουν εξάλλου και η διεξαγωγή πολλών κοινών αεροναυτικών ασκήσεων των δύο χωρών, ακόμη και κατά τη διάρκεια που το Τουρκικό πλοίο Oruc Reis εκτελούσε σεισμικές έρευνες στην ελληνική υφαλοκρηπίδα. Ωστόσο, κανείς δεν μπορεί να προδικάσει με ασφάλεια το είδος της γαλλικής ανταπόκριση σε ενδεχόμενη κλιμάκωση των επιθετικών ενεργειών της Τουρκίας και την πρόκληση θερμού επεισοδίου σε κάποιο νησιωτικό σύμπλεγμα του Αιγαίου.

Ο Εξοπλιστικός Ρεαλισμός

Μια ακόμη σημαντική πτυχή των σχέσεων Ελλάδας - Γαλλίας είναι η σύμπραξη των δύο χωρών στον τομέα των εξοπλισμών. Η Ελλάδα εφαρμόζοντας την στρατηγική του κατευνασμού των απειλών της Τουρκίας μέσω εξισορρόπησης, προέβη σε μια ρεαλιστική πολιτική επιλογή με την προμήθεια στρατηγικού χαρακτήρα γαλλικών πολεμικών αεροσκαφών Rafale. Επισημαίνεται ότι, στις 19 Ιανουαρίου 2022, προσγειώθηκαν στην Αεροπορική Βάση της Τανάγρας (114 ΠΜ) τα πρώτα έξι αεροσκάφη Rafale, τα οποία εντάχθηκαν στην 332 Μοίρα Παντός Καιρού, αντικαθιστώντας τα αεροσκάφη Mirage 2000, τα οποία υπηρέτησαν την Πολεμική Αεροπορία (ΠΑ) από το 1988. Αναμένεται ότι, η ένταξή τους στο οπλοστάσιο της ΠΑ θα ενισχύσει περαιτέρω την αποτρεπτική ισχύ και τη μαχητική ικανότητα της ΠΑ. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της υλοποίησης της προμήθειας των Rafale, άλλα έξι αεροσκάφη θα έρθουν στην χώρα μας στα τέλη του 2022, ενώ η παραγγελία θα ολοκληρωθεί στις αρχές του 2023. Η ενίσχυση της στρατιωτικής ισχύος της χώρας μας αναμένεται να λειτουργήσει ως αποτρεπτικός παράγοντας στην αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Η προμήθεια των γαλλικών αεροσκαφών, όπως επίσης και αυτή των γαλλικών φρεγατών αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω τη διμερή συνεργασία των δύο χωρών και δεν θα θεωρηθεί έκπληξη η συνέχιση και επέκταση των ελληνο-γαλλικών εξοπλιστικών προγραμμάτων σε προγράμματα με μικρότερο οικονομικό μέγεθος, όπως για παράδειγμα η αγορά ανταλλακτικών για τη συντήρηση γαλλικού τύπου πολεμικού

υλικού και μέσων που χρησιμοποιούν οι Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας μας. Γενικότερα, οι διακρατικές σχέσεις που οικοδομούνται βάσει μεγάλων εξοπλιστικών προγραμμάτων, λόγω της αλληλεξάρτησης, δημιουργούν ισχυρούς δεσμούς μεταξύ των χωρών, οι οποίοι διαρκούν συνήθως για πολλά χρόνια.

Κεφάλαιο Τρίτο: Οι Συνεργασίες Στρατηγικών Διαστάσεων Ελλάδας και Γαλλίας

Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Φρανσουά Μιτεράν (1981-1995)

Ο Φρανσουά Μιτεράν ανέλαβε τα ηνία ως πρόεδρος της Γαλλίας μετά τις εκλογές του Μαΐου 1981, αντικαθιστώντας τον Ζισκάρ Ντ' Εσταίν. Ήταν η πρώτη φορά στο γαλλικό πολιτικό σύστημα που θα έπρεπε να συνυπάρξουν ένας σοσιαλιστής πρόεδρος (Μιτεράν) με ένα δεξιό πρωθυπουργό (Ζάκ Σιράκ). Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι ο Μιτεράν ήταν ο πρώτος Γάλλος πρόεδρος που επικράτησε σε δύο συνεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις, παρατείνοντας τη θητεία του στο ύψιστο αξίωμα έως το 1995. Κατά την προεδρία του εφαρμόστηκε μία ουσιαστικά σοσιαλιστική πολιτική που περιλάμβανε την εθνικοποίηση επιχειρήσεων και οικονομικών θεσμών και τη λήψη πολλών κοινωνικών μέτρων³³. Η πολιτική που ακολούθησε στην οικονομία οδήγησε, μέσα σε μόλις δύο χρόνια, στην αύξηση του πληθωρισμού, γεγονός που τον ανάγκασε να προβεί σε περικοπές δαπανών, επιδιώκοντας τη συγκράτηση των καταναλωτικών τιμών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αντικατασταθούν σταδιακά οι σοσιαλιστικές πολιτικές του Μιτεράν με τις πολιτικές της ελεύθερης αγοράς, που επιβαλλόταν από την κοινή ευρωπαϊκή αγορά και το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του και κυρίως κατά τη διάρκεια της δεύτερης επταετίας, ο Μιτεράν επεδίωξε για την πραγματοποίηση της ευρωπαϊκής ενότητας και ανέλαβε, μεταξύ άλλων, δράσεις για μια ενιαία γαλλική και γερμανική στρατηγική. Επιπρόσθετα, υπήρξε πρωτεργάτης της Συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1991), της συνθήκης για την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, την Συνθήκη του Σέγκεν με την οποία καταργήθηκαν οι διασυνοριακοί έλεγχοι μεταξύ των κρατών μελών, καθώς επίσης και της Συνθήκης του Μάαστριχ για την νομισματική και οικονομική ένωση³⁴.

Στο εσωτερικό της Γαλλίας ο Μιτεράν ακολούθησε φιλολαϊκή πολιτική και προχώρησε στην εφαρμογή μέτρων όπως η κατάργηση της θανατικής ποινής, η θεσμοθέτηση ηλικιακού ορίου συνταξιοδότησης τα εξήντα χρόνια, αύξηση του

---

³³ Magoudi, A. (2007). Συναντήσεις: Η Ψυχανάλυση του Φρανσουά Μιτεράν (μτφ. Αλίκη Κεραμιδά). Αθήνα: Κέδρος, σελ.154.

³⁴ Τσούκαλης, Λ.(2004). Ποια Ευρώπη. Αθήνα: Ποταμός, σελ.149-150.

κατώτατου μισθού και η θέσπιση των πέντε εβδομάδων διακοπών με αποδοχές κ.α. Τέλος, η σοσιαλιστική κυβέρνηση του Μιτεράν έδειξε μεγάλες επαγγελματικές ικανότητες και αντοχή στην άσκηση της πολιτικής εξουσίας, διαψεύδοντας τους φόβους για αποσταθεροποίηση του πολιτικού συστήματος και έξαρση της αναρχίας.

Φ. Μιτεράν – Α. Παπανδρέου και η Κοινή Σοσιαλιστική Πολιτική

Μετά από μακροχρόνιες πολιτικές και διπλωματικές προσπάθειες, η Ελλάδα το 1981 (1^η Ιανουαρίου) εντάχθηκε και επίσημα ως το δέκατο μέλος της Ευρωπαϊκής οικονομικής Κοινότητας. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους (1981) ο Ανδρέας Παπανδρέου επικράτησε των εθνικών εκλογών και αναδείχθηκε πρωθυπουργός της Ελλάδας. Μετά από μακροχρόνια διακυβέρνηση της χώρας από την δεξιά παράταξη, ένα σοσιαλιστικό κόμμα ανέλαβε τα ηνία της εξουσίας. Η άνοδος στην εξουσία του σοσιαλιστή Μιτεράν συνδέθηκε από πολλούς πολιτικούς αναλυτές ως προπομπός της μετέπειτα εκλογικής νίκης του Α. Παπανδρέου. Οι κυβερνήσεις της Γαλλίας και της Ελλάδας είχαν πλέον κοινά ιδεολογικά σημεία και συγκλίνοντα συμφέροντα τόσο στην υλοποίηση μέτρων στην εσωτερική τους διακυβέρνηση, όσο και στην εφαρμογή της εξωτερικής τους πολιτικής. Οι δύο κυβερνήσεις ακολουθώντας τις σοσιαλιστικές τους αντιλήψεις εφάρμοσαν μέτρα φιλολαϊκού χαρακτήρα, δίνοντας οικονομικές παροχές σε πληθυσμιακές ομάδες με χαμηλό εισόδημα, ενώ αύξησαν τη φορολόγηση των εταιριών που λειτουργούσαν ως οικονομικοί μοχλοί³⁵. Όμως σε σύντομο χρονικό διάστημα, η πολιτική που εφάρμοσε ο Α. Παπανδρέου είχε ως αποτέλεσμα την μεγάλη αύξηση του κρατικού χρέους, που σε συνδυασμό με τις μικρές αντοχές της ελληνικής οικονομίας οδήγησε την κυβέρνηση στην αναζήτηση των κατάλληλων λύσεων και διαφορετικών οικονομικών επιλογών.

Με την πάροδο του χρόνου και κυρίως μέσα από την τριβή στα θέματα της πολιτικής, αμυντικής και θεσμικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), καθώς και γενικότερα των θεμάτων που αφορούσαν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, ενισχύθηκε η ελληνική και γαλλική οικονομική και πολιτική σύμπλευση θέσεων. Παρά τις αρχικές αντι-ευρωπαϊκές απόψεις που εξέφραζε ο Α. Παπανδρέου, οι οποίες όπως αποδείχθηκε αργότερα ήταν για την ικανοποίηση της εσωτερικής κοινής γνώμης, από το 1988 και μετά η στάση της Ελλάδας απέναντι στην ΕΕ βαθμιαία

---

³⁵ Βερεμής, Θ. (2017). Ανδρέας Παπανδρέου: Μεγάλες Προσδοκίες. Αθήνα: Πατάκης, σελ.138-141.

χαρακτηριζόταν από έντονα ενοποιητικές θέσεις³⁶. Στην διάρκεια της άσκησης της ελληνικής προεδρίας, το πρώτο εξάμηνο του 1988, υποστηρίχθηκε με θέρμη το ομοσπονδιακό πρότυπο ενοποίησης. Προωθήθηκε η κοινή πολιτική στην υγεία, την παιδεία και η διεύρυνση των υπερ-εθνικών θεσμών, όπως για παράδειγμα η καθιέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επιπρόσθετα, η ένταξη στην ΕΕ προσέφερε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα χρήσης ισχυρών εργαλείων, με τα οποία θα αναζητούσαν τις κατάλληλες λύσεις για την αντιμετώπιση των εθνικών προβλημάτων τους και την επιδίωξη των εθνικών στόχων τους. Έτσι, η Ελλάδα εκμεταλλευόμενη τη θεσμική της θέση ως κράτος μέλος της ΕΕ, αναζήτησε λύσεις και υποστήριξη σε θέματα όπως η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, το πρόβλημα της ονομασίας του κράτους των Σκοπίων, η απόδοση της ελληνικής οικονομίας που ήταν κάτω του μέσου κοινοτικού επιπέδου κ.ά.

Η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)

Η κυβέρνηση της Ελλάδας δεν έδειξε αρχικά την πρόθυμη αποδοχή και ταύτιση της συμμετοχής της χώρας στην ΕΟΚ (1981). Παρά τις δυσσώγιες προβλέψεις για την ελληνική οικονομία και το δημόσιο χρέος, η Ελλάδα δεν εκμεταλλεύτηκε τις ευκαιρίες των παρεχόμενων οικονομικών κινήτρων της ΕΟΚ, αλλά εναντιώθηκε και αποστασιοποιήθηκε, τουλάχιστον αρχικά, στις βασικές πτυχές του ενοποιητικού χαρακτήρα της ΕΟΚ. Έτσι, χάθηκε πολύτιμος χρόνος για την ανάταξη της οικονομίας και την ενίσχυση της εσωτερικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, με την ανάκληση σε πολιτικές δηλώσεις που ήταν σε αντιπαράθεση με την ύπαρξη και τον σκοπό της ΕΟΚ. Ωστόσο, ένα χρόνο αργότερα (1982), η πολιτική γραμμή της ελληνικής κυβέρνησης άρχισε να αλλάζει, όταν επιδιώχθηκε να αναθεωρηθεί η ελληνική θέση στην ΕΟΚ, μέσω της καθιέρωσης ειδικού καθεστώτος, το οποίο θα αναπροσάρμοζε τις ενταξιακές σχέσεις της. Για να μπορέσει να επιτύχει το σκοπό αυτό, η ελληνική κυβέρνηση υπέβαλε (τον Μάρτιο του 1982) υπόμνημα, σύμφωνα με το οποίο ζητούσε επιπρόσθετες αποκλίσεις από τις κύριες κοινοτικές πολιτικές, όπως επίσης, για την ενίσχυση και την αναδιάρθρωση της οικονομίας της χώρας, πρόσθετες οικονομικές ενισχύσεις. Αναγνωρίζοντας μόνο το αίτημα της οικονομικής ενίσχυσης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθιέρωσε τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ), μέσω των οποίων ενισχύθηκε σημαντικά η ανάπτυξη της χώρας, ενώ κυρίως

---

³⁶ Ibid, σελ. 184-185.

ώθησαν την Κοινότητα σε διαρθρωτικές αλλαγές και ενέργειες, όπως για παράδειγμα υλοποιήθηκε το πρώτο «πακέτο Delors» (1988).

Κατά την διάρκεια της προαναφερθείσας χρονικής περιόδου, σε διμερές επίπεδο, Γαλλία και Ελλάδα διατηρούν άριστες πολιτικές σχέσεις και συνεργάζονται σε όλο το φάσμα του αμυντικού και οικονομικού τομέα. Μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο και τη de facto αναγνώριση σε κράτος (Βόρεια Κύπρος), του παράνομα κατεχόμενου από τις τουρκικές δυνάμεις τμήματος της Κύπρου, από το Ραούφ Ντεκτάς (1983), η Ελλάδα ωθήθηκε σε μια κούρσα εξοπλισμών με στόχο την εξισορρόπηση ισχύος και την ανασφάλεια που δημιουργούσε η τουρκική επιθετική ρητορική και ο αναθεωρητισμός της γειτονικής χώρας. Έτσι, η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε (1985) την αγορά σαράντα γαλλικών μαχητικών αεροσκαφών τύπου «Mirage-2000» της γαλλικής εταιρίας Dassault. Τα εν λόγω αεροσκάφη παρείχαν στο οπλοστάσιο της Ελλάδας το συγκριτικό πλεονέκτημα σε αποστολές κρούσης και αναχαίτισης, έναντι των τουρκικών αεροσκαφών³⁷. Η προμήθεια των γαλλικών αεροσκαφών ήταν μια επιτακτική ανάγκη, λόγω των γεωπολιτικών εντάσεων και του συγκρουσιακού περιβάλλοντος που επικρατούσε στην Ανατολική Μεσόγειο, με καθημερινές παραβιάσεις του ελληνικού εναερίου χώρου και υπερπτήσεις τουρκικών μαχητικών αεροσκαφών πάνω από ελληνικά νησιά και βραχονησίδες. Εν προκειμένω, η γαλλική προσφορά για την αγορά των μαχητικών αεροσκαφών κρίθηκε ανταγωνιστική και περισσότερο συμφέρουσα έναντι άλλων, ενώ ταυτόχρονα ενίσχυε τη φιλία και τη συμμαχία της χώρας μας με την Γαλλία, η οποία είχε και αυτή αντικρουόμενα συμφέροντα με την Τουρκία.

Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Ζακ Σιράκ (1995-2007)

Στις γαλλικές προεδρικές εκλογές του 1995 επικράτησε ο γκωλικός Ζακ Σιράκ (Jacques Chirac) έναντι του σοσιαλιστή Λιονέλ Ζοσπέν και έγινε πρόεδρος της Γαλλίας. Στην πρώτη προεδρική του θητεία εφάρμοσε φιλελεύθερη οικονομική πολιτική, η οποία προκάλεσε τη δυσαρέσκεια των Γάλλων πολιτών με αποτέλεσμα να αποδυναμωθεί η κοινωνική του αποδοχή και να μειωθεί η δημοφιλία του. Παρά τα προβλήματα χρηματοδότησης του κόμματος του και τις αντιξοότητες που αντιμετώπισε, κατάφερε να επανεκλεγεί στις εκλογές του 2002 έναντι της ακροδεξιάς Ζαν Μαρί Λεπέν. Παρά τις προεκλογικές του εξαγγελίες για μείωση των φόρων και

---

³⁷ Βαληνάκης Γ.(2003). Εισαγωγή στην ελληνική εξωτερική πολιτική 1949-1988. Κομοτηνή: Παρατηρητής, σελ.384-387.

ευνοϊκότερες εργασιακές μεταρρυθμίσεις για τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, στην διάρκεια της θητείας του εφαρμόστηκαν νεοφιλελεύθερα οικονομικά προγράμματα. Η πολιτική που εφάρμοσε είχε ως αποτέλεσμα την αντίδραση των Γάλλων πολιτών με τη διεξαγωγή μεγάλων απεργιακών κινητοποιήσεων σε ολόκληρη τη Γαλλία. Οι Γάλλοι πολίτες διαμαρτύρονταν για τις περικοπές των μισθών και των συντάξεων, καθώς και για τη συνέχιση των πυρηνικών δοκιμών στην Πολυνησία. Στην διάρκεια της πρώτης κυρίως θητείας του και παρά τις περιορισμένες αρμοδιότητές του, διαχειριζόταν εξ ολοκλήρου και αποκλειστικά τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας, ενώ ταυτόχρονα διατήρησε σταθερό τον άξονα με τη Γερμανία.

Κατά τη διάρκεια της θητείας του Σιράκ στην Ελλάδα εναλλάχθηκαν τρεις διαφορετικοί πρωθυπουργοί (Α. Παπανδρέου 1993-1996, Κ. Σημίτης 1996-2004, Κ. Καραμανλής 2004-2009). Ο Κ. Σημίτης διατέλεσε πρωθυπουργός της Ελλάδας για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Παρά τις όποιες εκατέρωθεν φιλοφρονήσεις, πιθανώς, το βασικό εμπόδιο για την ανάπτυξη στενότερων σχέσεων μεταξύ Σιράκ και Σημίτη να ήταν, σύμφωνα με τα λεγόμενα, η προτίμηση που έδειχνε ο Έλληνας πρωθυπουργός στη Γερμανική πολιτική. Κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, η συνεργασία Ελλάδας και Γαλλίας δεν έχει να επιδείξει κάτι το ιδιαίτερο. Ωστόσο, η συνεργασία των δύο χωρών σε διάφορους τομείς ενισχύθηκε με αφορμή την υπογραφή της Ιδρυτικής Δήλωσης της Βαρκελώνης (1995), με την οποία εγκαινιάστηκε μια Ευρω-μεσογειακή εταιρική σχέση, βάσει μακροπρόθεσμων οικονομικών, πολιτικών, και πολιτιστικών δράσεων. Η εν λόγω διαδικασία, προκάλεσε τη διεξαγωγή μιας σειράς συναντήσεων, σε επίπεδο υπουργών, των Μεσογειακών κρατών, βάσει μιας ολιστικής προσέγγισης, η οποία συνέδεε οικονομικές, αμυντικές και κοινωνικές πτυχές. Την εναρκτήρια διάσκεψη στη Βαρκελώνη, ακολούθησαν άλλες εννέα (9) διασκέψεις κορυφής των ΥΠΕΞ (Υπουργών Εξωτερικών), όπως επίσης πολλές ενδιάμεσες, ad-hoc και ειδικές συναντήσεις. Το 2005 στη Βαρκελώνη, πραγματοποιήθηκε η επετειακή διάσκεψη για τα δέκα (10) χρόνια της διαδικασίας της Βαρκελώνης. Η δημιουργία νέων θεσμικών οργάνων αύξησε την ενδομεσογειακή διπλωματική κινητικότητα των κρατών μελών,

ενώ προήχθησαν οι ελληνογαλλικοί δεσμοί στη βάση επίτευξης ενός συνεκτικού περιφερειακού πλαισίου συνεργασίας, κυρίως με την καλλιέργεια διμερών επαφών³⁸.

Η Διαστημική Συνεργασία

Το διαχρονικό ενδιαφέρον της Ελλάδας για τα γαλλικά οπτικά συστήματα επεκτάθηκε στο διαστημικό χώρο το 2004. Η στρατηγικής σημασίας διαστημική συνεργασία Ελλάδα και Γαλλίας ξεκίνησε με τη συμμετοχή της Χώρας μας στο πρόγραμμα HELIOS-II, το οποίο είναι ένα γαλλικό πρόγραμμα δορυφορικής αναγνώρισης, το οποίο παρέχει στην Ελλάδα την δυνατότητα πρόσβασης σε υψηλής ευκρίνειας δορυφορικές εικόνες. Το συγκεκριμένο δορυφορικό σύστημα επιλέχθηκε με σκοπό την αναβάθμιση του επιπέδου του εξοπλισμού που διαθέτουν οι Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ), καθότι η σωστή επιχειρησιακή εκμετάλλευση των παρεχόμενων δορυφορικών εικόνων, θα αποτελέσει πολλαπλασιαστής ισχύος στη σχεδίαση και εκτέλεση στρατιωτικών επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, οι δορυφορικές εικόνες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν, εφόσον ζητηθεί και εγκριθεί από την Ηγεσία του ΥΠΕΘΑ (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας), και από άλλους φορείς του δημοσίου. για δική τους χρήση και εκμετάλλευση. Η εν λόγω συνεργασία κρίθηκε αναγκαία για την Ελλάδα, αφενός για να λειτουργήσει αποτρεπτικά στην αυξανόμενη τουρκική προκλητικότητα και αφετέρου να εξισορροπήσει την ποσοτική διαφορά με τις ένοπλες δυνάμεις της Τουρκίας. Επισημαίνεται ότι, τα προϊόντα που παρέχονται από το δορυφορικό σύστημα επεκτάθηκαν και προσαρμόστηκαν για να χρησιμοποιηθούν στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και στην καταπολέμηση των παράνομων μεταναστευτικών ροών.

Ο αναγνωριστικός δορυφόρος HELIOS II, τέθηκε σε τροχιά το 2004, σχεδιάστηκε και λειτουργεί υπό την εποπτεία της Γαλλίας ενώ προσφέρει εικόνες με υψηλή ανάλυση εδάφους έως 35 cm. Για την υλοποίηση του προγράμματος η Ελλάδα κατασκεύασε το 2010 ένα Σταθμό Εδάφους, ο οποίος λειτουργεί στην Τανάγρα (114 ΠΜ). Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί άλλες δύο (2) εκτοξεύσεις αναγνωριστικών δορυφόρων, οι οποίοι εντάσσονται σε ενιαίο σύστημα δορυφορικής αναγνώρισης CSO (Composante Spatiale Optique). Το εν λόγω δίκτυο περιλαμβάνει τρεις (3) αναγνωριστικούς δορυφόρους πολύ υψηλής ανάλυσης, που διαθέτουν ηλεκτρο-οπτικούς αισθητήρες, ενώ διεξάγονται διμερείς επαφές με την Γερμανία, με

---

³⁸ Calleya, S. (1998). Patterns of Relations in the Mediterranean Area. London: Dartmouth.

στόχο την χρηματοδότηση ενός ακόμη δορυφόρου για το σύστημα. Το CSO αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου ευρωπαϊκού συστήματος δορυφόρων, του MUSIS.

Οι δορυφόροι του MUSIS παρέχουν εικόνες υψηλής ανάλυσης, χρησιμοποιώντας ηλεκτρο-οπτικές διατάξεις και ραντάρ, μέσω των οποίων δύναται η λήψη εικόνας ανεξάρτητα των καιρικών συνθηκών και του φωτισμού που επικρατεί. Για το MUSIS έχουν ήδη υπογράψει συμφωνίες συνεργασίας η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιταλία, ενώ ενδιαφέρον έχει εκδηλωθεί και από την Ελλάδα. Δεδομένου ότι, η εξέλιξη των δορυφορικών προγραμμάτων είναι συνεχής προσφέροντας μεγάλα πλεονεκτήματα στους χρήστες, εκτιμάται ότι, η συνέχιση της συμμετοχής στο πρόγραμμα δορυφορικής αναγνώρισης θα αποφέρει οφέλη για την Ελλάδα.

Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Νικολά Σαρκοζί (2007-2012)

Ο Νικολά Σαρκοζί εξελέγη πρόεδρος της Γαλλίας το 2007 έναντι στη σοσιαλίστρια Σεγκολέν Ρουαγιάλ. Η χρηματοπιστωτική ύφεση που ξέσπασε στις ΗΠΑ (2008) επηρεάζοντας ολόκληρη την Ευρώπη, ήταν το βασικότερο πολιτικό ζήτημα που αντιμετώπισε κατά τη διάρκεια της θητείας του. Παράλληλα, στα θετικά του καταλογίζονται όλες οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν για την ενίσχυση και εμπέδωση μιας πολιτικά ενοποιημένης Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, συνεργάστηκε στενά με την Καγκελάριο της Γερμανίας Άγγελλα Μέρκελ, ακολουθώντας την πάγια γαλλική πολιτική γραμμή της ενδυνάμωσης του Γαλλογερμανικού άξονα. Εφάρμοσε σκληρή πολιτική στην αντιμετώπιση των μεταναστών, ενώ υιοθέτησε μέτρα μηδενικής ανοχής κατά την καταστολή των ταραχών που ξέσπασαν στα γαλλικά προάστια το 2010. Υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής του νόμου για την μεταναστευτική πολιτική, με τον οποίο αυστηροποιούνταν τα κριτήρια νομιμοποίησης των μεταναστών, ενώ διευκολύνονταν όσοι ήταν στην κατηγορία του επιστημονικού ανθρώπινου δυναμικού. Το γεγονός ότι δεν μπόρεσε να πείσει τους Γάλλους πολίτες για τις πραγματικές του προθέσεις, παρά τις εξαγγελίες του περί μη αύξησης των φόρων και ότι δεν πιστεύει στα μέτρα λιτότητας για την δημοσιονομική εξυγίανση, είχε ως αποτέλεσμα να μην επανεκλεγεί στο προεδρικό αξίωμα.

Κατά την διάρκεια της θητείας του Σαρκοζί, η Ελλάδα βρέθηκε στο επίκεντρο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία προκάλεσε στη Χώρα μεγάλες πολιτικές αναταράξεις με διαφορετικές κυβερνήσεις που εναλλασσόταν στην εξουσία. Η δυναμική των σχέσεων Ελλάδας-Γαλλίας συγκράτησαν το θετικό κλίμα μεταξύ των

δύο χωρών, ωστόσο τόσο σε πολιτικό, όσο και σε οικονομικό επίπεδο δεν υιοθετήθηκαν νέες αξιολογές διμερής συνεργασίες. Η Ελλάδα, λόγω της οικονομικής κρίσης, δεν είχε τη δυνατότητα για την υιοθέτηση νέων επενδυτικών σχεδιασμών, αφού όλες οι μακρο-οικονομικές της προβλέψεις ήταν δυσοίανες. Οι προσπάθειες της Ελλάδας κατά την περίοδο εκείνη επικεντρωνόταν άμεση χρηματοοικονομική στήριξη, με την παροχή οικονομικής βοήθειας από την ΕΕ. Οι συναντήσεις των αξιωματούχων των δύο χωρών είχαν ως κύριο σκοπό την εξασφάλιση της υποστήριξης της Γαλλίας στα κέντρα αποφάσεων των Βρυξελλών, για τη διάσωση της ελληνικής οικονομίας.

Η «Ένωση για τη Μεσόγειο»

Για την ανάπτυξη της συνεργασίας και την εμπέδωση της σταθερότητας στη Μεσόγειο έχουν υλοποιηθεί από το τέλος του Ψυχρού Πολέμου μέχρι και σήμερα πολλές πρωτοβουλίες, όπως η Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στη Μεσόγειο, το Δυτικό Μεσογειακό Φόρουμ (γνωστό και ως Πρωτοβουλία 5+5), το Συμβούλιο για τη Μεσόγειο κ.ά.. Στη μοναδική όμως δράση στην οποία την συγκεκριμένη χρονική περίοδο συμμετείχαν μαζί η Ελλάδα και η Γαλλία ήταν η «Ένωση για τη Μεσόγειο». Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αποτελεί πρόταση του Σαρκοζί, για τη δημιουργία μιας κοινότητας αποτελούμενη τόσο από κράτη της ΕΕ όσο και από κράτη της ζώνης της Μεσογείου. Η εν λόγω Ένωση ιδρύθηκε το 2008 και είχε σκοπό τη θεσμική οικονομική διασύνδεση των ευρωπαϊκών κρατών, των κρατών της ανατολικής Μεσογείου και αυτών της βόρειας Αφρικής. Αν και δεν υπήρχε εξ αρχής σαφής οριοθέτηση του περιεχομένου της Ένωσης, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς πολιτισμού, της ενέργειας, της ασφάλειας και της οικονομίας³⁹. Το κατευθυντήριο σχέδιο δράσης προέβλεπε τη δημιουργία εξειδικευμένων προγραμμάτων και τον καθορισμό των αντίστοιχων υπεύθυνων φορέων. Κύριος παράγοντας για την επιτυχία του εγχειρήματος ήταν η εύρυθμη λειτουργία της κοινότητας με το αίσθημα της κοινοκτημοσύνης⁴⁰.

Από τα σημαντικότερα εγκεκριμένα προγράμματα της Ένωσης ήταν η ίδρυση της Μεσογειακής Τράπεζας Ανάπτυξης, η οποία θα εξασφάλιζε τη δανειοδότηση των

---

³⁹ Βαρουζάκης, Σ. (2011). Η διπλωματία της Μεσογείου. Αθήνα, Σάκκουλα, σελ.54.

⁴⁰ Λάβδας Κ., & Χενάκης Δ. (2007). Η Ευρω-μεσογειακή συνεργασία και η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας. Αθήνα: Θεμέλιο.

μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, η επέκταση εφαρμογής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως επίσης και η ανάπτυξη δράσεων για την αντιμετώπιση της ρύπανσης στη Μεσόγειο. Επιπρόσθετα, στον τομέα των διαπολιτισμικών ανταλλαγών εξετάζεται δια-πανεπιστημιακή συνεργασία μέσω ανταλλαγής φοιτητών (Erasmus-MED), καθώς και η έκδοση βίζας σε συγκεκριμένες επαγγελματικές κατηγορίες πολιτών⁴¹. Υπογραμμίζεται ότι, οι εν λόγω δράσεις δεν είχαν σκοπό την αντικατάσταση των υφιστάμενων διακρατικών δράσεων στη Μεσόγειο, αλλά τη συμπλήρωση αυτών, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μιας ενιαίας Ευρωμεσογειακής στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη και τη σταθερότητα στη περιοχή. Αποτελούσαν δράσεις για την επίτευξη μιας ευρύτερης διακρατικής συμμετοχής στη Μεσόγειο και της διευκόλυνσης των ευρωπαϊκών κρατών στην οικονομική και πολιτική διείσδυση υπό μια ενιαία θεσμική αρχή⁴².

Η «Ένωση για τη Μεσόγειο» ιδρύθηκε το 2008, αποτελείται από τα Κράτη Μέλη (κ-μ) της ΕΕ και από κράτη που βρέχονται από τη Μεσόγειο αλλά δεν είναι μέλη της ΕΕ. Αρχικά, η πρόθεση ήταν να συμμετέχουν στην Ένωση μόνο τα κ-μ της ΕΕ που συνορεύουν με τη Μεσόγειο (Ελλάδα, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Σλοβενία, Μάλτα και Κύπρος). Αυτό όμως προκάλεσε την αντίδραση των υπολοίπων χωρών της ΕΕ και κυρίως της Γερμανίας, με αποτέλεσμα να συμπεριληφθούν όλες οι χώρες της ΕΕ και να αλλάξει τελικά η αρχική ονομασία από Μεσογειακή Ένωση σε Ένωση για τη Μεσόγειο.

Η «Ένωση για τη Μεσόγειο» αποτελεί μια επενδυτική πολυμερή δράση περιφερειακής συνεργασίας, η οποία άνοιξε διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των κυβερνήσεων των μελών της που παρότι είχαν διαφορετικούς γεωπολιτικούς στόχους, δεσμευόταν από την γεωγραφική κατάτμηση περιμετρικά της ίδιας θάλασσας. Με απώτερο σκοπό την άντληση οικονομικών πόρων, η Ελλάδα συμπαρατάχθηκε από την αρχή με την γαλλική πρωτοβουλία, υποστήριξε τις ενέργειες της Γαλλίας και υποστήριξε διπλωματικά την δημιουργία της ανεξάρτητης Μεσογειακής Τράπεζας, η

---

⁴¹ Calleya S., & Ξενάκης Δ. (2008). Policy Paper No 11: Ασφάλεια & Στρατηγική Συνεργασία στη Μεσόγειο: Οικοδόμηση Εμπιστοσύνης & Πρόληψη Συγκρούσεων. (σελ.20-22). Διαθέσιμο στο: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/10/asfaleia-kai-stratigiki-synergasia-sti-mesogeio.pdf>, (Πρόσβαση στις 27 Ιαν 22).

⁴² Calleya S., & Ξενάκης Δ. (2008). Policy Paper No 11: Ασφάλεια & Στρατηγική Συνεργασία στη Μεσόγειο: Οικοδόμηση Εμπιστοσύνης & Πρόληψη Συγκρούσεων. (σελ.44-48). Διαθέσιμο στο: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/10/asfaleia-kai-stratigiki-synergasia-sti-mesogeio.pdf>, (Πρόσβαση στις 27 Ιαν 22).

οποία θα ενίσχυε την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία σε μεγάλο μέρος των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Η χρηματοδότηση των οικονομικών δράσεων δεν θα επίλυε τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα της Ελλάδας, αλλά θα συνέβαλε στη βελτίωση των μακροοικονομικών προοπτικών της χώρας. Η τελική αποτυχία της όλης προσπάθειας άφησε ανεκπλήρωτα τα όποια σχέδια για την γρήγορη ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και την επαναφορά της σε βιώσιμα επίπεδα. Γενικότερα, μέσα στο δυσοίωνα οικονομικό περιβάλλον της περιόδου εκείνης, οι οικονομικές συναλλαγές μεταξύ των δύο χωρών μειώθηκαν σε ιστορικά χαμηλά, ενώ ουσιαστικά η Γαλλία παρέμενε διακριτικά αμέτοχη στην οικονομική παρακμή της χώρας μας.

Κατά τη Διάρκεια της Θητείας του Φρανσουά Ολάντ (2012-2017)

Ο σοσιαλιστής Φρανσουά Ολάντ εξελέγη πρόεδρος της Γαλλίας στις εκλογές του 2012 έναντι του Νικολά Σαρκοζί. Η πλειοψηφία των πολιτικών αναλυτών χαρακτήρισαν ως ισχυρό το πολιτικό του αποτύπωμα. Κατά την διάρκεια της θητείας του το κυριότερο ζήτημα που αντιμετώπισε ήταν η εκδήλωση τρομοκρατικών επιθέσεων από εξτρεμιστικές ισλαμικές οργανώσεις στο εσωτερικό της Γαλλίας, με τραγικό κόστος σε ανθρώπινα θύματα. Η αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος και η διασύνδεσή του με την εμφάνιση των ασύμμετρων απειλών ήταν το βασικό θέμα της ατζέντας των διεθνών σχέσεων την περίοδο εκείνη. Το γεγονός αυτό οδήγησε τον Ολάντ να εφαρμόσει πολιτικές για την ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας και την ανάληψη κατάλληλων δράσεων υπέρ της παγκόσμιας εκστρατείας κατά της τρομοκρατίας. Επιπρόσθετα, ο Γάλλος Πρόεδρος υποστήριξε σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο την ευρωπαϊκή κοινότητα και προώθησε τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Ολάντ συνέβαλλε ενεργά σε όλες τις διπλωματικές διεργασίες που εξελίχθηκαν για τη διατήρηση της συνοχής της ΕΕ και της διάσωσης του ευρώ, σε μια περίοδο που οι χώρες της νότιας Ευρώπης αντιμετώπιζαν οικονομικά προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης και δεχόταν έντονες χρηματοπιστωτικές πιέσεις. Παρόλα αυτά, η δημοφιλία του στο εσωτερικό της Γαλλίας μειώθηκε, εξαιτίας των πειστικών πολιτικών που εφάρμοσε στα εργασιακά θέματα και της υψηλής φορολόγησης, με αποτέλεσμα να μην επανεκλεγεί στο προεδρικό αξίωμα στις εκλογές που διεξήχθησαν το 2017.

Κατά την χρονική εκείνη περίοδο, πρωθυπουργοί στην Ελλάδα διατέλεσαν οι κύριοι Αντώνης Σαμαράς και Αλέξης Τσίπρας. Οι προσπάθειες των ελληνικών κυβερνήσεων επικεντρώθηκαν στην διάσωση της χώρας από την οικονομική

καταστροφή. Παράλληλα, η χώρα ήρθε αντιμέτωπη με την κατακόρυφη αύξηση των μεταναστευτικών ροών στο Αιγαίο, γεγονός που δημιούργησε πρόσθετες προκλήσεις στην εσωτερική ασφάλεια και συνοχή. Τα γεγονότα αυτά προκάλεσαν έντονες πολιτικές αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό της χώρας, ωστόσο διατηρήθηκε η πολιτική σταθερότητα και η αξιοπιστία της χώρας απέναντι στους Ευρωπαίους εταίρους και γενικότερα σε όλους τους διεθνείς δρώντες. Οι δράσεις μεταξύ των δύο χωρών συνεχίστηκαν με την συνέχιση των οικονομικών συνεργασιών και την πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων, ως αποτέλεσμα της φιλίας που συνδέει τα δύο έθνη διαχρονικά⁴³.

«Ελλάς - Γαλλία Συμμαχία 2014»

Το πρόγραμμα «Ελλάς – Γαλλία Συμμαχία 2014» υπήρξε μια σημαντική πολιτιστική δράση την περίοδο εκείνη. Η εν λόγω δράση είχε σχεδιαστεί από το 2013, με πρωτοβουλία του Ολάντ και τελούσε υπό την αιγίδα του ΥΠΕΞ (Υπουργείο Εξωτερικών) της Γαλλίας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα αποδεικνύει τις σχέσεις στενής φιλίας και δεσμών των δύο χωρών, τόσο σε πολιτικό, όσο και σε πολιτιστικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, αποτελεί απόδειξη του υψηλού επιπέδου της διμερής συνεργασίας των χωρών σε όλους τους τομείς, ανεξάρτητα από την πορεία τους προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Σε μια δύσκολη δημοσιονομικά περίοδο για την Ελλάδα, η συγκεκριμένη διαπολιτισμική συνεργασία ενίσχυσε περαιτέρω τους δεσμούς των δύο χωρών, με την προβολή των κοινών αρχών και αξιών που αντιπροσωπεύουν οι δύο λαοί, τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, καταδεικνύεται η σπουδαιότητα του πολιτισμού, ο οποίος κατείχε πρωτεύουσα θέση στην ιστορική διαδρομή των δύο εθνών. Σε διάρκεια έξι μηνών (Ιανουάριος 2014 - Ιούνιος 2014) και στο πλαίσιο του προγράμματος «Ελλάς - Γαλλία Συμμαχία 2014» πραγματοποιήθηκαν πάρα πολλές δράσεις και εκδηλώσεις από το χώρο της τέχνης, σε πολλές διαφορετικές πόλεις, με την συνεργασία και την συμπαράσταση των τοπικών φορέων, ιδιωτικών συλλόγων και διαφόρων οργανισμών.

Το πρόγραμμα «Ελλάς - Γαλλία Συμμαχία 2014» είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία διαύλων επικοινωνίας στο πολιτιστικό τομέα, οι οποίοι επεκτάθηκαν τόσο σε πολιτικό, όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Η ιδέα αυτή είχε αναδειχθεί και από την

---

⁴³ Συλλογικό, (2013). Αγαπημένη Αδερφή μας Γαλλία. Αθήνα: Εστία, σελ.38-45.

επίσκεψη του Γάλλου Προέδρου στην χώρα μας, ένα χρόνο πριν, ανταποκρινόμενος θετικά στην πρόσκληση του πρωθυπουργού της Ελλάδας. Κατά την επίσκεψή του ο Ολάντ, ο οποίος συνοδευόταν από αρκετούς Γάλλους επιχειρηματίες, εξέφρασε στις δημόσιες τοποθετήσεις του την εμπιστοσύνη που είχε στη επιτυχή έκβαση των μεταρρυθμίσεων που εφαρμόστηκαν από την ηγεσία της χώρας μας και απεύθυνε κάλεσμα σε όλους τους ξένους επιχειρηματίες να επενδύσουν στη Χώρα μας. Από την πλευρά τους οι Γάλλοι επιχειρηματίες, διατηρώντας βέβαια κάποιες επιφυλάξεις για το αποτέλεσμα του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης και για τις μεταρρυθμίσεις που επρόκειτο να εφαρμοστούν, διέκριναν και συμμετείχαν στις επενδυτικές ευκαιρίες που προσφέρονταν την εποχή εκείνη στην Ελλάδα, παρότι η χώρα βρισκόταν σε μνημόνια και υπό διεθνή εποπτεία.

Η Αύξηση των Μεταναστευτικών Ροών το 2015

Στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας, εξαιτίας των κρίσεων, των ενόπλων συρράξεων και των πολέμων που εξελίχθηκαν σε χώρες περιμετρικά της Μεσογείου, αυξήθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη. Πολλές χώρες της Μέσης Ανατολής και της ζώνης του Σαχέλ⁴⁴ (Συρία, Ιράκ, Σουδάν και Μάλι) τέθηκαν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης εξαιτίας των μακροχρόνιων πολιτικών αναταραχών, εμφυλίων πολέμων, κοινωνικών αναταραχών και οικονομικών προβλημάτων. Η Γαλλία, εξαιτίας του αποικιακού της παρελθόντος, προσέλκυσε στην επικράτειά της ένα μεγάλο αριθμό μεταναστών, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να υποδεχθεί και να αφομοιώσει κοινωνικά τόσο μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα χαρακτηρίστηκε ως κύρια πύλη εισόδου μετανάστευσης για την Ευρώπη, δεχόμενη, δυσανάλογα με τον πληθυσμό της, τεράστιο όγκο παράνομων κυρίως μεταναστών, εφάρμοσε πολιτικές που αποφασίστηκαν σε επίπεδο ΕΕ, για την κράτηση, την διαπίστευση και την επαναπροώθηση των προσφύγων. Οι δύο χώρες συντάχθηκαν για άλλη μια φορά πολιτικά, προσπαθώντας να καθορίσουν μια βιώσιμη πολιτική της ΕΕ που θα αντιμετώπιζε το πρόβλημα. Με δηλώσεις τους οι αξιωματούχοι, κυρίως των

---

⁴⁴ Σαχέλ (Sahel), σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Ομίλου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων, είναι μια ιδιόμορφη λωρίδα γης στην Αφρική που βρίσκεται νότια της ερήμου της Σαχάρας και εκτείνεται διαμέσου δέκα Αφρικανικών χωρών. <https://odeth.eu/%ce%b7-%ce%b1%ce%bd%ce%ac%cf%80%cf%84%cf%85%ce%be%ce%b7-%cf%84%cf%89%ce%bd-%cf%87%cf%89%cf%81%cf%8e%ce%bd-%cf%84%ce%bf%cf%85-%cf%83%ce%b1%cf%87%ce%ad%ce%bb-%cf%89%cf%82-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%ac%ce%b3/>, (Πρόσβαση στις 29 Ιαν 22)

ευρωπαϊκών χωρών που ήταν οι πρώτες χώρες υποδοχής μεταναστών (Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία), εξέφραζαν την ανάγκη αντιμετώπισης και επίλυσης του προβλήματος σε επίπεδο ΕΕ. Το μεταναστευτικό αποτελούσε διασυνοριακό πρόβλημα που επηρεάζει όλες τις χώρες της ΕΕ και προέτρεπαν την επίλυση του με ολιστική προσέγγιση. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος της Γαλλίας εξέφρασε την ανάγκη ανάπτυξης ενός μηχανισμού αλληλεγγύης της ΕΕ προς τις χώρες της Μεσογείου που πλήττονταν από της μεταναστευτικές ροές, ενώ παράλληλα θα αυξανόταν τα ευρωπαϊκά κονδύλια για την αντιμετώπισή τους.

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις που εξελίχθηκαν σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες (Γαλλία, Βέλγιο, Γερμανία) μέχρι το 2017, καθώς και η εμφάνιση των ασύμμετρων απειλών, συνδέθηκαν άμεσα με το προαναφερθέν ζήτημα του μεταναστευτικού. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι πολιτικές διεργασίες για το ευρύτερο περιφερειακό περιβάλλον, είχαν ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των εσωτερικών πολιτικών ασφαλείας των κρατών μελών και την θεσμοθέτηση επιπρόσθετων περιορισμών για την ελεύθερη διακίνηση των πολιτών εντός της ΕΕ. Αυτή η πολιτική μεταβολή αδρανοποίησε τις διαδικασίες εκδημοκρατισμού και οικονομικής φιλελευθεροποίησης των δρώντων της περιφέρειας της Μεσογείου, ενώ παράλληλα δημιούργησε προβλήματα περιφερειακής συνεργασίας. Κατά την διάρκεια της θητείας του ο Ολάντ κλήθηκε να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί πολλαπλές τρομοκρατικές επιθέσεις, που προξένησαν μεγάλο σοκ στην παγκόσμια κοινότητα, προκαλώντας μεγάλο αριθμό ανθρώπινων θυμάτων. Με τις πρωτοβουλίες του έθεσε ως βασικό θέμα των συζητήσεων την ανάγκη ενίσχυσης της βοήθειας προς τα Μεσογειακά κράτη, έχοντας ως απώτερο στόχο την ανάσχεση των μεταναστευτικών ροών και τη βελτίωση των συστημάτων καταγραφής και ένταξης των παράνομων μεταναστών στην ΕΕ. Με γνώμονα το εθνικό και κατ' επέκταση το ευρωπαϊκό συμφέρον, οι δύο χώρες συμπορεύτηκαν στην επεξεργασία και την προώθηση κοινής μεταναστευτικής πολιτικής.

Κεφάλαιο Τέταρτο: Η Αμυντική Συμφωνία Ελλάδας και Γαλλίας

Δυνατότητες, Προοπτικές και Δεσμεύσεις της Ελλάδας

Η στρατηγική εμβάθυνση των διμερών σχέσεων Ελλάδας και Γαλλίας έχει υψηλό συμβολισμό και ουσία και μεταβάλλει τις ισορροπίες στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου. Η Συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας υπεγράφη στο Παρίσι στις 28 Σεπτεμβρίου 2021, παρουσία του Πρωθυπουργού της Ελλάδας Κ. Μητσοτάκη και του Προέδρου της Γαλλίας Ε. Μακρόν. Η νέα σχέση μεταξύ της Γαλλίας και της Ελλάδας απαρτίζεται από δύο πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας είναι η Συμφωνία Στρατηγικής Συνεργασίας την οποία υπέγραψαν οι Υπουργοί Εξωτερικών των δύο χωρών και ο δεύτερος πυλώνας είναι η οριστικοποίηση της προμήθειας των Γαλλικών τριών (με επιλογή και μιας τέταρτης) φρεγατών Belharra που θα ενισχύσει το Πολεμικό Ναυτικό της Ελλάδας, που υπεγράφη από τους Υπουργούς Άμυνας των δύο χωρών⁴⁵.

Αναλυτικότερα, η Συμφωνία για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην ασφάλεια και την άμυνα, έχει ως στόχο να προωθήσει, σε διμερές επίπεδο, την ασφάλεια και την ευημερία μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας. Η εν λόγω Συμφωνία κυρώθηκε από την Βουλή των Ελλήνων (ΒτΕ) στις 8 Οκτωβρίου 2021 και περιελήφθη στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4841/2021 (Ν.4841/2021 - ΦΕΚ187/Α/08-10-21)⁴⁶.

Η ελληνογαλλική Συμφωνία αναβαθμίζει και ενισχύει τη συνεργασία της Χώρας μας με τη Γαλλία στην ασφάλεια και την άμυνα, έχοντας απώτερο στόχο να προστατεύσει και να διαφυλάξει την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα, και την ανεξαρτησία των δύο συμβαλλόμενων χωρών. Επιπρόσθετα, στόχος της Συμφωνίας είναι η ενίσχυση και η προώθηση της ευημερίας και της ασφάλειας σε περιοχές με κοινό ενδιαφέρον για τις δυο χώρες, όπως τα Βαλκάνια, η Αφρική, η Μέση Ανατολή και η Ανατολική Μεσόγειος. Συγκεκριμένα, η στρατηγική εταιρική σχέση

---

⁴⁵ ΤΑ ΝΕΑ (2021, Σεπτέμβριος 28). Έπесαν οι υπογραφές Ελλάδας - Γαλλίας για τις φρεγάτες και την αμυντική συμφωνία. Διαθέσιμο στο: <https://www.tanea.gr/2021/09/28/politics/epesan-oi-y-pografes-elladas-gallias-gia-tis-fregates-kai-tin-amyntiki-symfonia/>, (Πρόσβαση στις 21 Φεβ 22).

⁴⁶ Η πλήρης περιγραφή των Άρθρων του Ν.4841/2021 περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Α της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

συνεργασίας που εγκαθιδρύεται στην ασφάλεια και την άμυνα, εκφράζει τη διάθεση για περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας σε διμερές επίπεδο και της κοινής δράσης σε τομείς όπως, στην εξωτερική πολιτική, στη στρατιωτική συνεργασία, στους εξοπλισμούς, καθώς και στις βιομηχανίες άμυνας και ασφάλειας. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που εκδηλωθεί ένοπλη επίθεση σε κάποια από τις δύο χώρες, τα δύο κράτη δεσμεύονται να παρέχουν συνδρομή και αλληλοβοήθεια, με όλα τα απαραίτητα μέσα, συμπεριλαμβάνοντας και την χρήση ένοπλης βίας, αν απαιτηθεί, συμβάλλοντας έτσι στην εμπέδωση και τη διατήρηση της ασφάλειας και της ειρήνης, σε περιφερειακό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο, σύμφωνα πάντα με τους σκοπούς και με τις αρχές του Χάρτη του ΟΗΕ⁴⁷.

Η στρατηγική συνεργασία περιλαμβάνει:

α. Τακτικές διαβουλεύσεις στον πολιτικό, στρατιωτικό και στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας, σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος στην άμυνα και την ασφάλεια (Άρθρο 1).

β. Οι δύο χώρες θα παρέχουν αμοιβαία συνδρομή με όλα τα κατάλληλα μέσα, ακόμη και με τη χρήση ένοπλης βίας, στην περίπτωση που μια εκ των δύο δεχθεί ένοπλη επίθεση στην επικράτειά της, σύμφωνα με το Άρθρο 51 του ΟΗΕ (Άρθρο 2).

γ. Οι δύο χώρες δεσμεύονται ότι η Συνθήκη της Συμμαχίας αποτελεί το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας, καθώς επίσης δεσμεύονται για την ενίσχυση της Κοινής Πολιτικής Άμυνας και Ασφάλειας (ΚΠΑΑ) της ΕΕ (Άρθρο 3).

δ. Θα πραγματοποιούνται τακτικές διαβουλεύσεις των Υπουργών Εξωτερικών και Άμυνας των δύο χωρών για την εξέταση των στρατηγικών εξελίξεων σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο (Άρθρο 4).

ε. Πέραν των συναντήσεων των Επιτελείων, των Επιτροπών εξοπλιστικών προγραμμάτων ή όποιων άλλων τεχνικών επιτροπών, θα διεξάγονται

---

⁴⁷ Βουλή των Ελλήνων. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, Διεθνείς Συμβάσεις. ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ. Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια». Διαθέσιμο στο: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/11743037.pdf>, (Πρόσβαση στις 16 Φεβ 22).

ετήσιοι στρατηγικοί διάλογοι μεταξύ των πολιτικών διευθύνσεων των αρμόδιων Υπουργείων (Άρθρο 5).

στ. Καθορίζονται διαβουλεύσεις σε θέματα όπως το παγκόσμιο στρατηγικό περιβάλλον, περιφερειακά θέματα, ζητήματα τρομοκρατίας, διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής, μετανάστευση, τεχνητή νοημοσύνη κ.ά. (Άρθρο 6).

ζ. Προβλέπεται η ανταλλαγή απόψεων και εναρμόνιση των θέσεων των δύο χωρών σε ζητήματα αμυντικών πρωτοβουλιών της ΕΕ, όπως τα κοινά προγράμματα της Μόνιμης Διαρθρωμένης Συνεργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο θα διεξάγονται τακτικές διαβουλεύσεις των αρμόδιων διευθύνσεων των Υπουργείων Εξωτερικών και Άμυνας, καθώς και των Μόνιμων Αντιπροσωπειών και των Στρατιωτικών εκπροσώπων στην ΕΕ, για ζητήματα ΚΠΑΑ, με στόχο τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ (Άρθρο 7).

η. Θα διεξάγονται τακτικές διαβουλεύσεις για τα ζητήματα της Συμμαχίας (Άρθρο 8).

θ. Θα συσταθεί η Διευθύνουσα Επιτροπή Υψηλού Επιπέδου, η οποία σε ετήσια βάση θα προβαίνει στην επισκόπηση της συνεργασίας και της αμυντικής σχέσης των δύο χωρών, με σκοπό την περαιτέρω εμβάθυνση με νέα πεδία και μέσα (Άρθρο 9).

Στην εξωτερική πολιτική:

α. Εμβάθυνση της συνεργασίας σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, με τακτικές διαβουλεύσεις σε όλα τα επίπεδα, για τον καθορισμό κοινών θέσεων και δράσεων (Άρθρο 10).

β. Ορίζονται τα αντικείμενα των συζητήσεων των Υπουργών Εξωτερικών για θέματα όπως, μεταξύ άλλων, οι σχέσεις με τις κύριες περιφερειακές δυνάμεις στα Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή, την Αφρική και τη Μεσόγειο, υβριδικές απειλές, τρομοκρατία, μεταναστευτικές ροές, θαλάσσια ασφάλεια κ.ά. (Άρθρο 11).

γ. Ενίσχυση της ανταλλαγής αναλύσεων για τα ενεργειακά θέματα στη Μεσόγειο, καθώς επίσης θα δίνεται έμφαση στις σχέσεις με την Κίνα, την Ρωσία και τις ΗΠΑ (Άρθρο 12).

δ. Διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ των διπλωματικών, προξενικών αρχών, Μόνιμων Αντιπροσωπειών στην ΕΕ, το ΝΑΤΟ και τον ΟΗΕ, επί θεμάτων ευρωπαϊκής πολιτικής (Άρθρο 13).

ε. Προβλέπεται η στενή συνεργασία των δύο χωρών στους οργανισμούς και τα όργανα του ΟΗΕ, και ο συντονισμός των θέσεων τους σύμφωνα με τα συμφέροντα, τις δεσμεύσεις και τις θέσεις της ΕΕ (Άρθρο 14).

Η στρατιωτική συνεργασία περιλαμβάνει:

α. Την διεξαγωγή διαβουλεύσεων σε όλα τα επίπεδα, για την ενίσχυση της συνεργασίας σε θέματα Άμυνας (Άρθρο 15).

β. Ορίζεται το αντικείμενο των συζητήσεων των Υπουργών Άμυνας σε θέματα, μεταξύ άλλων, όπως αμυντική συνεργασία, περιφερειακή αμυντική συνεργασία, ευρωπαϊκές αμυντικές πρωτοβουλίες κ.ά (Άρθρο 16).

γ. Ενίσχυση της στρατιωτικής συνεργασίας, για την ανάπτυξη κοινής στρατηγικής κουλτούρας και τη βελτίωση της διαλειτουργικότητας των στρατιωτικών δυνάμεων των δύο χωρών (Άρθρο 17).

δ. Απαριθμούνται οι μορφές της στρατιωτικής συνεργασίας των δύο χωρών, με δυνατότητα να συμφωνηθούν και άλλες, οι οποίες, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνουν την ανταλλαγή εκπαιδευτών και σπουδαστών στρατιωτικών ιδρυμάτων, ανταλλαγή αξιωματικών συνδέσμων, ανταλλαγή επισκέψεων, συνεκπαίδευση ειδικών δυνάμεων κ.ά. Εκτιμάται ότι, ιδιαίτερης σημασίας για την Ελλάδα είναι η πρόβλεψη του εδαφίου 10 του Άρθρου 18, σύμφωνα με την οποία αφήνεται ανοιχτό το ενδεχόμενο της συμμετοχής ελληνικών στρατευμάτων σε περιοχές εκτός της ελληνικής επικράτειας, όπως το Σαχέλ (Άρθρο 18).

ε. Προβλέπεται η ενημέρωση επί αμυντικών πρωτοβουλιών με σκοπό την αξιολόγηση της συμμετοχής (Άρθρο 19).

στ. Παροχή διευκολύνσεων των αρμόδιων αρχών σε εκπαιδεύσεις κατάρτισής τους (Άρθρο 20).

ζ. Προωθείται η θέσπιση εκπαίδευσης στην γαλλική και την ελληνική γλώσσα (Άρθρο 21).

η. Προβλέπεται η ανταλλαγή πληροφοριών και αναλύσεων για περιοχές που έχουν κοινό γεωγραφικό ενδιαφέρον (Άρθρο 22).

θ. Θα διεξάγονται ετήσιες συναντήσεις των διακλαδικών επιτελείων των δύο χωρών, για το συντονισμό της συνεργασίας στην ασφάλεια, την άμυνα και την εκπόνηση του στρατιωτικού μέρους του σχεδίου αμυντικής συνεργασίας (Άρθρο 23).

Η συνεργασία στους εξοπλισμούς και στις βιομηχανίες άμυνας και ασφάλειας περιλαμβάνει:

α. Την συνεργασία των δύο χωρών στα εξοπλιστικά προγράμματα των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και των βιομηχανιών ασφάλειας και άμυνας, έχοντας ως στόχο να βελτιωθούν οι αμυντικές τους ικανότητες, η ενίσχυση της συνεργασίας των αμυντικών βιομηχανιών τους και η ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της τυποποίησης του εξοπλισμού τους (Άρθρο 24).

β. Η ανάπτυξη μιας εταιρικής βιομηχανικής σχέσης των γαλλικών και ελληνικών εταιριών, εντός του νομοθετικού πλαισίου της ΕΕ (Άρθρο 25).

γ. Σε ετήσια βάση, θα συγκαλείται η επιτροπή εξοπλισμών για την παρακολούθηση των πρωτοβουλιών των δύο χωρών (Άρθρο 26).

δ. Ορίζονται οι προεδρεύοντες της επιτροπής εξοπλισμών (Άρθρο 27).

Οι τελικές διατάξεις περιλαμβάνουν:

α. Οι διαπραγματεύσεις και οι διαβουλεύσεις ορίζονται ως τρόπος επίλυσης τυχόν διαφορών την εν λόγω συμφωνίας μεταξύ των δύο χωρών (Άρθρο 28).

β. Η συμφωνία δεν συνεπάγεται αρχικά ιδιαίτερες δαπάνες πέραν των τακτικών λειτουργικών δαπανών των δύο χωρών (Άρθρο 29).

γ. Υποχρέωση εφαρμογής της συμφωνίας, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές δεσμεύσεις και τις διεθνείς υποχρεώσεις των δύο χωρών (Άρθρο 30).

δ. Καθορίζεται η διάρκεια της συμφωνίας στα πέντε έτη, με δυνατότητα ανανέωσης. Επίσης, καθορίζεται η δυνατότητα καταγγελίας ή τροποποίησης της συμφωνίας (Άρθρο 31).

Αρχικά, αξίζει να επισημανθεί ότι, ιστορικά στο διεθνές πολιτικό περιβάλλον, η σύναψη στρατιωτικών συνεργασιών ή σχέσεων μεταξύ δρώντων, όπως στην προκειμένη περίπτωση μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας, για την εξυπηρέτηση κοινών συμφερόντων ή στόχων, είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο.

Η Συμφωνία μεταξύ της Ελλάδας και της Γαλλίας αποτελεί ένα είδος στρατιωτικής συμμαχίας με πολιτικές, στρατιωτικές και άλλες προεκτάσεις. Επισημαίνεται ότι, η διμερής στρατιωτική συμφωνία αν και έχει συναφθεί εκτός του NATO⁴⁸, δεν βρίσκεται ούτε ξεφεύγει του πλαισίου της Συμμαχίας. Η συμφωνία προσθέτει ψυχολογικά, στρατιωτικά και διπλωματικά εφόδια στην ελληνική πλευρά, ενώ επίσης δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί η γεωπολιτική και οικονομική της αξία και για την γαλλική πλευρά. Υπογραμμίζεται ότι, εφόσον δύο κράτη είναι μέλη του NATO, οι διατάξεις της Συνθήκης της Συμμαχίας υπερισχύουν από οποιαδήποτε άλλη συμφωνία, εν προκειμένω της ελληνογαλλικής Συμφωνίας⁴⁹.

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της Συμφωνίας, οι δύο χώρες θα παρέχουν αμοιβαία συνδρομή, με όλα τα κατάλληλα μέσα, εφόσον δεχθούν επίθεση στην επικράτειά τους. Εκτιμάται ότι, αν και η διατύπωση αυτή είναι γενική και αόριστη, ωστόσο αποτελεί παρόμοια ρήτρα με το Άρθρο 5 της Συνθήκης του NATO⁵⁰ και με το Άρθρο 42(7) της Συνθήκης της ΕΕ⁵¹. Συνεπώς, καμιά από τις δύο χώρες και ειδικότερα η Ελλάδα δεν μπορεί να μεμφθεί ότι υποσκάπτει τις επιδιώξεις και την συνοχή τόσο της Συμμαχίας όσο και της ΕΕ. Η ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής καλύπτει την περίπτωση επίθεσης στην επικράτεια μιας εκ των δυο χωρών, θωρακίζοντας με τον τρόπο αυτό την χώρα μας έναντι των τουρκικών απειλών στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Παράλληλα, μέσω της ελληνογαλλικής Συμφωνίας, αποκτούν ουσία οι προβλέψεις του Άρθρου 42 (7) της Συνθήκης της ΕΕ, που αφορά την ρήτρα αμοιβαίας άμυνας.

Η Ελλάδα σύμφωνα με το Άρθρο 18 (Εδάφιο 10) έχει δεσμευτεί για πιθανή συμμετοχή της με προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων σε επιχειρήσεις κοινών συμφερόντων σε περιοχές όπως το Σαχέλ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, η χώρα μας έχει ήδη αποστείλει μια πυροβολαρχία Patriot για την ενίσχυση της αεράμυνας και της

⁴⁸ NATO. The North Atlantic Treaty, Washington D.C. - 4 April 1949. Διαθέσιμο στο: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm, (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).

⁴⁹ NOMISMA.COM.CY, Αριστοτέλους Αρ.(2021). Ελληνογαλλική Στρατηγική Συμφωνία-Η ασφάλεια και άμυνα της Ελλάδας-Οι επιδράσεις στην Κύπρο. Διαθέσιμο στο: [Ελληνογαλλική Στρατηγική Συμφωνία - Η ασφάλεια και άμυνα της Ελλάδας - Οι επιδράσεις στην Κύπρο - NOMISMA](https://www.nomisma.com.cy/ellinogalliki-stratigiki-symfonia-h-aspalia-ka-amina-tis-elladas-oi-epidrasies-stin-kypro), (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).

⁵⁰ NATO. The North Atlantic Treaty, Washington D.C. - 4 April 1949. Διαθέσιμο στο: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm, (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).

⁵¹ Lawspot. Άρθρο 42 - Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Διαθέσιμο στο: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/see/arthro-42-synthiki-gia-tin-eyropaiki-enosi>, (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).

αντιπυραυλικής άμυνας της Σαουδικής Αραβίας, το γεγονός αυτό δείχνει την αλλαγή πολιτικής και την επιθυμία για μια πιο ενεργή συμμετοχή σε περιφερειακές συμμαχίες, με σκοπό την διεθνή προβολή της αμυντικής και αποτρεπτικής ισχύος της Ελλάδας.

Η αύξηση των διμερών και πολυμερών στρατιωτικών ασκήσεων και συνεκπαιδεύσεων μεταξύ Γαλλικών και Ελληνικών Ενόπλων δυνάμεων, που προβλέπεται από την ελληνογαλλική Συμφωνία, θα συμβάλλει στην ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των μονάδων, όπως επίσης και στην αύξηση της πολεμικής ετοιμότητας των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων των δύο χωρών. Παράλληλα, αποστέλλεται ένα ισχυρό μήνυμα αποτροπής στην αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας.

Παράλληλα, με τις στρατιωτικές και άλλες διευκολύνσεις και εγκαταστάσεις που θα παρέχει η Ελλάδα (Άρθρο 18), ενισχύεται και το γεωπολιτικό εκτόπισμα της Γαλλίας. Με τον τρόπο αυτό, αναμένεται να γίνει περισσότερο αισθητή η γαλλική επιρροή και παρουσία στη Μέση Ανατολή και την Ανατολική Μεσόγειο, όπου, μετά από την απόσυρση των ΗΠΑ, σημαντικός ανταγωνιστής της είναι η Τουρκία και η αναθεωρητική της πολιτική, ακόμη και σε χώρες που παραδοσιακά ενδιαφέρουν την Γαλλία (π.χ. Συρία, Λίβανο, Λιβύη, Ιράκ).

Με την ελληνογαλλική Συμφωνία, οι δύο χώρες υπερβαίνουν τις μεταξύ τους υποχρεώσεις, τόσο στο πλαίσιο της Συμμαχίας, όσο και στο πλαίσιο της ΕΕ. Ταυτόχρονα, ενισχύεται ο ευρωπαϊκός πυλώνας της άμυνας και η Συμμαχία, καθώς και τα δύο κράτη είναι σύμμαχοι στο NATO και μέλη της ΕΕ.

Από τη Συμφωνία προβλέπεται η συνεργασία στην άμυνα και την εξωτερική πολιτική, καθιστώντας την Ελλάδα με πρωταγωνιστικό ρόλο στις συζητήσεις για την ανάγκη στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ. Η Συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας, δύναται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ. Η Συμφωνία θα συμβάλει στην ανάπτυξη των απαραίτητων αμυντικών δυνατοτήτων της ΕΕ, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της Μέσης Ανατολής, της Μεσογείου και της Αφρικής, όπως της περιοχής του Σαχέλ, όπου η Συμμαχία δεν θα έχει παρουσία^{52 53}.

---

⁵² ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, (2021, Σεπτέμβριος 28). Μητσοτάκης από Παρίσι: Η Ελλάδα αποκτά 3+1 φρεγάτες Belh@tra - Σύμφωνο στρατιωτικής συνδρομής εάν υπάρξει επίθεση. Διαθέσιμο στο: [Μητσοτάκης από](#)

Επιπλέον, μέσω της δημιουργίας του συμβουλίου στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών, η δημιουργία του οποίου προβλέπεται από την Συμφωνία και μπορεί να λειτουργήσει ως πρότυπο, μπορεί να ενισχυθεί σημαντικά και ο ελληνικός μηχανισμός εθνικής ασφάλειας, ο οποίος χρήζει σημαντικής βελτίωσης λόγω θεσμικών παθογενειών και έλλειψη στρατηγικής κουλτούρας, μέσω της διαδικασίας μεταφοράς τεχνογνωσίας από τον αντίστοιχο Γαλλικό⁵⁴.

Τέλος, η χώρα μας αποκτά ισχυρά γαλλικά οπλικά συστήματα, όπως είναι τα μαχητικά αεροσκάφη Rafale και οι φρεγάτες Belharra. Παράλληλα, οι δύο χώρες, σύμφωνα με το Άρθρο 6, θα επεκτείνουν την συνεργασία τους σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως το στρατηγικό περιβάλλον σε παγκόσμιο επίπεδο, σε περιφερειακά θέματα, κυρίως σε περιοχές της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής, των Βαλκανίων και της Μεσογείου, η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, τα όπλα μαζικής καταστροφής, ο εξοπλιστικός έλεγχος, η μετανάστευση, οι ενεργειακές προκλήσεις, οι υβριδικές απειλές, η θαλάσσια ασφάλεια, η τεχνητή νοημοσύνη, η παραπληροφόρηση και οι καινοτόμες τεχνολογίες.

Η αναλυτική περιγραφή, κατά Άρθρο, των δυνατοτήτων, των προοπτικών και των δεσμεύσεων της χώρας μας, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση για την κύρωση της ελληνογαλλικής Συμφωνίας, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων (ΒτΕ), συμπεριλαμβάνονται στα παράρτημα «Β» της παρούσας διπλωματικής εργασίας⁵⁵.

[Παρίσι: Η Ελλάδα αποκτά 3+1 φρεγάτες Belh@rra - Σύμφωνο στρατιωτικής συνδρομής εάν υπάρξει επίθεση \(protothema.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

⁵³ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, (2021, Σεπτέμβριος 28). Μητσοτάκης από Παρίσι: Η Ελλάδα αποκτά 3+1 φρεγάτες Belh@rra - Σύμφωνο στρατιωτικής συνδρομής εάν υπάρξει επίθεση. Διαθέσιμο στο: [Μητσοτάκης από Παρίσι: Η Ελλάδα αποκτά 3+1 φρεγάτες Belh@rra - Σύμφωνο στρατιωτικής συνδρομής εάν υπάρξει επίθεση \(protothema.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

⁵⁴ Λαμπρόπουλος Κ. (2021, Οκτώβριος 07). Η Ελληνογαλλική Αμυντική Συμφωνία ως Ευκαιρία και ως Αλλαγή Υποδείγματος. Διαθέσιμο στο: [Η Ελληνογαλλική Αμυντική Συμφωνία ως Ευκαιρία και ως Αλλαγή Υποδείγματος \(capital.gr\)](#), Capital. (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

⁵⁵ Βουλή των Ελλήνων. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, Διεθνείς Συμβάσεις. ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ. Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια». Διαθέσιμο στο: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/11743037.pdf>, (Πρόσβαση στις 16 Φεβ 22).

Η Γεωστρατηγική Αξία της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας

Η ελληνογαλλική Συμφωνία επισφραγίζει τη στενή συμμαχική σχέση των δύο χωρών, αναβαθμίζει σημαντικά την γεωστρατηγική θέση και το γεωπολιτικό αποτύπωμα της Ελλάδας στην Ευρώπη και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, ενισχύει την αποτρεπτική δυνατότητα της Ελλάδας με την απόκτηση υπερσύγχρονων γαλλικών οπλικών συστημάτων, όπως τα γαλλικά μαχητικά Rafale και οι γαλλικές φρεγάτες Belharra, σε μια περίοδο που η Τουρκία αυξάνει διαρκώς την επιθετικότητά της εναντίον της χώρας μας και της Κύπρου. Επισημαίνεται ότι, η Γαλλία είναι η ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη της ΕΕ με πυρηνικό οπλοστάσιο, ενώ επιπρόσθετα είναι μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Συνεπώς, μια συμμαχία με την Γαλλία αυξάνει σημαντικά την αποτρεπτική ισχύ της Ελλάδας, καθώς επίσης αλλάζει και τους ευρύτερους συσχετισμούς δυνάμεων τόσο εντός της ΕΕ, όσο και σε σχέση με τις ΗΠΑ, διότι δύναται να οδηγήσει σε μια περισσότερο αυτόνομη αμυντική πολιτική της ΕΕ. Εξάλλου, η Συμφωνία, παρότι είναι διμερής, συνομολογείται στο πλαίσιο της Συμμαχίας και της ΕΕ, ενώ οι δύο χώρες, σύμφωνα και με το Άρθρο 3 της Συμφωνίας, θα συνεχίσουν να ενισχύουν την ΚΠΑΑ της ΕΕ⁵⁶.

Η Συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας ήταν αποτέλεσμα γενικότερων γεωπολιτικών συμμαχιών και εξελίξεων σε παγκόσμιο επίπεδο. Με την αμυντική συμφωνία AUKUS, η Αυστραλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ στοχεύουν στην αμυντική τους θωράκιση έναντι στην Κίνα στον Ειρηνικό Ωκεανό. Μετά την αποχώρησή τους από το Αφγανιστάν, οι ΗΠΑ έχουν θέσει ως μελλοντικό στρατηγικό στόχο την ανάσχεση της ανερχόμενης δύναμης της Κίνας. Η Μεγάλη Βρετανία, μετά την αποχώρησή της από την ΕΕ (BREXIT), επιθυμεί να ισχυροποιήσει την θέση που κατέχει στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα, ενώ θα πρέπει να επισημανθεί η εξαιρετική γεωστρατηγική θέση της Αυστραλίας στον Ειρηνικό Ωκεανό.

Με την συμφωνία AUKUS ακυρώνεται η παραγγελία συμβατικών υποβρυχίων από τη Γαλλία, αξίας πολλών δισεκατομμυρίων. Η εξέλιξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα η Γαλλία να αναζητά νέους στρατηγικούς εταίρους, καθώς επίσης

---

⁵⁶ Σφαέλος Π., (2021, Οκτώβριος 12). Οι νέες Γεωπολιτικές ισορροπίες μετά την υπογραφή της Αμυντικής Συμφωνίας Ελλάδα - Γαλλίας. ΚΕΔΙΣΑ. Διαθέσιμο στο: <https://kedisa.gr/%ce%bf%ce%b9-%ce%bd%ce%ad%ce%b5%cf%82-%ce%b3%ce%b5%cf%89%cf%80%ce%bf%ce%bb%ce%b9%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ad%cf%82-%ce%b9%cf%83%ce%bf%cf%81%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%af%ce%b5%cf%82-%ce%bc%ce%b5%cf%84%ce%ac-2/?fbclid=IwAR1CpVBCdueqY7g6DLrX7buztkSwIai3JtoIG22kn1DSBPW27S4-4XaAcng>, (Πρόσβαση στις 21 Φεβ 22).

ενδιαφέρεται για την προώθηση της ιδέας της αυτόνομης ευρωπαϊκής άμυνας, στην οποία φυσικά θα έχει τον ηγετικό ρόλο. Η ελληνογαλλική Συμφωνία αποτελεί το πρώτο βήμα στην προαναφερθείσα επιδίωξη, καθώς θα συμβάλει στον ηγετικό ρόλο που διεκδικεί η Γαλλία στην Μεσόγειο, στην ΕΕ, αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

Μετά το BREXIT με την ελληνογαλλική Συμφωνία, η Γαλλία επιθυμεί να διεκδικήσει ένα δυναμικό ρόλο στην ΕΕ τόσο στον αμυντικό, όσο και στο στρατιωτικό τομέα, επιχειρώντας να προωθήσει την ευρύτερη συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη της ΕΕ. Με την προώθηση μιας κοινής ευρωπαϊκής άμυνας, ενισχύεται ο ρόλος της Γαλλίας αλλά και της ΕΕ σε σχέση με το NATO αλλά και την συμφωνία AUKUS. Επιπρόσθετα, τόσο η Ελλάδα, όσο και η Γαλλία, θα αποκτήσουν σημαντικό ρόλο έναντι της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Προσθέτοντας στα προαναφερθέντα και τις στρατηγικές συνεργασίες της Ελλάδας και της Κύπρου, κυρίως στον ενεργειακό τομέα, με την Αίγυπτο και το Ισραήλ, η ελληνογαλλική συμμαχία απομονώνει περαιτέρω την Τουρκία, η οποία προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στην Ρωσία και τις ΗΠΑ. Η Τουρκία χάνει σταδιακά τα διεθνή στηρίγματα της, καθώς δεν τυγχάνει πλέον της στήριξης του Προέδρου Τραμπ, ενώ αποχώρησε από την Γερμανική ηγεσία και η Μέρκελ, η οποία ως γνωστό διατηρούσε ουδέτερη ως υποστηρικτική θέση προς την Τουρκία. Οι πολιτικές επιδιώξεις του Τούρκου Προέδρου Έρντογαν έχουν προκαλέσει την ενόχληση της Δύσης, καθώς η Τουρκία εκμεταλλευόμενη τη στρατηγική της θέση προσπαθεί να πιέσει τη Δύση και κυρίως την ΕΕ, για να επιτύχει τους μεγαλόπνοους στόχους της για την αναβίωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η ελληνογαλλική Συμφωνία αποτελεί την αρχή για να αναβαθμιστεί ο ρόλος της Ελλάδας στην Μεσόγειο, στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και γενικότερα στην Ευρώπη, ενώ θα πρέπει να συνεχιστεί η εφαρμογή από μέρους της χώρας μας της πολιτικής της πολυμερούς συνεργασίας. Επιπρόσθετα, επιπλέον της ελληνογαλλικής Συμφωνίας, η χώρα μας ενίσχυσε περαιτέρω τους δεσμούς της με τις ΗΠΑ, υπογράφοντας νέα αμυντική συμφωνία διάρκειας πέντε ετών. Με την σύναψη των κατάλληλων συμφωνιών, η Ελλάδα δύναται να αλλάξει υπέρ της την γεωπολιτική ισορροπία στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Για να αντιμετωπιστεί η Τουρκική επιθετικότητα θα πρέπει η Ελλάδα να αποβάλλει το φοβικά σύνδρομο της εξωτερικής της πολιτικής, ενώ η λογική του κατευνασμού, όπως για παράδειγμα να τα βρούμε με την Τουρκία, υποχωρώντας ουσιαστικά από τα

κυριαρχικά μας δικαιώματα, δεν έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Για την Ελλάδα, η ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος, καθώς και η χρησιμοποίηση των πολυμερών συνεργασιών που έχει αναπτύξει με γειτονικά κράτη στη Μεσόγειο, αποτελεί μονόδρομος προκειμένου να υπερασπιστεί τα εθνικά της συμφέροντα⁵⁷.

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της ελληνογαλλικής Συμφωνίας, σε περίπτωση που κάποια από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, εν προκειμένω της Ελλάδας και της Γαλλίας, δεχθεί ένοπλη επίθεση στην επικράτειά της, προβλέπεται η στρατιωτική συνδρομή, της μιας χώρας στην άλλη, σύμφωνα με το Άρθρο 51 του Χάρτη του ΟΗΕ. Η αμοιβαία αυτή συνδρομή θα περιλαμβάνει τη χρήση όλων των κατάλληλων μέσων που διαθέτουν οι δύο χώρες και εφόσον υπάρξει ανάγκη με τη χρήση ένοπλης βίας. Συνεπώς, εκτιμάται ότι, σε περίπτωση οποιασδήποτε εχθρικής κίνησης της Τουρκίας, θα απειλούνται πλέον όχι μόνο τα συμφέροντα της Ελλάδας αλλά και τα Γαλλικά συμφέροντα, προσδίδοντας με τον τρόπο αυτό ένα ισχυρό αμυντικό πλεονέκτημα της Ελλάδας σε σχέση με την Τουρκία.

Για την Ελλάδα έχει πολύ μεγάλη σημασία η ρήτρα του Άρθρου 2, διότι κατοχυρώνεται η εθνική ακεραιότητα των νησιών, αποτρέποντας κάθε ενδεχόμενη τουρκική εχθρική ενέργεια εναντίον τους. Η ρήτρα του Άρθρου 2 έχει κυρίως αποτρεπτικό χαρακτήρα, ο οποίος θα κάνει περισσότερο προσεκτικούς αυτούς που σχεδιάζουν οποιαδήποτε εχθρική ενέργεια κατά της χώρας μας. Σε περίπτωση εφαρμογής της εν λόγω ρήτρας, ο συνδυασμός των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων με αυτές των Γαλλικών θα δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για μια θετική έκβαση της ελληνικής άμυνας έναντι σε οποιονδήποτε εισβολέα⁵⁸.

Επισημαίνεται ότι, οι πρόνοιες του Άρθρου 2 της Συμφωνίας, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις που δόθηκαν από το Γαλλικό Υπουργείο Άμυνας στο δίκτυο

---

⁵⁷ Σφαέλος Π., (2021, Οκτώβριος 12). Οι νέες Γεωπολιτικές ισορροπίες μετά την υπογραφή της Αμυντικής Συμφωνίας Ελλάδα - Γαλλίας. ΚΕΔΙΣΑ. Διαθέσιμο στο: <https://kedisa.gr/%ce%bf%ce%b9-%ce%bd%ce%ad%ce%b5%cf%82-%ce%b3%ce%b5%cf%89%cf%80%ce%bf%ce%bb%ce%b9%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ad%cf%82-%ce%b9%cf%83%ce%bf%cf%81%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%af%ce%b5%cf%82-%ce%bc%ce%b5%cf%84%ce%ac-2/?fbclid=IwAR1CpVBCdueqY7g6DLrX7buztkSwIai3JtoIG22kn1DSBPW27S4-4XaAcng>, (Πρόσβαση στις 21 Φεβ 22).

⁵⁸ Ροζάκης Χ. (2021, Οκτώβριος 06). Η ελληνογαλλική συμφωνία, σοβαρή επιτυχία της εξωτερικής πολιτικής. Διαθέσιμο στο: <https://www.kathimerini.gr/politics/foreign-policy/561522142/i-ellinogalliki-symfonia-sovari-epitychia-tis-exoterikis-politikis/>, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (Πρόσβαση στις 11 Φεβ 22).

EUROACTIV⁵⁹, δεν περιλαμβάνει την ΑΟΖ, η οποία δεν θεωρείται μέρος της επικράτειας μιας χώρας. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον κ. Χρήστο Ροζάκη, η αμοιβαία συνδρομή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της Υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ⁶⁰.

Η ρήτρα αμυντικής συνδρομής που περιλαμβάνεται στην αμυντική συμφωνία Ελλάδας και Γαλλίας αναβαθμίζει το επίπεδο της εξωτερικής εξισορρόπησης της τουρκικής απειλής. Η σύμπλευση Ελλάδας και Γαλλίας δύναται να συμπαρασύρει και άλλες δυνάμεις, όπως την Αίγυπτο και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ώστε να συνδράμουν με αποφασιστικότητα σε περίπτωση στρατιωτικής εμπλοκής, ενώ υπάρχουν και οι προϋποθέσεις συμπερίληψης της Κύπρου στο προαναφερθέν πλαίσιο. Με τον τρόπο αυτό δύναται να δημιουργηθεί ένας άξονας μεσογειακός, με την Ελλάδα και την Γαλλία να έχουν τον ηγετικό ρόλο, ο οποίος θα εξασφαλίσει τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Ανατολική Μεσόγειο, λειτουργώντας αποτρεπτικά στις τουρκικές αναθεωρητικές επιδιώξεις.

Ταυτόχρονα, η χώρα μας δύναται να αποκτήσει, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ισχυρότερο διπλωματικό αποτύπωμα που θα συμβάλει στην υπεράσπιση των εθνικών μας συμφερόντων, λειτουργώντας ως διάυλος εναρμόνισης των Ελληνικών με τα αντίστοιχα Γαλλικά Ευρωπαϊκά συμφέροντα. Στο πλαίσιο αυτό η ελληνογαλλική Συμφωνία δύναται να αλλάξει τα δεδομένα σε περιφερειακό επίπεδο.

Σχετικά με το ζήτημα της εξισορρόπησης της Τουρκικής απειλής, η Συμφωνία Ελλάδας και Γαλλίας δημιουργεί δυνητικά ένα ισχυρό άξονας αποτροπής των αναθεωρητικών επιθετικών σχεδίων του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας» της Τουρκίας, δύναται να επιταχύνει τις εξελίξεις. Κατά συνέπεια, η πιθανή επιλογή της στρατιωτικής δράσης εκ μέρους της Τουρκίας θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως πιθανή εκδοχή υπό συγκεκριμένες συνθήκες από την ελληνική ηγεσία, καθώς αποτελεί μια από τις τουρκικές επιλογές, ως μέρος μιας δυναμικής διαδικασίας διαπραγμάτευσης

---

⁵⁹ Capital (2021, Οκτώβριος 16). Γαλλία: Η ελληνογαλλική συμφωνία δεν περιλαμβάνει την ΑΟΖ. Διαθέσιμο στο: <https://www.capital.gr/epikairota/3588927/gallia-i-ellinogalliki-sumfonia-den-perilambanei-tin-aoz>, (Πρόσβαση στις 16 Φεβ 22).

⁶⁰ Ροζάκης Χ. (2021, Οκτώβριος 06). Η ελληνογαλλική συμφωνία, σοβαρή επιτυχία της εξωτερικής πολιτικής. Διαθέσιμο στο: <https://www.kathimerini.gr/politics/foreign-policy/561522142/i-ellinogalliki-symfonia-sovari-epitychia-tis-exoterikis-politikis/>, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (Πρόσβαση στις 11 Φεβ 22).

στο πλαίσιο της δημιουργίας τετελεσμένων, ενώ υπάρχει και η πιθανότητα, σε περίπτωση που δεν υπάρχει άλλη επιλογή, να χρησιμοποιηθεί ως έσχατη λύση για να σωθεί το γόητρο της τουρκικής ηγεσίας.

Η ελληνογαλλική συμφωνία δύναται να αποτελέσει την ευκαιρία για την Ελλάδα να υιοθετήσει μια πολυεπίπεδη στρατηγική αποτροπής και ανάσχεσης των επιθετικών ενεργειών της Τουρκίας, Υπό το πρίσμα αυτό, η χώρα μας θα πρέπει να την εκλάβει ως εφιαλτήριο για την αλλαγή της νοοτροπίας και εναρμόνισης με τη νέα πραγματικότητα των καιρών μας, καθώς επίσης ως δομικό στοιχείο μιας νέας αντίληψης περί συμμαχιών, με απώτερο στόχο την επίτευξη καθορισμένων στόχων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα⁶¹.

Οι ΗΠΑ χαιρέτησαν την ελληνογαλλική συμφωνία, επισημαίνοντας τις επενδύσεις που πραγματοποιεί η Ελλάδα για να αναβαθμίσει τις αμυντικές της δυνατότητες και ότι εκπληρώνει τις νατοϊκές της δεσμεύσεις για τις αμυντικές της δαπάνες. Επιπρόσθετα, αναγνώρισε τον ρόλο της Ελλάδας στη δημιουργία σταθερότητας και στην προώθηση των κοινών στόχων των δύο χωρών στην περιοχή^{62,63}. Απτή απόδειξη των προαναφερθέντων ήταν η ανανέωση της Συμφωνίας Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας (MDCA), μεταξύ της Ελλάδας και των ΗΠΑ⁶⁴. Φαίνεται ότι, οι ΗΠΑ, μέσω της Ελλάδας, παραχωρούν στη Γαλλία αυξημένο ρόλο και παρουσία στην ευρύτερη περιοχή της Νότιο Ανατολικής Μεσογείου. Πρόκειται για μία εξέλιξη η οποία συνδέεται άμεσα με τη συμφωνία στρατηγικής συμμαχίας των ΗΠΑ με την Μεγάλη Βρετανία και την Αυστραλία (AUKUS), η ενεργοποίηση της οποίας έθιξε ευθέως τα Γαλλικά συμφέροντα. Παράλληλα όμως έρχεται σε πλήρη αρμονία και με την επιδίωξη των ΗΠΑ να αποσύρουν δυνάμεις από μια σειρά από

---

⁶¹ Λαμπρόπουλος Κ. (2021, Οκτώβριος 07). Η Ελληνογαλλική Αμυντική Συμφωνία ως Ευκαιρία και ως Αλλαγή Υποδείγματος. Διαθέσιμο στο: [Η Ελληνογαλλική Αμυντική Συμφωνία ως Ευκαιρία και ως Αλλαγή Υποδείγματος \(capital.gr\)](https://www.capital.gr/2021/10/07/ellinogalliki-amyntiki-symfonia-omega-eukaيريا-kai-omega-allyagi-yποδειγματος/), Capital. (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

⁶² Το ΒΗΜΑ. Οι ΗΠΑ στηρίζουν την αμυντική συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας. Διαθέσιμο στο: <https://www.tovima.gr/2021/09/29/politics/oi-ipa-stirizoun-tin-amyntiki-symfonia-elladas-gallias/>, (Πρόσβαση στις 19 Ιαν 22).

⁶³ EFSYN. Πρώτη αντίδραση από ΗΠΑ για τη συμφωνία Ελλάδας - Γαλλίας. Διαθέσιμο στο: https://www.efsyn.gr/politiki/exoteriki-politiki/312411_proti-antidras-i-ipo-ipa-gia-ti-symfonia-elladas-gallias, (Πρόσβαση στις 19 Ιαν 22).

⁶⁴ CNN GREECE (2021, Οκτώβριος 14). Υπεγράφη η ελληνοαμερικανική συμφωνία από Δένδια-Μπλίνκεν: Τι Προβλέπει. CNN.gr. Διαθέσιμο στο: <https://www.cnn.gr/politiki/story/285356/ypografetai-i-ellinoamerikaniki-amyntiki-symfonia-live-oi-diloseis-dendia-mplinken>, (Πρόσβαση στις 28 Φεβ 22).

περιοχές του κόσμου όπου διατηρούν συμφέροντα, αναθέτοντας σε σύμμαχες προς αυτές χώρες να καλύψουν το σχετικό κενό.

Τέλος, η ελληνογαλλική Συμφωνία προκάλεσε πολλά σχόλια δυσαρέσκειας, ιδίως στα τουρκικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, από αξιωματούχους της Τουρκικής Κυβέρνησης, ειδικά για το μέρος της Συμφωνίας που αφορά στην πώληση γαλλικού στρατιωτικού εξοπλισμού στην Ελλάδα και όχι η τόσο η ρήτρα αμοιβαίας υποστήριξης του Άρθρου 2⁶⁵. Επιπρόσθετα, το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών έβγαλε ανακοίνωση, σύμφωνα με την οποία, κατηγορεί την Ελλάδα για μαξιμαλιστικές θέσεις, ενώ κατηγόρησε τη Χώρα μας ότι, αντί να συνεργάζεται, εξοπλίζεται προσπαθώντας να αποξενώσει την Τουρκία. Επίσης, ο εκπρόσωπος του Τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών χαρακτήρισε τη Συμφωνία ως «μάταιη προσπάθεια», που θα αυξήσει την τουρκική αποφασιστικότητα να προστατεύσει τα τουρκικά δικαιώματα στη Μεσόγειο και το Αιγαίο, καθώς επίσης ότι η πολιτική της Ελλάδας είναι προβληματική και θα βλάψει τη χώρα μας και την ΕΕ, απειλώντας την περιφερειακή σταθερότητα και ειρήνη⁶⁶.

---

⁶⁵ NOMISMA.COM.CY, Αριστοτέλους Αρ.(2021). Ελληνογαλλική Στρατηγική Συμφωνία-Η ασφάλεια και άμυνα της Ελλάδας-Οι επιδράσεις στην Κύπρο. Διαθέσιμο στο: [Ελληνογαλλική Στρατηγική Συμφωνία - Η ασφάλεια και άμυνα της Ελλάδας - Οι επιδράσεις στην Κύπρο - NOMISMA](#), (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).

⁶⁶ Liberal (2021, 1 Οκτωβρίου). [Εκνευρισμός από Άγκυρα για συμφωνία Ελλάδας - Γαλλίας: Θα προστατέψουμε τα δικαιώματά μας σε Αιγαίο, Μεσόγειο | Liberal.gr](#), (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

Συμπεράσματα

Η Ελλάδα και η Γαλλία ιστορικά έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς φιλίας, καθώς μοιράζονται κοινές δημοκρατικές αξίες και πολιτισμό. Η νέα στρατηγική σχέση μεταξύ των δύο χωρών και η προμήθεια υπερσύγχρονου γαλλικού οπλισμού, αποτελεί μια ρεαλιστική επιλογή της χώρας μας, με στόχο τον κατευνασμό των τουρκικών αναθεωρητικών απειλών, μέσω της εξισορρόπησης της ισχύος.

Η αναθεωρητική πολιτική που ακολουθεί η Τουρκία και οι φιλοδοξίες του Τούρκου Προέδρου Έρντογαν αποτελεί σοβαρό κίνδυνος για την αποσταθεροποίηση της Ανατολικής Μεσογείου και την γενικότερη ασφάλεια και σταθερότητα στην περιοχή. Η Τουρκία επιθυμεί να αναβαθμίσει τη θέση της και να εκμεταλλευτεί το γεωπολιτικό κενό που δημιουργείται με την ακολουθούμενη πολιτική των ΗΠΑ και την μείωση της παρουσίας τους στην περιοχή. Προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα εθνικά τους συμφέροντα Ελλάδα και Γαλλία, σε αντίθεση με την Τουρκία, επιθυμούν την σταθερότητα, την ισορροπία δυνάμεων και την διατήρηση του Status Quo στην Βόρεια Αφρική και στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Η Ελλάδα προσπαθεί να αντιμετωπίσει την τουρκική επεκτατική πολιτική και τις προκλήσεις που δέχεται καθημερινά με τις προκλητικές δηλώσεις των τούρκων αξιωματούχων σχετικά με το καθεστώς αποστρατικοποίησης των Δωδεκανήσων, την αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας νησιών και βραχονησίδων, τις παραβιάσεις των ελληνικών χωρικών υδάτων και του εναερίου χώρου, καθώς και με την υπογραφή του ψευτο-μνημονίου κατανόησης με την Λιβύη, το οποίο παραβιάζει καταφανώς τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας και το Διεθνές Δίκαιο.

Η Γαλλία επιθυμεί να διατηρήσει την επιρροή της στα κράτη, πρώην αποικίες της, στην Βόρεια Αφρική και να διασφαλίσει τα συμφέροντά της, τα οποία εξυπηρετούνται μέσω των γαλλικών εταιριών εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, στην Ανατολική Μεσόγειο, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκει να αναβαθμίσει τη θέση της σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Οι θέσεις της έρχονται σε σύγκρουση με την επεκτατική πολιτική της Τουρκίας, η οποία επιδιώκει να αυξήσει την επιρροή της στην Αφρική και στην Μέση Ανατολή, καθώς και την προώθηση του ισλαμικού φονταμενταλισμού, με αποτέλεσμα να ενισχύεται η μεταξύ τους ένταση.

Η ελληνογαλλική Συμφωνία αποφέρει για την Ελλάδα πολλαπλά διπλωματικά κέρδη. Αναβαθμίζει τον γεωστρατηγικό ρόλο της χώρας μας, ενισχύει τον ηγετικό της ρόλο, την αναδεικνύει ως πυλώνα σταθερότητας και συνεργασιών στην περιοχή, καθώς επίσης, σε συνδυασμό με μια σειρά συμφωνιών με άλλες χώρες όπως η Αίγυπτος, το Ισραήλ και η Κύπρος, αυξάνει περαιτέρω την πολιτική απομόνωση της Τουρκίας στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Για την Γαλλική πλευρά προσφέρει μεγάλα γεωπολιτικά πλεονεκτήματα, ενισχύει την πολιτική της επιρροή και παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο. Η χρησιμοποίηση των στρατιωτικών εγκαταστάσεων της Ελλάδας από τις Γαλλικές Ένοπλες Δυνάμεις, κυρίως την αεροπορία και το ναυτικό, της δίνει μεγάλο στρατηγικό πλεονέκτημα και αναβαθμίζει τη θέση της στο διεθνές σύστημα. Επίσης της προσφέρει γεωπολιτικά πλεονεκτήματα και ερείσματα έναντι της Τουρκίας, η οποία αν και δεν αποτελεί άμεση στρατιωτική απειλή για την Γαλλία όπως αποτελεί για τη χώρα μας, ωστόσο αποτελεί ανταγωνιστή της στην Ανατολική Μεσόγειο, στη Βόρεια Αφρική και στη Μέση Ανατολή.

Το άμεσο αποτέλεσμα της ελληνογαλλικής Συμφωνίας είναι η περαιτέρω ενίσχυση της στρατιωτικής συνεργασίας και η απόκτηση υπερσύγχρονου στρατιωτικού εξοπλισμού από τις Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας μας. Τα μαχητικά αεροσκάφη Rafale που απέκτησε η Πολεμική μας Αεροπορία, καθώς και οι φρεγάτες Belharra που θα αποκτήσει το Πολεμικό Ναυτικό, ενισχύουν την αποτρεπτική μας στρατιωτική ισχύ, θωρακίζουν την χώρα μας απέναντι στην τουρκική επιθετικότητα και προκλητικότητα προκαλώντας την έντονη ανησυχία στην Τουρκία.

Αυξάνοντας τις διμερείς και πολυμερείς στρατιωτικές συνεκπαιδεύσεις μεταξύ Γαλλικών και Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, που προβλέπεται από την ελληνογαλλική Συμφωνία, θα συμβάλλουμε στην ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των μονάδων, όπως επίσης και στην αύξηση της πολεμικής ετοιμότητας των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων των δύο χωρών. Παράλληλα, αποστέλλεται ένα ισχυρό ηχηρό μήνυμα αποτροπής στην αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας.

Η Ελλάδα μέσω του Άρθρου 2 της ελληνογαλλικής Συμφωνίας περί ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής, διασφαλίζει περαιτέρω την ασφάλεια που τις προσδίδει τόσο το Άρθρο 5 της Συνθήκης της Συμμαχίας, όσο και το Άρθρο 42(7) της Συνθήκης της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι, οι δεσμεύσεις που περιγράφονται στην ελληνογαλλική

Συμφωνία εντάσσονται στα Νατοϊκά πλαίσια, ενώ και το Άρθρο 2 δεν υποκαθιστά σε καμία περίπτωση το Άρθρο 5 της Συμμαχίας, στην οποία οι δύο χώρες δηλώνουν ρητά την αφοσίωση και την νομιμοφροσύνη στη Συνθήκη της Συμμαχίας και δεσμεύονται ότι υπερισχύουν οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας.

Η ελληνογαλλική συνεργασία δύναται να αποτελέσει την βάση για την επίτευξη μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας. Το παράδειγμα της ελληνογαλλικής συμφωνίας δύναται να ακολουθηθεί και με την σύναψη παρόμοιων συμφωνιών από διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα περιφερειακά ζητήματα σταθερότητας και ασφάλειας, με απώτερο στόχο τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πλέγματος ασφαλείας. Εν κατακλείδι, η ελληνογαλλική συμφωνία δύναται να αποτελέσει προπομπό της δημιουργίας μιας αυτόνομης Ευρωπαϊκής Άμυνας, η οποία θα αποτελεί το ευρωπαϊκό σκέλος του ΝΑΤΟ.

Η συμμαχία της Ελλάδας με την Γαλλία, καθώς και η επιδίωξη του Γάλλου Προέδρου Μακρόν να ηγηθεί της προσπάθειας για την επίτευξη μιας ευρωπαϊκής ασφάλειας, αντιμετωπίζεται με σκεπτικισμό και καχυποψία, τόσο από την Τουρκία, όσο και από άλλα κράτη της ΕΕ και κυρίως τη Γερμανία. Μια πιθανή αύξηση των εντάσεων μεταξύ των τριών χωρών, όπως επίσης και η πιθανότητα ενεργοποίησης του Άρθρου 2 της Συμφωνίας, θα θέσουν σε δοκιμασία την ενότητα, την συνοχή και τις δομές, τόσο της Συμμαχίας όσο και της ΕΕ.

Η υπογραφή και η διατήρηση της ελληνογαλλικής Συμφωνίας δεν προσφέρει μόνο πολιτική και στρατιωτική ενίσχυση, αλλά περιλαμβάνει και δεσμεύσεις. Η Ελλάδα σύμφωνα με το Άρθρο 18 έχει δεσμευτεί για πιθανή συμμετοχή της με προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων σε επιχειρήσεις κοινών συμφερόντων σε περιοχές όπως το Σαχέλ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, η χώρα μας έχει ήδη αποστείλει μια πυροβολαρχία Patriot για την ενίσχυση της αεράμυνας και της αντιπυραυλικής άμυνας της Σαουδικής Αραβίας, το γεγονός αυτό δείχνει την αλλαγή πολιτικής και την επιθυμία για μια πιο ενεργή συμμετοχή σε περιφερειακές συμμαχίες, με σκοπό την διεθνή προβολή της αμυντικής και αποτρεπτικής ισχύος της Ελλάδας.

Προτάσεις

Η Ελλάδα προσπαθεί να αντιμετωπίσει την τουρκική προκλητικότητα μέσω της στρατηγικής της εσωτερικής και εξωτερικής εξισορρόπησης. Ενισχύοντας την εξωτερική εξισορρόπηση, μέσω της δημιουργίας συμμαχιών με ισχυρές χώρες όπως η Γαλλία, ενισχύεται κατά πολύ η αποτρεπτική ικανότητα της χώρας μας. Ωστόσο, θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι, η Τουρκία θα προσπαθήσει να δοκιμάσει τα όρια της ελληνογαλλικής Συμμαχίας και τα όρια της στήριξης της Γαλλίας στη χώρα μας. Ως εκ τούτου, η Ελλάδα δεν θα πρέπει να επαναπαύεται στην συμφωνία με τη Γαλλία, αλλά θα πρέπει να είναι έτοιμη και κατάλληλα προετοιμασμένη για να αντιμετωπίσει μια πιθανή επιθετική τουρκική ενέργεια.

Η ελληνογαλλική Συμφωνία θα πρέπει να αξιοποιηθεί, κατά το μέγιστο δυνατόν, και να αποτελέσει βασικό άξονα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μας, η οποία για την καλύτερη και ουσιαστικότερη εξυπηρέτηση των εθνικών μας συμφερόντων, θα πρέπει να ενταχθεί σε μια καινούργια, πιο φιλόδοξη, αλλά και πιο ρεαλιστική Εθνική Υψηλή Στρατηγική, με πιο πολλές επιδιώξεις και χωρίς παραχωρήσεις. Διαφορετικά, η αύξηση της αεροπορικής και ναυτικής ισχύος μας, με την αγορά των νέων γαλλικών πολεμικών αεροσκαφών και πλοίων, θα καταλήξουν χωρίς κανένα αντίκρισμα.

Η ελληνογαλλική συμφωνία αποτελεί μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για την ενίσχυση και ανάπτυξη της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας. Η Ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να στηρίζει δυναμικά και ουσιαστικά την εγχώρια αμυντική βιομηχανία, προκειμένου να μπει σε μια καινούργια πορεία ανάπτυξης, με θετικό αντίκρισμα, τόσο στην στρατιωτική, όσο και στην οικονομική ενίσχυση και ανεξαρτητοποίηση της χώρας μας.

Η ενίσχυση της ασφάλειας της Κύπρου, κυρίως μετά την οριοθέτηση της ΑΟΖ και την έναρξη των οικονομικών δραστηριοτήτων και των γεωτρήσεων εντός αυτής, θα πρέπει να είναι κύριο μέλημα των ελληνικών κυβερνήσεων. Η στρατηγική θέση της Κύπρου είναι μεγάλη, όπως και τα γαλλικά συμφέροντα στην περιοχή, για τον λόγο αυτό θα πρέπει να εξεταστεί από την ελληνική κυβέρνηση η δυνατότητα επέκτασης αυτής της στρατηγικής Συμφωνίας, ώστε να συμπεριλάβει και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Όλες οι προβλέψεις της Συμφωνίας θα πρέπει να αξιοποιηθούν από την χώρα μας, προκειμένου να ενισχυθεί η θέση μας εντός της ΕΕ και να αντιμετωπιστούν ου τουρκικές διεκδικήσεις. Η ελληνογαλλική Συμφωνία θα πρέπει να αξιοποιηθεί μεθοδικά και με προσοχή, αποφεύγοντας τις μεγαλοστομίες και τις υπερβολές, ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η Συμφωνία δύναται να συμβάλει αποφασιστικά στην ευρωπαϊκή αμυντική ολοκλήρωση και ενοποίηση. Η Ελλάδα θα πρέπει να εκμεταλλευθεί αυτή τη χρονική συγκυρία, έχοντας ως δεδομένο ότι, αυτό αποτελεί τη βασική επιδίωξη της ελληνικής στρατηγικής, που έχει ως στόχο τη διασφάλιση των συνόρων της χώρα μας.

Η χώρα μας, να συνεχίσει να ενισχύει και να εκσυγχρονίζει τις Ένοπλες Δυνάμεις, να επενδύει σε νέες κρίσιμες τεχνολογίες και τον ηλεκτρονικό πόλεμο αυξάνοντας την αποτρεπτική της ισχύ. Η αναβάθμιση του υπάρχοντος στρατιωτικού υλικού, καθώς και η εγχώρια κατασκευή ή η αγορά νέου εξοπλισμού για τις Ένοπλες Δυνάμεις, εκτός της αύξησης της στρατιωτικής της αποτρεπτικής ισχύος, θα συμβάλει στην τόνωση της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, καθώς και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Επιπρόσθετα, η επένδυση στη χρήση των UAVs θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις Ένοπλες Δυνάμεις της χώρα μας. Μια πιθανή συνεργασία με το Ισραήλ και τη Γαλλία στο τομέα των UAV θα ενισχύσει την τεχνογνωσία μας και θα λειτουργήσει αποτρεπτικά για την Τουρκία.

Με τη δημιουργία περιφερειακών σχημάτων συνεργασίας, ειδικά με χώρες που έχουν αντίθετα συμφέροντα με την Τουρκία, θα προωθηθούν τα εθνικά μας συμφέροντα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν το East Med Gas Forum και το σχήμα «3+1» (Ελλάδα-Κύπρος, Ισραήλ + ΗΠΑ). Η ενίσχυση των συνεργασιών όπως με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα θα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τη χώρα μας. Ειδικότερα, μέσα από την συνεργασία της χώρα μας με τη Γαλλία, τονίζεται η ανάγκη δημιουργίας μιας ενιαίας κοινής ευρωπαϊκής ασφάλειας, πείθοντας κυρίως την Γερμανία, την Ιταλία και τα άλλα κράτη της ΕΕ ότι η αντιπαλότητά της με την Τουρκία δεν είναι διμερές, αλλά ευρωπαϊκό ζήτημα ασφάλειας. Συνεπώς, με την πολιτική των συνεργασιών και με και με ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις, η χώρα μας θα μετατραπεί σε στρατηγικό εταίρο και πάροχο ασφάλειας της ΕΕ.

Τα ζητήματα της σταθερότητας, της ασφάλειας και των ενεργειακών ζητημάτων της Ανατολικής Μεσογείου, αναμένεται να επανέλθουν στην ημερήσια διάταξη και να απασχολήσουν την διεθνή κοινή γνώμη και τις ηγεσίες των κρατών πιο δυναμικά στο μέλλον. Η χώρα μας θα πρέπει να είναι σε ετοιμότητα και κατάλληλα προετοιμασμένη για την αντιμετώπιση μιας περαιτέρω κλιμάκωσης των τουρκικών προκλήσεων. Μέσα από την ενίσχυση της συμμαχίας με την Γαλλία, όπως επίσης με την συμμετοχή και την ενδυνάμωση και άλλων περιφερειακών συμμαχιών, η Ελλάδα θα πρέπει να υψώσει μια ασπίδα προστασίας για την υπεράσπιση τόσο των εθνικών μας συμφερόντων, όσο και την προστασία των συμφερόντων της Κύπρου.

Η ελληνογαλλική συμφωνία διαθέτει τα απαραίτητα στοιχεία για να διατηρηθεί και να συσπειρωθεί σε πιθανές μελλοντικές τουρκικές επιθετικές ενέργειες. Παρόλα αυτά, όπως μας έχει δείξει η πρόσφατη ιστορία της Κύπρου και των Ιμίων, σε περίπτωση μιας γενικευμένης σύρραξης με την Τουρκία, ούτε η ΕΕ ούτε και το NATO, αλλά ούτε και η Γαλλία, δεν θα μπορέσουν να εγγυηθούν την ασφάλεια και την εδαφική ακεραιότητα της χώρας μας. Η Ελλάδα οφείλει να αναθεωρήσει την εθνική της πολιτική και στρατηγική, με γνώμονα τα εθνικά της και μόνα συμφέροντα, καθώς και με βασικό κριτήριο ότι η ασφάλεια της χώρας αποτελεί το ύψιστο καθήκον της και θα βασίζεται αποκλειστικά και μόνον στις δικές της δυνάμεις.

Τέλος, ανεξάρτητα με την όποια στάση θα τηρήσουν το NATO, η ΕΕ ή η Γαλλία, θα πρέπει η χώρα μας να κατανοήσει ότι σε περίπτωση ελληνοτουρκικής σύγκρουσης, θα πρέπει: α) να στηρίζεται και να ενισχύσει περαιτέρω τις δικές της δυνάμεις (οικονομικές, στρατιωτικές, διπλωματικές), β) να διαθέτει την απαραίτητη στρατιωτική ισχύ για την αποτροπή και την αντιμετώπιση οποιασδήποτε απειλής.

Βιβλιογραφία - Πηγές

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αναστασιλάκης, Δ. (2020). Η Γαλλική Εξωτερική Πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο από το Τέλος του Ψυχρού Πολέμου έως Σήμερα (Διπλωματική Εργασία). Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ανακτήθηκε την 01/02/2022 από:

<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/24988/1/AnastasilakisChrysostomosMsc2021.pdf>.

Αλεξίου, Ν. (2018). Ο Στρατηγικός Ρόλος της Γαλλίας ως Πυλώνας Άσκησης Δυτικής Εξωτερικής Πολιτικής, άμυνας και ασφάλειας στη Μέση Ανατολή επί Προεδρίας Emmanuel Macron (Μεταπτυχιακή Εργασία). Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Ανακτήθηκε την 01/02/2022 από: <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/22705/3/AlexiouNikolaosMsc2018.pdf>.

Athanasopoulos, A. (2020). The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : ΕΛΙΑΜΕΠ \(eliamep.gr\)](http://eliamep.gr), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

Βαληνάκης Γ.(2003). Εισαγωγή στην ελληνική εξωτερική πολιτική 1949-1988. Κομοτηνή: Παρατηρητής.

Βαρουξάκης, Σ. (2011). Η διπλωματία της Μεσογείου. Αθήνα: Σάκκουλα.

Βερεμής, Θ. (2017). Ανδρέας Παπανδρέου: Μεγάλες Προσδοκίες. Αθήνα: Πατάκης.

Βουλή των Ελλήνων. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης. Διεθνείς Συμβάσεις. ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ. Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια. Διαθέσιμο στο: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/11743037.pdf>, (Πρόσβαση στις 16 Φεβ 22).

Γερόδημος, Δ. (2021). Οι Συμμαχίες στο Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα. Η Μελέτη της Ελληνογαλλικής Συμμαχίας (Μεταπτυχιακή Διατριβή). Κύπρος:

- Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου. Ανακτήθηκε την 01/02/2022 από:
<https://hephaestus.nup.ac.cy/bitstream/handle/11728/12005/DOWNLOAD%20THESIS.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Calleya S., & Ξενάκης Δ. (2008). Policy Paper No 11: Ασφάλεια & Στρατηγική Συνεργασία στη Μεσόγειο: Οικοδόμηση Εμπιστοσύνης & Πρόληψη Συγκρούσεων. Διαθέσιμο στο: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/10/asfaleia-kai-stratigiki-synergasia-sti-mesogeio.pdf>, (Πρόσβαση στις 27 Ιαν 22).
- Capital (2021, Οκτώβριος 16). Γαλλία: Η ελληνογαλλική συμφωνία δεν περιλαμβάνει την ΑΟΖ. Διαθέσιμο στο: <https://www.capital.gr/epikairota/3588927/gallia-i-ellinogalliki-sumfonia-den-perilambanei-tin-aoz>, (Πρόσβαση στις 16 Φεβ 22).
- CNN GREECE (2021, Οκτώβριος 14). Υπεγράφη η ελληνοαμερικανική συμφωνία από Δένδια-Μπλίνκεν: Τι Προβλέπει. CNN.gr. Διαθέσιμο στο: <https://www.cnn.gr/politiki/story/285356/ypografetai-i-ellinoamerikaniki-amyntiki-symfonia-live-oi-diloseis-dendia-mplinken>, (Πρόσβαση στις 28 Φεβ 22).
- ΕΛΙΑΜΕΠ, Αθανασόπουλος Α. Policy Paper 42 (2020). Το τρίγωνο Παρίσι-Αθήνα-Άγκυρα: Ένα παιχνίδι επιρροής στην Ανατολική Μεσόγειο. Διαθέσιμο στο: [The Paris-Athens-Ankara triangle: A game for influence in the Eastern Mediterranean : ΕΛΙΑΜΕΠ \(eliamep.gr\)](https://www.eliamep.gr/kyrioi-epilogoi/2020/12/10/the-paris-athens-ankara-triangle-a-game-for-influence-in-the-eastern-mediterranean), (Πρόσβαση στις 3 Φεβ 22).
- Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών. Francophonie - Greece in International Organizations. Διαθέσιμο στο: [Francophonie - Greece in International Organizations \(mfa.gr\)](https://www.mfa.gr/en/francophonie/francophonie-greece-in-international-organizations), (Πρόσβαση στις 14 Φεβ 22).
- EFSYN. Πρώτη αντίδραση από ΗΠΑ για τη συμφωνία Ελλάδας - Γαλλίας. Διαθέσιμο στο: [https://www.efsyn.gr/politiki/exoteriki-politiki/312411_proti-antidrasia-ipo-ypourgeio-epikairota/312411-proti-antidrasia-ipo-ipa-gia-ti-symfonia-elladas-gallias](https://www.efsyn.gr/politiki/exoteriki-politiki/312411_protanti-antidrasia-ipo-ypourgeio-epikairota/312411-proti-antidrasia-ipo-ipa-gia-ti-symfonia-elladas-gallias), (Πρόσβαση στις 19 Ιαν 22).
- Καβούρης, Δ. (2022). Στρατηγική Σύμπραξη Ελλάδας – Γαλλίας: Παρούσα Κατάσταση, Μελλοντικές Προοπτικές (Ατομική Διατριβή). Αθήνα: Σχολή Εθνικής Άμυνας.
- Καραγιάννης Μ. (2021, Σεπτέμβριος 29). Η σημασία της αμυντικής ρήτηρας. Διαθέσιμο στο: [Αποκωδικοποιώντας την αμυντική συμφωνία Ελλάδας –](https://www.efsyn.gr/politiki/exoteriki-politiki/312411_proti-antidrasia-ipo-ypourgeio-epikairota/312411-proti-antidrasia-ipo-ipa-gia-ti-symfonia-elladas-gallias)

- [Γαλλίας | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ \(kathimerini.gr\)](#), ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (Πρόσβαση στις 11 Φεβ 22).
- Λάβδας Κ., & Χενάκης Δ. (2007). Η Ευρω-μεσογειακή συνεργασία και η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Λαμπρόπουλος Κ. (2021, Οκτώβριος 07). Η Ελληνογαλλική Αμυντική Συμφωνία ως Ευκαιρία και ως Αλλαγή Υποδείγματος. Διαθέσιμο στο: [Η Ελληνογαλλική Αμυντική Συμφωνία ως Ευκαιρία και ως Αλλαγή Υποδείγματος \(capital.gr\)](#), Capital. (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).
- Lawspot. Άρθρο 42 - Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Διαθέσιμο στο: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/see/arthro-42-synthiki-gia-tin-eyropaiki-enosi> , (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).
- Liberal (2021, 1 Οκτωβρίου). [Εκνευρισμός από Άγκυρα για συμφωνία Ελλάδας - Γαλλίας: Θα προστατέψουμε τα δικαιώματά μας σε Αιγαίο, Μεσόγειο | Liberal.gr](#), (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).
- Liberal Gr. (2020). Ο «ιερός πόλεμος του Ερντογάν: Περικύκλωση των Αράβων και επέκταση στη Μεσόγειο. Ο «ιερός πόλεμος» του Ερντογάν: Περικύκλωση των Αράβων και επέκταση στη Μεσόγειο. Διαθέσιμο στο: [Ο «ιερός πόλεμος» του Ερντογάν: Περικύκλωση των Αράβων και επέκταση στη Μεσόγειο | Liberal.gr](#), (Πρόσβαση στις 3 Φεβ 22).
- Liberal (2020, Αύγουστος 31). Στην Αν. Μεσόγειο το Charles de Gaulle - Νέα μηνύματα από τον Γάλλο Υπ. Εξ. Διαθέσιμο στο: [Στην Αν. Μεσόγειο το Charles de Gaulle - Νέα μηνύματα από τον γάλλο ΥΠΕΞ | Liberal.gr](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).
- Magoudi, A. (2007). Συναντήσεις: Η Ψυχανάλυση του Φρανσουά Μιτεράν (μτφ. Αλίκη Κεραμιδά). Αθήνα: Κέδρος.
- Νέδος, Β. (2021, Απρίλιος 05). Άμυνα: Συμμαχία δύο αιώνων. Η Καθημερινή. Διαθέσιμο στο: [Άμυνα: Συμμαχία δύο αιώνων | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ \(kathimerini.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 14 Φεβ 22).
- Νέδος., Β. (2020, Νοέμβριος 26). Αναβαθμίζεται η αμυντική σχέση Ελλάδας-Γαλλίας. | Η Καθημερινή. Διαθέσιμο στο: [Αναβαθμίζεται η αμυντική σχέση](#)

[Ελλάδας – Γαλλίας | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ \(kathimerini.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).

NOMISMA.COM.CY, Αριστοτέλους Αρ.(2021). Ελληνογαλλική Στρατηγική Συμφωνία-Η ασφάλεια και άμυνα της Ελλάδας-Οι επιδράσεις στην Κύπρο. Διαθέσιμο στο: [Ελληνογαλλική Στρατηγική Συμφωνία - Η ασφάλεια και άμυνα της Ελλάδας - Οι επιδράσεις στην Κύπρο - NOMISMA](#), (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).

ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, (2021, Σεπτέμβριος 28). Μητσοτάκης από Παρίσι: Η Ελλάδα αποκτά 3+1 φρεγάτες Belh@tra - Σύμφωνο στρατιωτικής συνδρομής εάν υπάρξει επίθεση. Διαθέσιμο στο: [Μητσοτάκης από Παρίσι: Η Ελλάδα αποκτά 3+1 φρεγάτες Belh@tra - Σύμφωνο στρατιωτικής συνδρομής εάν υπάρξει επίθεση \(protothema.gr\)](#), (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

Ροζάκης Χ. (2021, Οκτώβριος 06). Η ελληνογαλλική συμφωνία, σοβαρή επιτυχία της εξωτερικής πολιτικής. Διαθέσιμο στο: <https://www.kathimerini.gr/politics/foreign-policy/561522142/i-ellinogalliki-symfonia-sovari-epitychia-tis-exoterikis-politikis/>, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. (Πρόσβαση στις 11 Φεβ 22).

Σφαέλος Π., (2021, Οκτώβριος 12). Οι νέες Γεωπολιτικές ισορροπίες μετά την υπογραφή της Αμυντικής Συμφωνίας Ελλάδας - Γαλλίας. ΚΕΔΙΣΑ. Διαθέσιμο στο: <https://kedisa.gr/%ce%bf%ce%b9-%ce%bd%ce%ad%ce%b5%cf%82-%ce%b3%ce%b5%cf%89%cf%80%ce%bf%ce%bb%ce%b9%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ad%cf%82-%ce%b9%cf%83%ce%bf%cf%81%cf%81%ce%bf%cf%80%ce%af%ce%b5%cf%82-%ce%bc%ce%b5%cf%84%ce%ac-2/?fbclid=IwAR1CpVBCdueqY7g6DLrX7buztkSwIai3JtoIG22kn1DSBPW27S4-4XaAcng>, (Πρόσβαση στις 21 Φεβ 22).

Σαχέλ (Sahel), σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Ομίλου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων, είναι μια ιδιόμορφη λωρίδα γης στην Αφρική που βρίσκεται νότια της ερήμου της Σαχάρας και εκτείνεται διαμέσου δέκα Αφρικανικών χωρών. <https://odeth.eu/%ce%b7-%ce%b1%ce%bd%ce%ac%cf%80%cf%84%cf%85%ce%be%ce%b7-%cf%84%cf%89%ce%bd-%cf%87%cf%89%cf%81%cf%8e%ce%bd->

[%cf%84%ce%bf%cf%85-%cf%83%ce%b1%cf%87%ce%ad%ce%bb-%cf%89%cf%82-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%ac%ce%b3/](#), (Πρόσβαση στις 29 Ιαν 22).

Συλλογικό, (2013). Αγαπημένη Αδερφή μας Γαλλία, (σελ. 38-45). Αθήνα: Εστία.

ΤΑ ΝΕΑ (2021, Σεπτέμβριος 28). Έπεσαν οι υπογραφές Ελλάδας - Γαλλίας για τις φρεγάτες και την αμυντική συμφωνία. Διαθέσιμο στο: <https://www.tanea.gr/2021/09/28/politics/epesan-oi-yprografes-elladas-gallias-gia-tis-fregates-kai-tin-amyntiki-symfonia/>, (Πρόσβαση στις 21 Φεβ 22).

Τζανής, Δ. (2021). Η Συνεργασία Ελλάδας-Γαλλίας στη Μεσόγειο, 1981-2020: Πολιτικές, Οικονομικές, Στρατηγικές Διαστάσεις (Πτυχιακή Εργασία). Αθήνα: Σχολή Εθνικής Άμυνας.

Τσελιαγκός Θ. (2022). Η Αμυντική Συμφωνία της Ελλάδας με τη Γαλλία, Δυνατότητες, Προοπτικές και Δεσμεύσεις της Χώρας. Η Νομική Παράμετρος (Ατομική Διατριβή). Αθήνα: Σχολή Εθνικής Άμυνας.

Τσουκαλάς Γ. (2021, Οκτώβριος 09). Πώς ερμηνεύεται η αμυντική ελληνογαλλική συμφωνία;. Διαθέσιμο στο: [Γιώργος Τσουκαλάς: Πως ερμηνεύεται η αμυντική ελληνογαλλική συμφωνία; | Ανιχνεύσεις \(anixneuseis.gr\)](#), Ανιχνεύσεις (anixneuseis.gr), Ανιχνεύσεις. (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

Τσούκαλης, Λ.(2004). Ποια Ευρώπη. Αθήνα: Ποταμός.

Το ΒΗΜΑ. Οι ΗΠΑ στηρίζουν την αμυντική συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας. Διαθέσιμο στο: <https://www.tovima.gr/2021/09/29/politics/oi-ipa-stirizoun-tin-amyntiki-symfonia-elladas-gallias/>, (Πρόσβαση στις 19 Ιαν 22).

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Barcelona Process: Union for the Mediterranean. Διαθέσιμο στο: https://eeas.europa.eu/archives/docs/euromed/docs/com08_319_en.pdf, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

Barkey, H. J. (2020, September 16). France vs. Turkey: A Showdown in the Mediterranean Is Brewing. The National Interest. Διαθέσιμο στο: [France vs. Turkey: A Showdown in the Mediterranean Is Brewing | The National Interest](#), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

- Belkin, P. (2011). France: Factors Shaping Foreign Policy, and Issues in U.S.-French Relations. CRS Report for Congress. Διαθέσιμο στο: <https://fas.org/sgp/crs/row/RL32464.pdf>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).
- Bozo, F. (2016). French Foreign Policy since 1945. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.2307/j.ctvr695wm>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).
- China-CEE Institute (2020). Greece external Relations briefing: Greece and France come closer.. Διαθέσιμο στο: [Greece external relations briefing: Greece and France come closer – China-CEE Institute](#), (Πρόσβαση στις 15 Φεβ 22).
- Calleya, S. (1998). Patterns of Relations in the Mediterranean Area. London: Dartmouth.
- EURACTIV, Euractiv.com with AFP (2020). Gas Fields and tensions in the Mediterranean. [Gas fields and tensions in the eastern Mediterranean – EURACTIV.com](#), (Πρόσβαση στις 2 Φεβ 22)
- Euronews (2017). Turkey is no longer an EU candidate, MEP says. Διαθέσιμο στο: ["Turkey is no longer an EU candidate", MEP says | Euronews](#), (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).
- Koszel, B. (2014). The Union for the Mediterranean in the policy of France and Germany. Rocznik Integracji Europejskiej, 8, 63. Διαθέσιμο στο: [Widok The Union for the Mediterranean in the policy of France and Germany \(amu.edu.pl\)](#), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).
- Kemal Inat. (2020, Αύγουστος 2020). ANALYSIS - Making sense of Eastern Mediterranean policy of France. (n.d.). www.aa.com.tr. Διαθέσιμο στο: [ANALYSIS - Making sense of Eastern Mediterranean policy of France \(aa.com.tr\)](#), (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).
- Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères. (2018). Terrorism: France's International Action. France Diplomatie: Ministry for Europe and Foreign Affairs; France Diplomatie - Ministry for Europe and Foreign Affairs. Διαθέσιμο στο: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/security-disarmament-and-non-proliferation/terrorism-france-s-international-action/>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).

- Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères (2019). Summit of the Two Shores, Mediterranean Forum. Διαθέσιμο στο: <https://dk.ambafrance.org/Summit-of-the-Two-Shores-Mediterranean-Forum>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).
- NATO. The North Atlantic Treaty, Washington D.C. - 4 April 1949. Διαθέσιμο στο: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm , (Πρόσβαση στις 9 Φεβ 22).
- Pierini, M. (2020). New Power Struggles in the Mediterranean. Carnegie Europe. [New Power Struggles in the Mediterranean - Carnegie Europe - Carnegie Endowment for International Peace](#), (Πρόσβαση στις 2 Φεβ 22).
- RYM MOMTAZ. (2020, September 10). Macron criticizes Turkey but raises prospect of dialogue. POLITICO. Διαθέσιμο στο: <https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-calls-out-turkey-while-extending-dialogue-branch>, (Πρόσβαση στις 13 Φεβ 22).
- Sharma R. (2021). Greece-France Defence Deal and Its Impact. Διαθέσιμο στο: <https://www.rieas.gr/images/editorial/frgrdef21.pdf>, (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).
- Sinan, Ulgen., (2021, Νοέμβριος 26). France and Greece in a Defense Partnership: A View From Turkey. Διαθέσιμο στο: [France and Greece in a Defense Partnership: A View From Turkey | Institut Montaigne](#), Institut MONTAIGNE. (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).
- Tanchum M. (2020). Italy and Turkey's Europe-to-Africa Commercial Corridor: Rome and Ankara's Geopolitical Symbiosis is Creating a New Mediterranean Strategic Paradigm. Austrian Institute for European and Security Policy (AIES), Fokus 10/2020,. Διαθέσιμο στο: <https://www.aies.at/download/2020/AIES-Fokus-2020-10.pdf> , (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).
- Tanchum M. (2020). Turkey Advances in Africa against Franco-Emirati-Egyptian Entente. Διαθέσιμο στο: [Turkey Advances in Africa against Franco-Emirati-Egyptian Entente \(turkeyanalyst.org\)](#), (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).
- Tertrais, Br., (2021, Νοέμβριος 17). Reassurance and Deterrence in the Mediterranean: the Franco-Greek Defense Deal. Διαθέσιμο στο: [Reassurance](#)

[and Deterrence in the Mediterranean: the Franco-Greek Defense Deal | Institut Montaigne](#), Institut MONTAIGNE. (Πρόσβαση στις 12 Φεβ 22).

Varvelli, J.P., Jose Ignatio Torreblanca, George Tzogopoulos, tara Varma, Arturo (2020). Views from the Capitals: Gas Conflict in the Eastern Mediterranean- European Council on Foreign Relations. ECFR. [Views from the capitals: Gas conflict in the eastern Mediterranean – European Council on Foreign Relations \(ecfr.eu\)](#) , (Πρόσβαση στις 3 Φεβ 22)

Παράρτημα «Α»: ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ.4841/2021 – ΦΕΚ 187/Α/08-10-2021⁶⁷

Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4841/2021

ΦΕΚ 187/Α/8-10-2021

Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κύρωση Συμφωνίας

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που προβλέπει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος, η Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια, που υπογράφηκε στο Παρίσι, στις 28 Σεπτεμβρίου 2021, το πρωτότυπο κείμενο της οποίας στην ελληνική και στη γαλλική γλώσσα έχει ως εξής:

Συμφωνία

μεταξύ

της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας

---

⁶⁷ Διαθέσιμο στο: <https://www.e-nomothesia.gr/diethneis-sunthekes/nomos-4841-2021-phek-187a-8-10-2021.html>, [file:///C:/Users/Student/Downloads/document%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/Student/Downloads/document%20(4).pdf), (Πρόσβαση στις 5 Φεβ 22).

και

της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας

για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης

για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια

Η Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας

και

η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας,

εφεξής αποκαλούμενες «τα Μέρη»,

Υπενθυμίζοντας τους σκοπούς και τις αρχές που περιέχονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

Αναγνωρίζοντας ότι η Ελλάδα και η Γαλλία έχουν μία μακρά, στενή, και διαρκή σχέση που βασίζεται σε κοινές αξίες και στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και στον σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας,

Λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη Βορείου Ατλαντικού που υπεγράφη στην Ουάσιγκτον στις 4 Απριλίου 1949,

Λαμβάνοντας υπόψη τη Σύμβαση μεταξύ των Κρατών Μελών της Συνθήκης Βορείου Ατλαντικού επί του Νομικού Καθεστώτος των Δυνάμεων αυτών, που υπεγράφη στο Λονδίνο στις 19 Ιουνίου 1951, εφεξής αποκαλούμενη «NATO SOFA»,

Λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που υπεγράφη στο Μάαστριχτ στις 7 Φεβρουάριου 1992, ιδίως το άρθρο 42,

Λαμβάνοντας υπόψη την κοινή Διακήρυξη της 6ης Ιουνίου 2008 του Πρωθυπουργού της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Προέδρου της Γαλλικής

Δημοκρατίας σχετικά με την άμυνα και την ασφάλεια, η οποία υπογράμμισε τη θέληση των δυο χωρών να συνεισφέρουν από κοινού στην οικοδόμηση μιας ισχυρής και αυτόνομης Ευρώπης της Άμυνας και στην ενίσχυση της συνεργασίας τους στον επιχειρησιακό στρατιωτικό τομέα,

Λαμβάνοντας υπόψη την ελληνο-γαλλική Διακήρυξη σχετικά με τη Στρατηγική Εταιρική Σχέση για το μέλλον, η οποία υπεγράφη από τον Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας και τον Πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας στις 23 Οκτωβρίου 2015 καθώς και τον σχετικό Οδικό Χάρτη ο οποίος υπεγράφη από τον Έλληνα και τον Γάλλο Πρωθυπουργό στις 3 Ιουνίου 2016,

Επιθυμώντας να ενισχύσουν και να εντατικοποιήσουν περαιτέρω τη συνεργασία τους στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας επί τη βάση του αμοιβαίου συμφέροντος και της αλληλεγγύης και στοχεύοντας στην αμοιβαία διαφύλαξη και προστασία της ασφάλειας, της κυριαρχίας, της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας των δύο χωρών καθώς και στην προώθηση της ασφάλειας και της ευημερίας σε περιοχές κοινού ενδιαφέροντος,

Επιθυμώντας να συμβάλλουν στην ειρήνη και την ασφάλεια στην Ευρώπη, ιδίως στην περιοχή της Μεσογείου,

Έχοντας ως στόχο να συμβάλλουν στην ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας και της κυριαρχίας της Ευρώπης,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η στρατηγική εταιρική σχέση τους συμβάλλει στην διεθνή ειρήνη και ασφάλεια,

Συμφώνησαν να εγκαθιδρύσουν μία στρατηγική εταιρική σχέση για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια ως εξής:

I - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 1

Τα Μέρη διαβουλεύονται σε τακτική βάση επί όλων των θεμάτων άμυνας και ασφάλειας κοινού ενδιαφέροντος, ιδίως στον πολιτικό τομέα, στον στρατιωτικό

τομέα και στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας, εντός του πλαισίου των αμοιβαίων δεσμεύσεων ασφαλείας που έχουν αναληφθεί βάσει δεσμευτικών και για τα δύο συνθηκών και συμφωνιών και επιδιώκοντας την πλήρη εφαρμογή αυτών, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εξέλιξη του διεθνούς και περιφερειακού περιβάλλοντος ασφαλείας και άμυνας, δημιουργεί και για τα δύο κράτη συμφέροντα ασφαλείας που συνδέονται στενά μεταξύ τους, ιδίως σε περίπτωση κρίσης, αύξησης των εντάσεων ή ένοπλης επίθεσης όπως προβλέπεται στο άρθρο 2.

Άρθρο 2

Τα Μέρη παρέχουν το ένα στο άλλο βοήθεια και συνδρομή, με όλα τα κατάλληλα μέσα που έχουν στην διάθεσή τους, κι εφόσον υφίσταται ανάγκη με τη χρήση ένοπλης βίας, εάν διαπιστώσουν από κοινού ότι μία ένοπλη επίθεση λαμβάνει χώρα εναντίον της επικράτειας ενός από τα δύο, σύμφωνα με το Άρθρο 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 3

Τα Μέρη έχουν την κύρια ευθύνη για την άμυνα και ασφαλείά τους, και, ενώ ο Οργανισμός της Συνθήκης Βορείου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ) παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας, συνεχίζουν να ενισχύουν την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας της Ε.Ε., η οποία πρέπει να συμπεριλαμβάνει την προοδευτική διαμόρφωση μίας Πολιτικής Άμυνας της Ένωσης.

Άρθρο 4

Οι Υπουργοί Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών της Ελλάδας και της Γαλλίας διαβουλεύονται σε τακτική βάση και όταν καθίσταται αναγκαίο, ιδίως ενόψει των εξελίξεων της στρατηγικής κατάστασης σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Άρθρο 5

Οι πολιτικές Διευθύνσεις των αρμόδιων Υπουργείων διεξάγουν ετήσιους στρατηγικούς διαλόγους, πέραν των συναντήσεων των Επιτελείων, των επιτροπών εξοπλιστικών προγραμμάτων ή οποιωνδήποτε άλλων τεχνικών επιτροπών οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες.

Άρθρο 6

Οι διαβουλεύσεις καλύπτουν τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως το παγκόσμιο στρατηγικό περιβάλλον, τα περιφερειακά ζητήματα (κυρίως στις περιοχές της Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής, της Αφρικής και των Βαλκανίων), την ενίσχυση των ικανοτήτων των Ευρωπαίων, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη διάδοση των Όπλων Μαζικής Καταστροφής, τον έλεγχο των εξοπλισμών, τις ενεργειακές προκλήσεις, τη μετανάστευση, τη θαλάσσια ασφάλεια, τις υβριδικές απειλές, την παραπληροφόρηση, τις ρηξικέλευθες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη.

Άρθρο 7

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανταλλαγή απόψεων και, στο μέτρο του εφικτού, στην εναρμόνιση των θέσεων για κρίσιμα ζητήματα σχετικά με αμυντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, αναφορικά με τις οποίες θα πρέπει να αναζητούνται όλες οι δυνατότητες συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης κοινών προγραμμάτων της Μόνιμης Διαρθρωμένης Συνεργασίας (ΜΔΣ). Οι αντίστοιχες Διευθύνσεις των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών, καθώς και οι Μόνιμες Αντιπροσωπείες και οι Στρατιωτικοί Εκπρόσωποι στην ΕΕ, θα συναντώνται σε τακτική βάση προκειμένου να ανταλλάσσουν απόψεις και να συντονίζουν τις κατάλληλες θέσεις για θέματα σχετικά με την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας με σκοπό την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της Ε.Ε. και την κυριαρχία της Ευρώπης.

Άρθρο 8

Τα Μέρη διαβουλεύονται σε τακτική βάση σε θέματα NATO, για να ανταλλάσσουν απόψεις και, ει δυνατόν, να συντονίζουν τις θέσεις τους, προκειμένου να ενισχύσουν τον Ευρωπαϊκό πυλώνα του NATO και τη Συμμαχία συνολικά.

Άρθρο 9

Τα Μέρη συστήνουν μία Διευθύνουσα Επιτροπή Υψηλού Επιπέδου, η οποία θα συγκαλείται σε ετήσια βάση προκειμένου να διεξάγει μία συνολική επισκόπηση

της συνεργασίας τους και της αμυντικής τους σχέσης, με στόχο να εξευρεθούν νέα πεδία και μέσα περαιτέρω εμπάθυνσης. Η εν λόγω Διευθύνουσα Επιτροπή αποτελείται από αρμόδιους ανώτερους αξιωματούχους των δύο Μερών. Οι ετήσιες συναντήσεις θα λαμβάνουν χώρα εναλλάξ σε Αθήνα και Παρίσι.

II - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 10

Τα Μέρη εμβαθύνουν τη συνεργασία τους σε θέματα εξωτερικής πολιτικής ενώ ταυτόχρονα θα επιδιώκουν να ενισχύσουν τον ρόλο της Ευρώπης στον κόσμο. Διαβουλεύονται μεταξύ τους, σε όλα τα επίπεδα, με σκοπό τον καθορισμό κοινών θέσεων σε όλες τις σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν τα κοινά τους συμφέροντα και την από κοινού δράση όποτε είναι δυνατό.

Άρθρο 11

Οι διαβουλεύσεις, σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών, καλύπτουν τα θέματα που ενδιαφέρουν τα Μέρη από κοινού, όπως για παράδειγμα, τις σχέσεις με τις κυριότερες περιφερειακές δυνάμεις, κυρίως στη Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή, την Αφρική και τα Βαλκάνια, την πολυμέρεια, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη διάδοση των Όπλων Μαζικής Καταστροφής, τον έλεγχο των εξοπλισμών, τη μετανάστευση, τη θαλάσσια ασφάλεια, τις υβριδικές απειλές και προκλήσεις, τις ρηξικέλευθες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη.

Άρθρο 12

Τα Μέρη ενισχύουν ιδίως τις μεταξύ τους ανταλλαγές αναλύσεων επί ενεργειακών θεμάτων στη Μεσόγειο καθώς αυτά συνιστούν σημαντική παράμετρο για τη σταθερότητα ολόκληρης της περιοχής. Θα δίνεται επίσης έμφαση στις σχέσεις με τις ΗΠΑ, τη Ρωσία και την Κίνα.

Άρθρο 13

Τα Μέρη διευρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των Υπουργείων Εξωτερικών τους, συμπεριλαμβανομένων των διπλωματικών αποστολών και προξενικών αρχών.

Ενθαρρύνουν τις ανταλλαγές μεταξύ των Μονίμων Αντιπροσωπειών τους στα Ηνωμένα Έθνη στη Νέα Υόρκη, μεταξύ των Μονίμων Αντιπροσωπειών τους στο ΝΑΤΟ και των Μόνιμων Αντιπροσωπειών στην ΕΕ, καθώς και μεταξύ των αρχών του κάθε κράτους που είναι υπεύθυνες για τον συντονισμό σε θέματα Ευρωπαϊκής πολιτικής.

Άρθρο 14

Ειδικότερα και εντός του πλαισίου του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τα Μέρη συνεργάζονται στενά σε όλους τους οργανισμούς και τα όργανα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Θα συντονίζουν τις θέσεις τους, σύμφωνα με τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εργάζονται από κοινού για την προώθηση των θέσεων και δεσμεύσεων της ΕΕ σχετικά με τις παγκόσμιες προκλήσεις και απειλές και θα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η ΕΕ υιοθετεί μια ομοιόμορφη στάση στους αρμόδιους οργανισμούς και όργανα των Ηνωμένων Εθνών.

III - ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 15

Η Ελλάδα και η Γαλλία εμβαθύνουν τη συνεργασία τους σε θέματα άμυνας ενώ συγχρόνως επιδιώκουν την ενίσχυση της ευρωπαϊκής άμυνας. Διαβουλεύονται μεταξύ τους, σε όλα τα επίπεδα, με στόχο τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης σε όλες τις σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν τα κοινά αμυντικά συμφέροντά τους και την κοινή δράση τους, όποτε είναι εφικτό.

Άρθρο 16

Οι διαβουλεύσεις σε επίπεδο Υπουργών Άμυνας καλύπτουν θέματα που ενδιαφέρουν από κοινού, όπως για παράδειγμα, τη διμερή αμυντική συνεργασία, την αμυντικοτεχνική συνεργασία, την περιφερειακή αμυντική συνεργασία, τις αμυντικές πρωτοβουλίες, τη θαλάσσια ασφάλεια, τις υβριδικές απειλές και προκλήσεις, τις κυβερνο-απειλές, τις ευρωπαϊκές αμυντικές πρωτοβουλίες, την ανάπτυξη δυνατοτήτων, τις ρηξικέλευθες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη.

Άρθρο 17

Η στρατιωτική συνεργασία μεταξύ των Μερών έχει ως στόχο την ανάπτυξη μίας κοινής στρατηγικής κουλτούρας και την βελτίωση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεών τους προς αμοιβαίο όφελος των δύο Μερών.

Άρθρο 18

Η συνεργασία αυτή μπορεί να λάβει, χωρίς να περιορίζεται σε αυτές, τις εξής μορφές:

- α) Ανταλλαγή εκπαιδευτών και φοιτητών από στρατιωτικά ιδρύματα.
- β) Συμμετοχή σε μαθήματα θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, σεμινάρια, συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και συμπόσια, που διοργανώνονται από στρατιωτικούς και πολιτικούς φορείς αμυντικού ενδιαφέροντος.
- γ) Ανταλλαγή Αξιωματικών-Συνδέσμων (ΑΣ).
- δ) Ανταλλαγή επισκέψεων σε στρατιωτικούς και πολιτικούς φορείς αμυντικού ενδιαφέροντος.
- ε) Ενδιάμεσες στάσεις και /ή επισκέψεις σε κρατικά αεροσκάφη και πολεμικά πλοία.
- στ) Χρήση προκαθορισμένων θαλάσσιων λιμένων και αερολιμένων για εκπαίδευση και επίγνωση του περιβάλλοντος της περιοχής.
- ζ) Ειδικές και χωριστές διευθετήσεις που διευκολύνουν την επιχειρησιακή χρήση εγκαταστάσεων θαλασσίων λιμένων και αερολιμένων αμφοτέρων των Μερών.
- η) Κοινές δραστηριότητες, εκπαίδευση και στρατιωτικές ασκήσεις, είτε επί του εδάφους είτε επί Ελληνικών ή Γαλλικών Κρατικών πλοίων ή αεροσκαφών, στο πλαίσιο της αυξημένης ναυτικής παρουσίας της Γαλλίας στην Μεσόγειο ή της

κοινής συμμετοχής σε διμερείς ή πολυμερείς ασκήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο Πέλαγος.

θ) Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρίας στους τομείς των επιχειρήσεων στο εξωτερικό, των ειρηνευτικών επιχειρήσεων του ΟΗΕ καθώς και της χρήσης στρατιωτικού εξοπλισμού.

ι) Συμμετοχή σε κοινές αναπτύξεις δυνάμεων ή αναπτύξεις σε θέατρα επιχειρήσεων προς υποστήριξη κοινών συμφερόντων, όπως, για παράδειγμα, τις υπό γαλλική διοίκηση επιχειρήσεις στο Σαχέλ.

ια) Συνεκπαίδευση μεταξύ των Ειδικών Δυνάμεων.

ιβ) Συνεργασία στους τομείς αναγνώρισης απειλών στον κυβερνοχώρο και ανάπτυξης ικανοτήτων κυβερνο-άμυνας.

ιγ) Συνεργασία στους τομείς αναγνώρισης υβριδικών απειλών και ανάπτυξης κατάλληλων τρόπων αντιμετώπισης.

ιδ) Αμοιβαία υποστήριξη αναφορικά με τη συμμετοχή σε πολυεθνικές αμυντικές δομές, όπως για παράδειγμα η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Επέμβασης (ΕΙΕ).

ιε) Οποιοσδήποτε άλλες δραστηριότητες οι οποίες συμφωνούνται από κοινού από τα Μέρη στη βάση του κοινού τους συμφέροντος.

Άρθρο 19

Οικοδομώντας επί της ισχυρής τους σχέσης, τα Μέρη ενημερώνουν κατάλληλα το ένα το άλλο, εκ των προτέρων, για τις διάφορες αμυντικές πρωτοβουλίες τους με στόχο την αξιολόγηση της δυνατότητας συμμετοχής.

Άρθρο 20

Στο μέτρο του δυνατού, οι αρμόδιες αρχές των Μερών διευκολύνουν αμοιβαίως την πρόσβαση στις αντίστοιχες εκπαιδεύσεις κατάρτισής τους, όπως στις βασικές και προχωρημένες εκπαιδεύσεις, στην ανώτερη στρατιωτική εκπαίδευση

αξιωματικών ή στις εκπαιδεύσεις κατάρτισης τεχνικού περιεχομένου για αξιωματικούς και υπαξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων,

Άρθρο 21

Στο μέτρο του δυνατού, τα Μέρη προωθούν και θεσπίζουν δραστηριότητες εκπαίδευσης, στην ελληνική και γαλλική γλώσσα αντίστοιχα.

Άρθρο 22

Στο πεδίο των πληροφοριών, τα Μέρη διευκολύνουν τη μεταξύ τους ανταλλαγή πληροφοριών και κοινών αναλύσεων για γεωγραφικές περιοχές ενδιαφέροντος καθώς και για ζητήματα που θα προσδιορίζουν από κοινού.

Άρθρο 23

Καταρχήν, τα διακλαδικά Επιτελεία (Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμυνας/ Etat-Major des Armees) συναντιούνται μία φορά κατ' έτος προκειμένου να συντονίζουν την εφαρμογή της επιχειρησιακής και διμερούς συνεργασίας στην άμυνα και την ασφάλεια. Αυτές οι συναντήσεις καθιστούν εφικτή την εκπόνηση του στρατιωτικού μέρους του ετήσιου σχεδίου Αμυντικής συνεργασίας. Τα Επιτελεία των Κλάδων διεξάγουν τις δικές τους συναντήσεις προκειμένου να τροφοδοτούν το ετήσιο σχέδιο συνεργασίας και να εφαρμόζουν, στο αντίστοιχο επίπεδό τους, τις αποφάσεις που λαμβάνονται από κοινού σε διακλαδικό επίπεδο.

IV - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 24

Τα Μέρη συνεργάζονται στον τομέα των εξοπλιστικών προγραμμάτων για τις Ένοπλες Δυνάμεις τους, καθώς και στον τομέα των βιομηχανιών άμυνας και ασφάλειας, κυρίως με σκοπό την βελτίωση των αμυντικών τους ικανοτήτων, την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των αμυντικών τους βιομηχανιών και την ενίσχυση της τυποποίησης και διαλειτουργικότητας του αμυντικού τους εξοπλισμού. Στο πλαίσιο αυτό, τα Μέρη εξετάζουν κατά προτεραιότητα κάθε ευρωπαϊκή

συνεργατική προσέγγιση, που στοχεύει στην κάλυψη των ελλείψεων στις δυνατότητες που εντοπίζονται σε εθνικό επίπεδο. Η παρούσα Συμφωνία στηρίζεται στις διμερείς Συμφωνίες που ισχύουν μεταξύ των Μερών σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα των εξοπλισμών, και δεν θίγει την ισχύ τους.

Άρθρο 25

Τα Μέρη επιδιώκουν, κατά το δυνατόν, να αναπτύξουν μία βιομηχανική εταιρική σχέση που θα συμπεριλαμβάνει ελληνικές και γαλλικές αμυντικές εταιρείες. Εντός του πλαισίου συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην άμυνα και την ασφάλεια, και σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, επιδιώκουν λύσεις που προωθούν τη βιομηχανική εταιρική σχέση μεταξύ ελληνικών και γαλλικών εταιρειών, κάθε φορά που αναζητούν εξοπλισμούς ή πραγματοποιούν έργα από κοινού.

Άρθρο 26

Για την παρακολούθηση των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται, μία επιτροπή εξοπλισμών συνέρχεται καταρχήν σε ετήσια βάση, εναλλάξ σε Ελλάδα και Γαλλία.

Άρθρο 27

Ένας εκπρόσωπος από το ελληνικό Υπουργείο Άμυνας (Επικεφαλής της Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων ή ο οριζόμενος εκπρόσωπός του) και ένας εκπρόσωπος από το γαλλικό Υπουργείο Άμυνας (Επικεφαλής της Διεύθυνσης Διεθνούς Ανάπτυξης της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών ή ο οριζόμενος εκπρόσωπός του) προεδρεύουν αυτής της επιτροπής.

V - ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28

Κάθε διαφορά μεταξύ των Μερών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας επιλύεται αποκλειστικά μέσω διαβουλεύσεων και διαπραγμάτευσης μεταξύ των Μερών,

Άρθρο 29

Η εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας δεν συνεπάγεται καταρχήν για καθένα από τα Μέρη ιδιαίτερες δαπάνες που υπερβαίνουν τις τακτικές λειτουργικές δαπάνες.

Άρθρο 30

Τα Μέρη εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις τους και τις ευρωπαϊκές δεσμεύσεις τους.

Άρθρο 31

1. Η παρούσα Συμφωνία τίθεται σε ισχύ την ημέρα της τελευταίας γραπτής κοινοποίησης με την οποία τα Μέρη θα ενημερώνουν το ένα το άλλο, εγγράφως και δια της διπλωματικής οδού σχετικά με την ολοκλήρωση των εσωτερικών διαδικασιών οι οποίες απαιτούνται για την θέση της σε ισχύ.

2. Η παρούσα Συμφωνία παραμένει σε ισχύ για μια περίοδο 5 (πέντε) ετών, η οποία ανανεώνεται με ρητή συμφωνία των Μερών για μια περαιτέρω περίοδο που θα καθοριστεί με κοινή συμφωνία των Μερών, εκτός εάν ένα από τα Μέρη γνωστοποιήσει στο άλλο Μέρος την πρόθεσή του να καταγγείλει τη Συμφωνία 6 (έξι) μήνες πριν από τη λήξη της.

3. Η παρούσα Συμφωνία μπορεί να τροποποιηθεί ανά πάσα στιγμή εγγράφως με κοινή συμφωνία των Μερών. Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

4. Η παρούσα Συμφωνία μπορεί να καταγγελθεί εγγράφως από καθένα από τα Μέρη. Η καταγγελία αυτή θα καταστεί ενεργός ένα χρόνο μετά τη λήψη της γραπτής ειδοποίησης από το άλλο Μέρος.

Υπεγράφη στο Παρίσι, στις 28 Σεπτεμβρίου 2021, σε δύο πρωτότυπα, έκαστο στην ελληνική και γαλλική γλώσσα, τα δύο κείμενα όντα εξ ίσου αυθεντικά.

(Ακολουθούν Υπογραφές)

ENTRE

LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE

ET

LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE FRANQAISE

POUR L'ETABLISSEMENT D'UN PARTENARIAT STRATEGIQUE DE
COOPERATION EN MATIERE DE DEFENSE ET DE SECURITE

(Ακολουθεί το κείμενο στη Γαλλική γλώσσα για το οποίο βλέπε στο οικείο ΦΕΚ)

Άρθρο δεύτερο

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμφωνίας που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 31 αυτής.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 8 Οκτωβρίου 2021

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Παράρτημα «Β»: Δυνατότητες, Προοπτικές και Δεσμεύσεις της Ελλάδας

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου για την κύρωση της ελληνογαλλικής Συμφωνίας που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, η συμφωνία αναβαθμίζει και ενισχύει τη συνεργασία των δύο χωρών στην άμυνα και την ασφάλεια, έχοντας απώτερο στόχο την προστασία και την διαφύλαξη της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και της κυριαρχίας των δύο χωρών. Επιπρόσθετα, στοχεύει στην ενίσχυση και την προώθηση της ασφάλειας και της ευημερίας σε περιοχές με κοινό ενδιαφέρον για τις δύο χώρες, όπως τα Βαλκάνια, η Μέση Ανατολή, η Αφρική και η Ανατολική Μεσόγειος. Ειδικότερα, εγκαθιδρύεται στρατηγική εταιρική σχέση συνεργασίας στην άμυνα και την ασφάλεια, μέσω της οποίας εκφράζεται η διάθεση για περαιτέρω εμβάθυνση της διμερούς συνεργασίας και κοινή δράση στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής, της στρατιωτικής συνεργασίας, των εξοπλισμών, καθώς και των βιομηχανιών άμυνας και ασφάλειας. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που εκδηλωθεί ένοπλη επίθεση σε κάποιο από αυτά, τα δύο κράτη δεσμεύονται να παρέχουν συνδρομή και αλληλοβοήθεια, με όλα τα απαραίτητα μέσα, συμπεριλαμβανοντας και την χρήση ένοπλης βίας, αν απαιτηθεί, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην εμπέδωση και την διατήρηση της ασφάλειας και της ειρήνης, τόσο σε περιφερειακό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)⁶⁸.

Αναλυτικότερα η Συμφωνία προβλέπει τα εξής⁶⁹:

I- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

α. Με το Άρθρο 1 προβλέπονται τακτικές διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών σε θέματα άμυνας και ασφάλειας κοινού ενδιαφέροντος, ιδίως στον πολιτικό τομέα, στον στρατιωτικό τομέα και στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας, εντός του πλαισίου των αμοιβαίων δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει και λαμβάνοντας υπόψη τα στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους συμφέροντα ασφάλειας που δημιουργεί και για τα δύο κράτη η εξέλιξη του διεθνούς και περιφερειακού περιβάλλοντος ασφάλειας και

---

⁶⁸ Βουλή των Ελλήνων. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης. Διεθνείς Συμβάσεις. ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ. Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας για την εγκαθίδρυση στρατηγικής εταιρικής σχέσης για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια». Διαθέσιμο στο: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/11743037.pdf>, (Πρόσβαση στις 16 Φεβ 22).

⁶⁹ Ibid.

άμυνας, ιδίως σε περίπτωση κρίσης, αύξησης των εντάσεων ή ένοπλης επίθεσης όπως προβλέπεται στο άρθρο 2.

β. Με το Άρθρο 2 προβλέπεται η παροχή αμοιβαίας βοήθειας και συνδρομής μεταξύ των μερών, με όλα τα κατάλληλα μέσα που έχουν στην διάθεσή τους, και εφόσον υφίσταται ανάγκη με τη χρήση ένοπλης βίας, εάν διαπιστωθεί από κοινού ότι μία ένοπλη επίθεση λαμβάνει χώρα εναντίον της επικράτειας ενός από τα δύο, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

γ. Με το Άρθρο 3 ορίζεται ότι τα μέρη έχουν την κύρια ευθύνη για την άμυνα και ασφάλειά τους, και, παρόλο που ο Οργανισμός της Συνθήκης Βορείου Ατλαντικού (NATO) παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας, εκφράζεται η κοινή βούληση των Μερών για περαιτέρω ενίσχυση της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας της Ε.Ε., η οποία πρέπει να συμπεριλαμβάνει την προοδευτική διαμόρφωση μίας πολιτικής άμυνας της Ε.Ε..

δ. Με το Άρθρο 4 προβλέπονται διαβουλεύσεις μεταξύ των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών των δύο κρατών, σε τακτική βάση, όταν καθίσταται αναγκαίο, ιδίως ενόψει των εξελίξεων της στρατηγικής κατάστασης σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

ε. Με το Άρθρο 5 προβλέπεται η διεξαγωγή ετήσιων στρατηγικών διαλόγων μεταξύ των πολιτικών Διευθύνσεων των αρμόδιων Υπουργείων, οι οποίοι θα λαμβάνουν χώρα πέραν των συναντήσεων των Επιτελείων, των επιτροπών εξοπλιστικών προγραμμάτων ή οποιωνδήποτε άλλων τεχνικών επιτροπών οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες

στ. Με το Άρθρο 6 ορίζεται ότι οι διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών καλύπτουν τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, μεταξύ των οποίων το παγκόσμιο στρατηγικό περιβάλλον, τα περιφερειακά ζητήματα, την ενίσχυση των ικανοτήτων των Ευρωπαίων, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής, τον έλεγχο των εξοπλισμών, τις ενεργειακές προκλήσεις, τη μετανάστευση, τη θαλάσσια ασφάλεια, τις υβριδικές απειλές, την παραπληροφόρηση, τις ρηζικέλευθες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη.

ζ. Με το Άρθρο 7 ορίζεται ότι θα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μερών και στην εναρμόνιση των θέσεων για κρίσιμα ζητήματα σχετικά με αμυντικές πρωτοβουλίες της Ε.Ε., όπως η ανάπτυξη κοινών

προγραμμάτων της Μόνιμης Διαρθρωμένης Συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται τακτικές διαβουλεύσεις μεταξύ των αντίστοιχων Διευθύνσεων των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών των μερών, καθώς και μεταξύ των Μονίμων Αντιπροσωπειών και των Στρατιωτικών τους Εκπροσώπων στην Ε.Ε., για θέματα σχετικά με την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας, με σκοπό την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της Ε.Ε. και την κυριαρχία της Ευρώπης.

η. Με το Άρθρο 8 προβλέπονται τακτικές διαβουλεύσεις για θέματα ΝΑΤΟ, με σκοπό την ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα του ΝΑΤΟ και της Συμμαχίας συνολικά.

θ. Με το Άρθρο 9 προβλέπεται η σύσταση Διευθύνουσας Επιτροπής Υψηλού Επιπέδου, που αποτελείται από αρμόδιους ανώτερους αξιωματούχους των δύο μερών και η οποία θα συγκαλείται σε ετήσια βάση, εναλλάξ σε Αθήνα και Παρίσι, προκειμένου να διεξάγει μία συνολική επισκόπηση της συνεργασίας τους και της αμυντικής τους σχέσης, με στόχο να εξευρεθούν νέα πεδία και μέσα περαιτέρω εμπάθυνσης.

II- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ι. Με το Άρθρο 10 προβλέπεται η εμπάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των μερών σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, καθώς και η σύμπραξη για την ενίσχυση του ρόλου της Ευρώπης στον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπονται, δε, διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών, σε όλα τα επίπεδα, με σκοπό τον καθορισμό κοινών θέσεων σε όλες τις σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν τα κοινά τους συμφέροντα και την από κοινού δράση.

ια. Με το Άρθρο 11 ορίζεται το αντικείμενο των διαβουλεύσεων, σε επίπεδο Υπουργών Εξωτερικών, αναφορικά με ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως οι σχέσεις με τις κυριότερες περιφερειακές δυνάμεις, ιδίως στη Μεσόγειο, τη Μέση Ανατολή, την Αφρική και τα Βαλκάνια, η πολυμέρεια, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς επίσης και της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής, ο έλεγχος των εξοπλισμών, οι μεταναστευτικές ροές, η θαλάσσια ασφάλεια, οι υβριδικές απειλές και προκλήσεις, οι ρηξικέλευθες τεχνολογίες και η τεχνητή νοημοσύνη.

ιβ. Με το Άρθρο 12 ενισχύεται η ανταλλαγή σε διμερές επίπεδο αναλύσεων επί ενεργειακών θεμάτων στη Μεσόγειο, που αποτελούν σημαντική

παράμετρο για τη σταθερότητα της περιοχής, ενώ παράλληλα ορίζεται ότι θα δίνεται έμφαση στις σχέσεις με τις ΗΠΑ, τη Ρωσία και την Κίνα.

ιγ. Με το Άρθρο 13 προβλέπεται η διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων Εξωτερικών των μερών, σε επίπεδο διπλωματικών και προξενικών αρχών, αλλά και μεταξύ των Μονίμων Αντιπροσωπειών τους στον ΟΗΕ, στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε., καθώς και μεταξύ των αρχών του κάθε κράτους που είναι υπεύθυνες για τον συντονισμό σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής.

ιδ. Με το Άρθρο 14 προβλέπεται η στενή, εντός του πλαισίου του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, συνεργασία μεταξύ των μερών σε όλους τους οργανισμούς και τα όργανα του ΟΗΕ. Ειδικότερα, ορίζεται ότι τα μέρη θα συντονίζουν τις θέσεις τους, συμβαδίζοντας με τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ε.Ε., θα εργάζονται από κοινού για την προώθηση των θέσεων και δεσμεύσεων της Ε.Ε. σχετικά με τις παγκόσμιες προκλήσεις και απειλές και θα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια, προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η Ε.Ε. υιοθετεί μια ομοιόμορφη στάση στους αρμόδιους οργανισμούς και όργανα του ΟΗΕ.

ΙΙΙ- ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ιε. Με το Άρθρο 15 προβλέπονται η εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των μερών σε θέματα άμυνας, καθώς και η διεξαγωγή διαβουλεύσεων σε όλα τα επίπεδα, με στόχο τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης σε σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν τα κοινά αμυντικά συμφέροντά τους και την κοινή δράση τους.

ιστ. Με το Άρθρο 16 ορίζεται το αντικείμενο των διαβουλεύσεων, σε επίπεδο Υπουργών Άμυνας, αναφορικά με ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως η διμερής αμυντική συνεργασία, η αμυντικοτεχνική συνεργασία, η περιφερειακή αμυντική συνεργασία, οι αμυντικές πρωτοβουλίες, η θαλάσσια ασφάλεια, οι υβριδικές απειλές και προκλήσεις, οι κυβερνο-απειλές, οι ευρωπαϊκές αμυντικές πρωτοβουλίες, η ανάπτυξη δυνατοτήτων, οι ρηζικέλευθες τεχνολογίες και η τεχνητή νοημοσύνη.

ιζ. Με το Άρθρο 17 προβλέπεται ο στόχος της στρατιωτικής συνεργασίας μεταξύ των μερών που αφορά στην ανάπτυξη μίας κοινής στρατηγικής κουλτούρας και τη βελτίωση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεών τους προς αμοιβαίο όφελος των δύο μερών.

ιη. Με το Άρθρο 18 απαριθμούνται ενδεικτικά οι μορφές στρατιωτικής συνεργασίας μεταξύ των μερών και προβλέπεται η δυνατότητα να συμφωνηθούν και άλλες δραστηριότητες στη βάση του κοινού τους συμφέροντος, ως κατωτέρω:

Η συνεργασία αυτή μπορεί να λάβει, χωρίς να περιορίζεται σε αυτές, τις εξής μορφές:

1) Ανταλλαγή εκπαιδευτών και φοιτητών από στρατιωτικά ιδρύματα.

2) Συμμετοχή σε μαθήματα θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, σεμινάρια, συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και συμπόσια, που διοργανώνονται από στρατιωτικούς και πολιτικούς φορείς αμυντικού ενδιαφέροντος.

3) Ανταλλαγή Αξιωματικών-Συνδέσμων (ΑΣ).

4) Ανταλλαγή επισκέψεων σε στρατιωτικούς και πολιτικούς φορείς αμυντικού ενδιαφέροντος.

5) Ενδιάμεσες στάσεις και /ή επισκέψεις σε κρατικά αεροσκάφη και πολεμικά πλοία.

6) Χρήση προκαθορισμένων θαλάσσιων λιμένων και αερολιμένων για εκπαίδευση και επίγνωση του περιβάλλοντος της περιοχής.

7) Ειδικές και χωριστές διευθετήσεις που διευκολύνουν την επιχειρησιακή χρήση εγκαταστάσεων θαλασσιών λιμένων και αερολιμένων αμφοτέρων των Μερών.

8) Κοινές δραστηριότητες, εκπαίδευση και στρατιωτικές ασκήσεις, είτε επί του εδάφους είτε επί Ελληνικών ή Γαλλικών Κρατικών πλοίων ή αεροσκαφών, στο πλαίσιο της αυξημένης ναυτικής παρουσίας της Γαλλίας στην Μεσόγειο ή της κοινής συμμετοχής σε διμερείς ή πολυμερείς ασκήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο Πέλαγος.

9) Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρίας στους τομείς των επιχειρήσεων στο εξωτερικό, των ειρηνευτικών επιχειρήσεων του ΟΗΕ καθώς και της χρήσης στρατιωτικού εξοπλισμού.

10) Συμμετοχή σε κοινές αναπτύξεις δυνάμεων ή αναπτύξεις σε θέατρα επιχειρήσεων προς υποστήριξη κοινών συμφερόντων, όπως, για παράδειγμα, τις υπό γαλλική διοίκηση επιχειρήσεις στο Σαχέλ.

11) Συνεκπαίδευση μεταξύ των Ειδικών Δυνάμεων.

12) Συνεργασία στους τομείς αναγνώρισης απειλών στον κυβερνοχώρο και ανάπτυξης ικανοτήτων κυβερνο-άμυνας.

13) Συνεργασία στους τομείς αναγνώρισης υβριδικών απειλών και ανάπτυξης κατάλληλων τρόπων αντιμετώπισης.

14) Αμοιβαία υποστήριξη αναφορικά με τη συμμετοχή σε πολυεθνικές αμυντικές δομές, όπως για παράδειγμα η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Επέμβασης (ΕΙΕ).

15) Οποιοσδήποτε άλλες δραστηριότητες οι οποίες συμφωνούνται από κοινού από τα Μέρη στη βάση του κοινού τους συμφέροντος.»

ιθ. Με το Άρθρο 19 προβλέπεται η εκ των προτέρων ενημέρωση μεταξύ των μερών για διάφορες αμυντικές πρωτοβουλίες, με στόχο την αξιολόγηση της δυνατότητας συμμετοχής από το άλλο μέρος.

κ. Με το Άρθρο 20 προβλέπεται η δυνατότητα παροχής αμοιβαίων διευκολύνσεων μεταξύ των αρμοδίων αρχών των μερών σχετικά με την πρόσβαση στις αντίστοιχες εκπαιδεύσεις κατάρτισής τους.

κα. Με το Άρθρο 21 προβλέπεται η δυνατότητα προώθησης και θέσπισης δραστηριοτήτων εκπαίδευσης, στην ελληνική και γαλλική γλώσσα αντίστοιχα.

κβ. Με το Άρθρο 22 προβλέπεται μεταξύ των μερών η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και κοινών αναλύσεων για γεωγραφικές περιοχές ενδιαφέροντος, καθώς και για ζητήματα που θα προσδιορίζουν από κοινού.

κγ. Με το Άρθρο 23 προβλέπονται ετήσιες συναντήσεις μεταξύ των διακλαδικών Επιτελείων των μερών, με σκοπό τον συντονισμό της εφαρμογής της επιχειρησιακής και διμερούς συνεργασίας στην άμυνα και την ασφάλεια, καθώς και την εκπόνηση του στρατιωτικού μέρους του ετήσιου σχεδίου αμυντικής συνεργασίας. Περαιτέρω προβλέπονται συναντήσεις των Επιτελείων των Κλάδων, προκειμένου να τροφοδοτούν το ετήσιο σχέδιο συνεργασίας και να εφαρμόζουν, στο αντίστοιχο επίπεδό τους, τις κοινές αποφάσεις σε διακλαδικό επίπεδο.

IV- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

κδ. Με το Άρθρο 24 προβλέπεται η συνεργασία των μερών στον τομέα των εξοπλιστικών προγραμμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων τους, καθώς και στον τομέα των βιομηχανιών άμυνας και ασφάλειας, με σκοπό κυρίως τη βελτίωση των αμυντικών τους ικανοτήτων, την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των αμυντικών τους βιομηχανιών και την ενίσχυση της τυποποίησης και διαλειτουργικότητας του αμυντικού τους εξοπλισμού. Στο πλαίσιο αυτό, ορίζεται, δε, ότι, μη θιγομένων των υφισταμένων διμερών συμφωνιών σχετικά με τη μεταξύ τους συνεργασία στον τομέα των εξοπλισμών, τα μέρη εξετάζουν κατά προτεραιότητα κάθε ευρωπαϊκή συνεργατική προσέγγιση, που στοχεύει στην κάλυψη των ελλείψεων στις δυνατότητες που εντοπίζονται σε εθνικό επίπεδο.

κε. Με το Άρθρο 25 προβλέπεται η δυνατότητα ανάπτυξης μίας βιομηχανικής εταιρικής σχέσης μεταξύ ελληνικών και γαλλικών αμυντικών εταιρειών. Επιπλέον, επιδιώκεται, εντός του πλαισίου συνεργασίας της Ε.Ε. στην άμυνα και την ασφάλεια, και σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία, η εξεύρεση λύσεων για την προώθηση της βιομηχανικής εταιρικής σχέσης μεταξύ ελληνικών και γαλλικών εταιρειών, κάθε φορά που αναζητούν εξοπλισμούς ή πραγματοποιούν κοινά έργα.

κστ. Με το Άρθρο 26 προβλέπεται η σύγκληση, σε ετήσια βάση, εναλλάξ σε Ελλάδα και Γαλλία, επιτροπής εξοπλισμών για την παρακολούθηση των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν τα δύο μέρη.

κζ. Με το Άρθρο 27 ορίζονται ως προεδρεύοντες της επιτροπής εξοπλισμών του άρθρου 26 ένας εκπρόσωπος από το ελληνικό Υπουργείο Άμυνας και ένας εκπρόσωπος από το γαλλικό Υπουργείο Άμυνας.

V- ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

κη. Με το Άρθρο 28 ορίζονται ως τρόπος επίλυσης των διαφορών, σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της κυρούμενης Συμφωνίας, οι διαβουλεύσεις και οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών.

κθ. Με το Άρθρο 29 προβλέπεται ότι η εφαρμογή της υπό κύρωση συμφωνίας δεν συνεπάγεται καταρχήν για καθένα από τα μέρη ιδιαίτερες δαπάνες που υπερβαίνουν τις τακτικές λειτουργικές δαπάνες.

λ. Με το Άρθρο 30 προβλέπεται η υποχρέωση των μερών να εφαρμόζουν τις διατάξεις της υπό κύρωση συμφωνίας στο πλαίσιο των διεθνών υποχρεώσεών τους και των ευρωπαϊκών δεσμεύσεών τους.

λα. Με το Άρθρο 31 τίθενται οι προϋποθέσεις για την έναρξη ισχύος της υπό κύρωση συμφωνίας, καθώς και η διάρκεια της συμφωνίας (5 ετών) και η δυνατότητα ανανέωσης της. Περαιτέρω, προβλέπεται η δυνατότητα τροποποίησης και καταγγελίας της συμφωνίας, υπό τους όρους και σύμφωνα με τη διαδικασία που θεσπίζει το παρόν άρθρο.

Με την υπό κύρωση συμφωνία ενισχύεται και αναβαθμίζεται η συνεργασία των δύο μερών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, με στόχο την αμοιβαία διαφύλαξη και προστασία της κυριαρχίας, της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας των δύο κρατών, καθώς και την προώθηση της ασφάλειας και ευημερίας σε περιοχές κοινού ενδιαφέροντος όπως ιδίως η Ανατολική Μεσόγειος, η Μέση Ανατολή, η Αφρική και τα Βαλκάνια. Συγκεκριμένα, εγκαθιδρύεται στρατηγική εταιρική σχέση για τη συνεργασία στην άμυνα και την ασφάλεια, η οποία εκφράζει τη διάθεση για εμβάθυνση της διμερούς τους συνεργασίας και κοινή δράση σε ευρύ φάσμα πεδίων, που καλύπτουν τομείς της εξωτερικής πολιτικής, της στρατιωτικής συνεργασίας, καθώς και της συνεργασίας στους τομείς των εξοπλισμών και των βιομηχανιών άμυνας και ασφάλειας.